

ደፍረህ መስክር

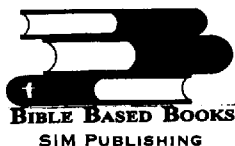
የሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 13-28

እግዚአብሔር ተራ ሰዎች የላቁ ተግባራትን ይፈጽሙ
ዘንድ በኃይሉ ይጠራቸዋል!

ጽሑፍ:- በዋረን ደብልዩ. ዌርዝቢ

ትርጉም:- በግርማዊ

እርማት:- በዓቢይ ደምሴ

መጽሐፍ ቅዱስን መሠረተ ያደረጉ መጻሕፍት

ስልክ 51 29 73 የፖ.ሣ.ቁ. } 127
Tel. 493252 P.O.Box

አዲስ አበባ፣ ኢትዮጵያ

Addis Ababa, Ethiopia

የመጀመሪያ ዕትም -- 1991 ዓ.ም

2ኛ ዕትም -- 1994 ዓ.ም

3ኛ ዕትም -- 1995 ዓ.ም

First Printing -- 1998

2nd Printing -- 2001

3rd Printing -- 2003

Copyright

© 2003 by SIM, Addis Ababa, Ethiopia. Originally published in English under the title of BE DARING. Copyright © 1988 by SP Publications, Inc. Cook Communications Ministries, 4050 Lee Vance View, Colorado Springs, Colorado 80918, U.S.A.
All rights reserved.

Publisher -- BIBLE BASED BOOKS
SIM PUBLISHING

አሳታሚ:- መጽሐፍ ቅዱስን መሠረት ያደረጉ መጻሕፍት
የኤስ ኣይ ኤም ሥነ ጽሑፍ ክፍል

1. እግዚአብሔር በሮችን ይከፍታል
የሐዋ. 13-1
2. በሮችን አትዝጋ!
የሐዋ. 15፥1-35
3. ተጨማሪ ክፍት በሮች
የሐዋ. 15፥36፤ 16፥40
4. ለእግዚአብሔር ቃል ምላሽ መስጠት
የሐዋ. 17
5. ተቻኩለን በመታከት ተስፋ መቁረጥ የለብንም
የሐዋ. 18፥1-22
6. በኤፌሶን ያጋጠመው ደስታ
የሐዋ. 18፥23-19፥41
7. የአገልጋይ ስንብት
የሐዋ. 20
8. አሳቡን ያልተረዱለት ወንጌላዊ
የሐዋ. 21፥1-22፥29
9. እስረኛው ጳውሎስ
የሐዋ. 22፥30-23፥35
10. መስካሪው ጳውሎስ
የሐዋ. 24
11. ተከላካዩ ጳውሎስ
የሐዋ. 25-26
12. የጳውሎስ ወደ ሮም መድረስ
የሐዋ. 27-28

መግቢያ

እውቁ አሜሪካዊ የሥነ-ልቦና ጠቢብ ዊሊያም ጄምስ፡ «በእውነት ኖረናል ለማለት የምንችለው በእያንዳንዱ ሰዓት ራሳችንን ለአደጋ በማጋለጥ ብቻ ነው» ብለዋል። እንደዚሁም የማነቃቂያ ባለሙያ ኤርል ናይቲንጌል፡ በበኩላቸው «አደጋ ባለበት ሁሉ መልካም አጋጣሚ ያንዣቸዋል፤ መልካም አጋጣሚ ባለበትም እንደዚሁ አደጋ ያንዣቸዋል» በማለት ተናግረዋል።

እነዚህን ሁለት አባባሎች ቋውሎስና ዓደኞቹ «አሜን!» ብለው እንደተቀበሏቸውና፡ የድጋፍ ድምፃቸውንም በሕይወት ምስክርነታቸው ጭምር እንዳረጋገጡ መሆናቸው አያጠራጥርም። ስለዚህም ነው በጥንቷ ቤተ ክርስቲያን ቋውሎስና በርናባስ «ስለ ጌታችን ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ስም ነፍሳቸውን የሰጡ» ሐዋርያት በመባል ይታወቁ የነበረው (15:26)።

ከዚህም በመነሣት ለዚህ ከሐዋርያት ሥራ 13-28 ለሚገኘው ጥናታችን «ደፍረህ መስክር» የሚለው ርእስ ተስማሚ ይመስላል፤ እንደዚሁም ይህ ቅጽ ቀደም ሲል ከምዕራፍ 1-12 የሚገኘውን ክፍል በማስመልከት ለተዘጋጀውና «በመንፈስ ቅዱስ ኃይል ተመላለስ» ለሚለው መጽሐፍ ከፍተኛ እገዛ እንደሚያደርግ እምነቴ ነው። በሕይወታችን የመንፈስ ቅዱስ ኃይል የሚሠራ ከሆነ፡ ያለጥርጥር «በዘልማዳዊ የክርስቲያን ሕይወት» ረከተን አንቀመጥም። በተመቻቸ ወንበር ላይ ተቀምጦ ከመታዘብ ይልቅ፡ ጌታ እውነተኛ ተግባር ባለበት ስፍራ እንዲያስቀምጠንና ደፋርና ቀዳሚ አገልጋዮች እንዲያደርገን እንሻለን።

ቪንሴንት ቫን ጎግ፡ «ዓሣ አጥማጆች የባሕርን አደገኛነትና የማዕበልንም አስጊነት ያውቃሉ፤ ሆኖም ግን በእነዚህ አደጋዎች በማመካኘት በባሕሩ ዳርቻ ተቀምጠው አይውሉም» ሲሉ ጽፈዋል። እንግዲህ የአደጋ ፍራቻ፡ ትርፍ ለማግኘት የሚሯሯጡትን ዓሣ አጥማጆች ካልገታቸው፡ እንዴትስ የዘላለምን እሴቶች በማሰብ ነፍሳትን የሚያጠምዱትን ሰዎች ሊያደናቅፋቸው ይችላል?

አዎን፡ ብዙዎቻችን በድፍረት የምንመስክርበት ጊዜ እነሆ አሁን ደርሶአል!

ዋረን ደብልዩ ዌርዝቢ

የሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ አስተዋጽኦ

ቁልፍ አሳብ:- የቤተ ክርስቲያን በዓለም መስፋፋት።

ቁልፍ ጥቅስ :- የሐዋ. 1:8

ሀ. የጴጥሮስ አገልግሎት (1-12)

- ዋና ማዕከል ኢየሩሳሌም

- አገልግሎት በተቀዳሚነት ለእስራኤል

1. ጴጥሮስና አይሁዶች፡ 1-7

2. ጴጥሮስና ሰማርያውያን፡ 8

3. የጳውሎስ መለወጥ፡ 9

4. ጴጥሮስና አሕዛብ፡ 10-11

5. የጴጥሮስ መታሰርና ነፃ መውጣት፡ 12

ለ. የጳውሎስ አገልግሎት (13-28)

- ዋና ማዕከል የሶርያዋ አንጾኪያ

- አገልግሎት በተቀዳሚነት ለአሕዛብ

1. የመጀመሪያ የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 13-14

2. የኢየሩሳሌሙ ጉባኤ፡ 15

3. ሁለተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 16፡ 1-18፡22

4. ሦስተኛው የጳውሎስ ወንጌላዊ ጉዞ፡ 18፡23-21፡17

5. የጳውሎስ መታሰርና ወደ ሮም መጓዝ፡ 21፡18-28፡31።

እግዚአብሔር በሮችን ይከፍታል

የሐዋ. 13-14

ብዙውን ጊዜ የወንጌሉን መሰበክ የምናዛምደው ጌታ ኢየሱስ ካገለገለባቸው የፍልስጥኤም ጸጥተኛ የገጠር መንደሮች ጋር ነው። ከዚህም በመነሣት ብዙ ክርስቲያኖች በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ የምትገኘዋ ቤተ ክርስቲያን ሙሉ ለሙሉ ለማለት ይቻላል የከተማነትን ባሕርይ ይዛ በመታየቷ ይደነቃሉ። ታሪክ ጸሐፊው ዋይን ኤ. ሚክስ፡ « ኢየሱስ ከተሰቀለ በኋላ ባሉት አሥር ዓመታት ውስጥ የፍልስጥኤም የመንደር ባህል ተሽሮ በምትኩ የግሪክ-ሮም ከተማዊ ባህል የክርስትናውን እንቅስቃሴ በዋነኛነት ተቆጣጠረው» ሲል ጠቅሶአል (The First Urban Christians, page 11)

ቤተ ክርስቲያን በኢየሩሳሌም ተጀምራ፤ ሰማርያ፤ ደማስቆ፤ ቂሣሪያና በሶሪያ የምትገኘውን አንጾኪያ ጨምሮ፤ ወደ ሌሎች ከተሞች ተስፋፋች። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ ቢያንስ አርባ የተለያዩ ከተሞች ተጠቅሰዋል። እንዲያውም፤ በሐዋርያት ሥራ 13-28 የሚገኘው ዘገባ ከሞላ ጎደል የጥንቱ ዘመን የመልክዓ ምድር እውቀት ክለሳ ነው ለማለት ይቻላል። ለምሳሌ በ56 ዓ.ም. አካባቢ ሐዋርያው ጳውሎስ፡ «ከኢየሩሳሌም ጀምሮ እስከ እልዋሪቆን ድረስ እየዞርሁ የክርስቶስን ወንጌል ፈጽሜ ሰብኪአለሁ» ሲል ጽፎ ነበር (ሮሜ 15:19)። ይህ ምንኛ የሚያስገርም ዘገባ ነው!

በነዚህ ሁለቱም ምዕራፎች ሐኪሙ ሉቃስ ጳውሎስ አገልግሎቱን እንዴት ከአንጾኪያ ጀምሮ በስድስት ከተሞች እንዳካሄደና ወደዚያው እንደተመለሰ ዘግቦአል።

1. በሶሪያ በምትገኘው አንጾኪያ - ውሳኔ (13:15)።

በሕንድና በፋርስ የወንጌላዊነት አገልግሎት ያበረከተው ብፁዕ ሄንሪ ማርቲን አንድ ጊዜ፡ «የክርስቶስ መንፈስ የወንጌላዊነት መንፈስ በመሆኑ፤ ወደ እርሱ እየቀረብን ስንመጣ ይበልጥ ወንጌላውያን እየሆንን እንሄዳለን» ብሎ ነበር። ጳውሎስ (ሳውል) እና በርናባስ በአንጾኪያ በሚያገለግሉበት ጊዜና መንፈስ ቅዱስ ወንጌሉን ወደ ሮም ግዛት እንዲወስዱ በጠራቸው ወቅት ያደረገባቸው ስሜት ከዚህ ተመሳሳይ ነበር።

ጳውሎስና በርናባስ እስኪወጡ ድረስ ኢየሩሳሌም የአገልግሎት ማዕከል ስትሆን፤ ዋናው ሐዋርያ ጴጥሮስ ነበር። ከዚህ በኋላ ግን በሶሪያ የምትገኘው አንጾኪያ አዲስ ማዕከል ስትሆን (የሐዋ. ሥራ 11:19 ጀምሮ) አዲሱም መሪ ጳውሎስ ይሆናል። ወንጌሉ በእንቅስቃሴ ላይ ነበር!

ሉቃስ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚያገለግሉ አምስት የተለያዩ ሰዎች ዘርዝሮአል፤ እነርሱም ከዚህ በፊት የተመለከትነው በርናባስ (የሐዋ. 4:36-37፤ 9:27፤ እና 11:22-26)፤ ምናልባትም አፍሪካዊ በመሆን «ኔጌር» (ጥቁር) የሚል ስም የተሰጠው ስምያን፤ ከአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን መሥራቾች አንዱ እንደሆነ የሚገመተው የቀሬናው ሉሲዮስ (የሐዋ. 11:20)፤ የሄሮድስ አንቲጳስ (መጥምቁ ዮሐንስን የገደለ) ባለሙዋል (ወይም ቤተሰቡ በማደግ ልጅነት ስለተቀበለው እንደ ወንድሙ ይቆጠር የነበረው ምናሔና በዝርዝሩ ላይ የመጨረሻ ስፍራ የተሰጠው ሳውል (ጳውሎስ) ነበሩ፤ ይሁንና፤ ብዙም ሳይቆይ ጳውሎስ የመሪነቱን ስፍራ ሲይዝ እንመለከታለን።

እነዚህ ሰዎች በአንዲት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ «መምህራንና ነቢያት» ሆነው ያገለግሉ ነበር። ነቢያት የእግዚአብሔርን ቃል በማወጅ ለቤተ ክርስቲያን መሠረት መጣል እገዛ አድርገዋል (ኤፌ. 2:20፤ 1ኛ ቆሮ. 14:29-32)። ምንም እንኳ አንዳንድ ጊዜ ወደፊት ስለሚከሰቱ ነገሮች ቢተነብዩም (11:27-30)፤ እነዚህ ነቢያት ከመጭው ይልቅ በወቅቱ መልእክቶች ላይ ያተኮሩ ነበር። «መምህራን» አዳዲሶቹን አማኞች በእምነት ትምህርተ ሃይማኖት መሠረት ለማስያዝ ረድተዋል (2ኛ ጢዋ. 2:2)።

እግዚአብሔር ቀደም ብሎ ጳውሎስን አሕዛብን እንዲያገልግል የጠራው ሲሆን (9:15፤ 21:17-21)፤ በዚህ ጊዜ ደግሞ በርናባስንም አብሮት እንዲሠራ ያዝዘዋል። ቤተ ክርስቲያኒቱም ጥሪያቸውን በማጽናት ለአገልግሎት ልካቸዋለች። አማኞችን ለማስታጠቅና ለአገልግሎት እንዲወጡ ለማስቻል በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አማካኝነት የሚሠራው የመንፈስ ቅዱስ አገልግሎት ነው። በአሁኑ ዘመን ወንጌላውያንን የሚልክ በርድ በአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሥልጣን ሥር የሚንቀሳቀሰውን ሥራ ለማፋጠን «አገልጋዮችን የሚያሠማራ ድርጅት» ብቻ ነው።

በርናባስና ጳውሎስ ዮሐንስ ማርቆስን ረዳታቸው አድርገው ወሰዱት። ዮሐንስ ማርቆስ የበርናባስ የአጎቱ ልጅ ሲሆን (ቈላ. 4:10)፤ በኢየሩሳሌም የሚገኘው የእናቱም ቤት የአማኞች መስብሰቢያ ነበር (የሐዋ. 12:12)። ዮሐንስ ማርቆስን በክርስቶስ ወዳለው እምነት

የመራው ጴጥሮስ ሳይሆን አይቀርም (1ኛ ጴጥ. 5:13)። በርናባስና ጳውሎስ በዋነኛነት ከሚያከናውኑት የቃሉ አገልግሎት በተጨማሪ፣ በጣልቃ ገብነት ያስቸግሯቸው የነበሩትን ተደራራቢ ሥራዎችና አነስተኛ ተግባራት በመፈጸም፣ ዮሐንስ ማርቆስ በብዙ መንገዶች እንደረዳቸው አይጠረጠርም።

2. ጳፉ - ማታለል (13:6-12)።

የበርናባስ የትውልድ ከተማ ጳፉ በመሆኗ በመጀመሪያ ወደ ቆጵሮስ መሔድ ይገባቸው ነበር (4:36)። ሉቃስ ከደሴቲቱ በስተ ምሥራቅ ዳርቻ በምትገኘዋ በታላቋ የንግድ ማዕከል በስልማና ከተማ ስለተፈጸመው አገልግሎት ዝርዝር ማብራሪያ አይሰጠንም። ይሁንና፣ አንዳንድ ሰዎች በወንጌሉ አምነው አጥቢያ ማኅበረ ጉባኤ እንዳዋቀሩ እናምናለን። ከዚያም ጳውሎስ ከጓደኞቹ ጋር ከደሴቲቱ ወደ ምዕራብ መቶ ሃምሳ ኪሎ ሜትር ርቃ ወደምትገኘው ወደ ጳፉ በመጓዝ የመጀመሪያውን ተቃውሞ ተጋፈጡ።

ጳፉ የቆጵሮስ ርዕሰ ከተማ ስትሆን፣ በዚያ የነበረው ዋነኛ የሮማውያን ባለ ሥልጣን ሰርግዮስ ጳውሎስ ነበር፤ እርሱም የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት የሚሻ «አስተዋይ ሰው» ነበር። ይህም ሰው «የኢየሱስ (ኢያሱ) ልጅ» ከሚባለው ሐሰተኛ አይሁዳዊ ነቢይ ተቃውሞ ገጠመው። አይሁዶች በዘልማድ እንዲህ ዓይነቱን አጋንንታዊ እንቅስቃሴ ስለማይቀበሉ፣ አይሁዳዊ ሐሰተኛ ነቢይና አስማተኛ መገኘቱ እንግዳ ነገር ነው። «ኤልማስ» የሚለው ስም «አስማተኛ» ወይም «ጠቢብ» የሚል ትርጉም አለው (ይህንን አሳብ በማቴዎስ 2 ከተጠቀሱት «ጠቢባን» ወይም ሰብዓ ሰገል ጋር አወዳድር)።

ይህ ከስተት ኢየሱስ በእንክርዳዱ ምሳሌ የሰጠውን ትምህርት ያብራራዋል (ማቴ. 13:24-30፣36-43)፤ ይኸውም ጌታ ልጆቹን (ስንዴ) በሚዘራበት ስፍራ ሁሉ፣ ሰይጣንም ወደዚያው ጎራ በማለት የማስመሰያ ዘር (እንክርዳድ ማለት የዲያብሎስን ልጅ) የሚዘራ መሆኑን ነው። ጳውሎስ ኤልማስ የዲያብሎስ ልጅ እንደሆነ በመረዳት (ዮሐ. 8:44)፣ በዚህ ሐሰተኛ ነቢይ ላይ በእግዚአብሔር ስም የዓይነ-ስውርነትን ፍርድ አውርዶበታል። ይህ ተአምር ለሰርግዮስ ጳውሎስም ቢሆን ጳውሎስና በርናባስ የእውነተኛው አምላክ አገልጋዮች እንደነበሩና እውነተኛውን የደኅንነት ወንጌል እንደሰበኩ በመረጃነት አረጋግጦለታል (ዕብ. 2:4)። በመሆኑም፣ የሮማው ባለሥልጣን አምኖ ሊድን ችሏል።

በአዲስ ኪዳን ውስጥ እውሎስ የሚለውን ሐዋርያዊ ስም ለመጀመሪያ ጊዜ ተጠቅሶ የምናገኘው በሐዋርያት ሥራ 13:9 ውስጥ ነው። በዙዎቹ አይሁዶች የአይሁድና የሮም ስም ስለነበረባቸው ምናልባትም የሐዋርያውን ጣምራ ዜግነት የሚገልጸው ሙሉ ስም «ሳውል እውሎስ» የሚል ሳይሆን አይቀርም።

3. ጴርጌን - መለያየት (13:13)።

ለምን ይሆን የሐንስ ማርቆስ ጓደኞቹን ትቶ ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሰው? ምናልባት ከቤቱ ርቆ በመውጣቱ ከፍቶት ይሆናል፤ ወይም እውሎስ የማርቆስ የአጎት ልጅ ከነበረው በርናባስ የመሪነቱን ስፍራ መውሰድ ስለጀመረ ቅር ተሰኝቶ ይሆናል። (በቁጥር 13 «እውሎስም ከጓደኞቹ ጋር» የሚለውን ልብ በል።) በሌላ በኩል ደግሞ ማርቆስ አጥባቂ አይሁዳዊ በመሆኑ፣ ምናልባትም በዳኑትም አሕዛብ ደስ አልተሰኘም ይሆናል። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች የማርቆስ ወደ ኢየሩሳሌም መመለስ፣ በኋላ እውሎስን የተቃወሙትን የአይሁድ ሃይማኖት አከራሪዎች ለመቀስቀስ እገዛ አድርጓል ይላሉ (የሐዋርያት ሥራ 15ን እና የገላትያን መልእክት ተመልከት)።

ሌላው አማራጭ ምክንያት ቡድኑ ወደ አዳዲስና አስቸጋሪ አካባቢዎች በመሄድ ምክንያት የአደጋ ስጋት ስላደሩበት ነው የሚል ሊሆን ይችላል። ይሁንና የመለየቱ ምክንያት ምንም ይሁን ምን የሐንስ ማርቆስ አንድ ከባድ ነገር በመፈጸሙ እውሎስ በሚቀጥለው ጊዜ ከ«ቡድኑ» አባላት ጋር አብሮ እንዲጓዝ አልፈልግም ነበር! (15፡ ከ36 ጀምሮ)። በኋላ እንደምንመለከተው እውሎስ ጢሞቴዎስን በየሐንስ ማርቆስ ቦታ መዝግቦታል (16፡1-5)። ይህም ሆኖ፣ የሐንስ ማርቆስ ራሱን በማስተካከል በመጨረሻው ከእውሎስ ተቀባይነትና ድጋፍ አግኝቷል። (2ኛጢሞ. 4፡11)።

በመጋቢትና የአያሌ የሚሲዮን ቦርዶች አባል በመሆን ባሳለፍሁት የአገልግሎት ዘመን፣ በመጀመሪያ ወደ አገልግሎት የሚገቡ ሰዎች የየሐንስ ማርቆስን ዓይነት እርምጃ ሲወስዱ ተመልክቻለሁ፤ ይህም ሁልጊዜ አሳዛኝና ልብን የሚሰብር ነገር ነው። ይሁንና፣ በእግዚአብሔር ሕዝቦች ጸሎትና ማበረታቻ ምክንያት አንዳንዶች ወደ አገልግሎት ሲመለሱ ተመልክቻለሁ። ኤ. ቲ. ሮበርትሳን ማርቆስ «በቀውጢው ሰዓት ጭልጭል» ይል እንደነበር ተናግረዋል፤ ሆኖም ብርሃኑ ሙሉ ለሙሉ አልከሰመም ነበር። ይህ ሁላችንንም የሚያጽናናን ነው።

4. በጲሰድያ የምትገኝ አንጾኪያ - ክርክር (13:14-52) ።

ጳውሎስና በርናባስ ወደ ዚህች በሮም መንገድ ላይ ወደ ምትገኝው ቁልፍ ከተማ ለመድረስ፤ ወደ ሰሜን 160 ኪሎ ሜትሮች ያህል መንዝና 900 ሜትር ያህል ከፍታ መውጣት ነበረባቸው። በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የጳውሎስን የጉዞ አቅጣጫዎች ስትከተል፤ በመልክዓ ምድራዊ አቀማመጣቸው እንብርት የሆኑትን ከተሞች እንደመረጠ፤ በነዚያም ከተሞች አብያተ ክርስቲያናትን እንደተከለና ከነዚያም አብያተ ክርስቲያናት አካባቢውን በወንጌል ለመድረስ እንደሠራ ትገነዘባለህ። በተጨማሪም፤ ለሕዝቡ ከባድ ሸክም ስለነበረው በሚቻልበት ስፍራ ሁሉ አገልግሎቱን በአጥቢያ ምክራብ ይጀምር እንደነበር ትረዳለህ (ሮሜ 9:1-5፤10:1)፤ በምክራብ ውስጥ አይሁዶችና አሕዛብ የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማት ተዘጋጅተው ያገኛቸው ነበር።

ይህ በሐዋርያት ሥራ ከተመዘገቡት የጳውሎስ ስብከቶች የመጀመሪያው ሲሆን፤ በሦስት ክፍሎች ሊከፈል ይችላል፤ ይህም «የእስራኤል ሰዎችና እግዚአብሔርን የምትፈሩት (ወንድሞች) ሆይ» በሚል ሐረግ ይጀምራል።

ክፍል 1 - ዝግጅት (16-25)። በዚህ ክፍል፤ ጳውሎስ፤ የእስራኤልን ታሪክ በመከለስ በመጥምቁ ዮሐንስና በመሢህቸው መምጣት ይፈጽመዋል። በዚህ ንግግሩ የተስፋ ቃል ለተገባለት መሢህ መንገድ በማዘጋጀት በእስራኤል ውስጥ ለእስራኤል ይሠራ የነበረው እራሱ እግዚአብሔር እንደነበር ግልጽ አድርጓል። በተጨማሪም፤ ሕዝቡ ሁልጊዜም ለእግዚአብሔርና ለቃል ኪዳን ታማኝ እንዳልነበሩና በዓመፀኝነታቸው እንዳስቸገሩት አስገንዝቦአል። ማንኛውም ሃይማኖተኛ አይሁዳዊ መሢሁ ከዳዊት ዘር እንደሚመጣና ያ ነብይ መጥምቁ ዮሐንስ ነበር። በፊት አንድ ነቢይ ይህንኑ አስመልክቶ እንደሚያውጅ ያውቃል።

ክፍል 2 - እወጃ (26-37)። ጳውሎስ በጉባኤው ውስጥ «እግዚአብሔርን ለሚፈሩ» አይሁዶችና አሕዛብ ንግግሩን ሲያቀርብ ሳለ፤ አቀራረቡን በሦስተኛ መደብ («እነርሱ» ከመናገር ወደ ሁለተኛ መደብ («እናንተ») በማለት ይቀይረዋል። በኢየሩሳሌም መሪዎቻቸው ለምን የሕዝቡን መሢህ እንዳልተቀበሉትና እንደሰቀሉት አብራራ። ይህንንም ያደረጉት የነቢያትን መልእክት ስላልሰሙ ወይም ስላላነበቡ ሳይሆን፤ መልእክቱን ስላልተረዱት ነበር። በተጨማሪም፤ የናዝሬቱ ኢየሱስ እንደሚሰቀል ነቢያት ተንብየው ነበር። (ጴጥሮስ ከዚህ ተመሳሳይ በሆነ አቀራረብ በሁለተኛ መልእክቱ ተጠቅሞአል - 3:12-18)።

ዋነኛው ከስተት የኢየሱስ ክርስቶስ ትንሣኤ ነበር፡- «እግዚአብሔር ግን ከሙታን አስነሣው» (ቁጥር 30)። (ቁጥር. 33-34 እና 37ን ተመልከት፤ እንዲሁም ከቁጥር 22-23 «አስነሣ» የሚለው «አመጣ» የሚል ትርጉም እንዳለው ልብ በል።) ጳውሎስ -ይህን «የመዳን ቃል» (ቁጥር 26)። «የምስራች» ወንጌል (ቁጥር 32) አወጀ። ክርስቶስ ሞተ፤ ተቀበረ፤ ደግሞም ተነሣ!

ጳውሎስ የሚናገረው ለምክራብ ጉባኤተኞች በመሆኑ፤ አሳቡን ለማጠናከር የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን በመጥቀስ ተጠቅሞአል። በቁጥር 33፤ መዝሙር 2፡7 የተጠቀሰ ሲሆን፤ ይህም የክርስቶስን ልደት ሳይሆን ትንሣኤውን እንደሚያመለክት ልብ በል። «ማንም ገና ያልተቀበረበት መቃብር» (ዮሐ. 19፡41) ለኢየሱስ ክርስቶስ የትንሣኤ ክብር ልደት እንደሰጠ «ማኅፀን» የሚቆጠር ነው።

ከዚያም፤ ጳውሎስ ከኢሳይያስ 55፡3 ጠቅሶአል፤ ይህም እግዚአብሔር ከዳዊት ጋር የገባውን ቃል ኪዳን ማለትም «የታመነችይቱን የዳዊትን ምሕረት» የሚያመለክት ነበር። እግዚአብሔር ለዳዊት መሢሔ ከእርሱ እንደሚመጣ የተስፋ ቃል ገብቶለት ነበር (2ኛ ሳሙ. 7፡12-17)። ይህም ለዘላለም የሚቆየውን ዙፋን የሚያመለክት «ዘላለማዊ ቃል ኪዳን» ነበር። (2ኛ ሳሙ. 7፡13፤16)። ኢየሱስ መሢሔ ሆኖ ከሞት ባይነሣ ኖሮ፤ ይህ ቃል ኪዳን አይፈጸምም ነበር። ስለሆነም አንድም ኢየሱስ ከሞት መነሣት ነበረበት፤ አለበለዚያም ቃል ኪዳኑ ትክክል አልነበረም ማለት ነው።

ሦስተኛ ማጣቀሻው ከመዝሙር (16)፡10 ሲሆን፤ ይህም ጴጥሮስ በዕለተ በዓለ ጎምሳ የተጠቀመው ነው (2፡24-28)። አይሁዶች መዝሙር (16) መሢሔዊ መልእክት እንዳለው ያውቁ ነበር፤ በተጨማሪም ይህ የተስፋ ቃል ለሞተው፤ ለተቀበረውና ለበሰበሰው ዳዊት እንደማይሠራ ግልጽ ነበር። ስለሆነም፤ የተስፋ ቃል መሢሔ ኢየሱስ ክርስቶስን የሚያመለክት ነበር።

ከፍል 3- ተዛምዶ (38-41)። ጳውሎስ ቀደም ብሎ መልካሙን የምስራች ስለተናገረ (ቁጥር 32)፤ የቀረው ነገር ቢኖር ግላዊ ተዛምዶ ማድረግና የዘረጋውን «መረብ መስብሰብ» ብቻ ነበር። በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ሕግ ከቶውንም ሊሰጣቸው የማይችለውን ሁለት በረከቶች ሊያገኙ እንደሚችሉ ነግሮአቸዋል፤ እነዚህም የኃጢአት ይቅርታና በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት መጽደቅ ናቸው።

ጽድቅ ማለትም እግዚአብሔር የሚያምነውን ኃጢአተኛ በክርስቶስ ኢየሱስ እንደ ጸደቀ የሚያውቅበት መለኮታዊ ተግባር ነው። ይህም አማኝ በእግዚአብሔር ዙፋን ፊት በሚኖረው አቋም አኳያ የሚፈጸም

ነው። አይሁዶች እግዚአብሔር ለጻድቁ እንደሚበይንለትና ኃጢአተኛውን እንደሚቀጣ ተምረው ነበር (2ኛ ዜና 6:22-23)። ይሁንና፡ እግዚአብሔር እምነታቸውን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ የሚጥሉትን ኃጢአተኞች ያጸድቃቸዋል (ሮሜ 4:1-8)።

ሕግ ኃጢአተኛውን መኮነን ብቻ እንጂ ሊያጸድቀው አይችልም (ገላ.2:16፤ ሮሜ 3:19-20)። እግዚአብሔር ኃጢአታችንን ይቅር ማለት ብቻ ሳይሆን፡ የክርስቶስን ጽድቅ ወደ መዝገባችን በማዛወር ንብረታችን ያደርገዋል። ይህ ጳውሎስ ያቀረበው መልእክት ሃይማኖታውያን ቢሆኑም የልብ ሰላም ርቆአቸው ለነበሩት የአይሁዶችና የአሕዛብ ጉባኤ ያለጥርጥር መልካም የምስራች ነበር።

ጳውሎስ መልእክቱን ከዕንባቆም 1:5 በተወሰደ ማስጠንቀቂያ ደምድሞታል (ኢሳይያስ 20:14 ደግሞ ተመልከት)። በዕንባቆም ዘመን፡ እግዚአብሔር የሚሠራው «የማይታመን ሥራ» ሕዝቡን ለመቅጣት ከለዳውያንን ማስነሣት ነበር፤ ይህም እጅግ አስገራሚ በመሆኑ ማንም ሰው አያምነውም ነበር። ምንስ ኃጢአተኛ ቢሆኑ፡ እግዚአብሔር የተመረጠ ሕዝቡን ለመቅጣት እንዴት በከፉና አረማዊ ሕዝብ ይጠቀማል? እግዚአብሔር አሕዛብን ለመቅጣት በአሕዛብ እየተጠቀመ ነበር። በጳውሎስ ዘመን ግን «አስደናቂው ሥራ» እግዚአብሔር አሕዛብን ለማዳን በአይሁዶች መጠቀሙ ነበር!

የዚህ ውጤቱ ምን ነበር? ብዙ አይሁዶችና ከአሕዛብ ወደ አይሁድነት የተለወጡ ሰዎች አምነው ከጳውሎስና ከበርናባስ ጋር ተባበሩ። በተለይም አሕዛብ በጣም ደስ ተሰኝተው የበለጠ እንዲያስረዳቸው ጠየቁት፤ እርሱም በቀጣዩ ሰንበት ይህንን አደረገ። ብዙ ሕዝብ በመሰብሰቡ የምስራቹን ዜና የማስራጨት መልካም ሥራ ተሠርቷል። ምናልባትም ሕዝቡ በብዛት ከአሕዛብ የተጠራቀመ ሳይሆን አይቀርም፤ ይህም አይሁዶችን ቀናተኛና ቁጡ አደርጋቸው።

በምክራብ ውስጥ የጳውሎስ የመጨረሻ መልእክት እግዚአብሔር ቃሉን መጀመሪያ ለአይሁዶች እንደላከና አሁን ግን እነርሱ እንዳልተቀበሉት የሚገልጽ ነበር (የሐዋ. 3:26፤ ሮሜ 1:16)። ስለሆነም፡ ጳውሎስ አሁን መልካሙን የምስራች ወደ አሕዛብ ለመውሰድ ቢዘጋጅ፡ ውሳኔውን ለማስደገፍ ከኢሳይያስ 49:6 ይጠቅሳል። (ሉቃስ 2:29-32ንም ተመልከት።) ነፍሳትን ለክርስቶስ ለመማረክ ወደ ምድር ዳርቻ ለመሄድ ዝግጁ ነበር።

እግዚአብሔር የራሱ ምርጦች ስላሉት የሐዋርያት ሥራ 13:48 የወንጌልን መለኮታዊ ገጽታ ያሳየናል (ኤፌ. 1:4)። «የተዘጋጁ» የሚለው ቃል «የተመዘገቡ» የሚል ትርጉም ሲኖረው፡ የእግዚአብሔር

ሕዝቦች ስም በእግዚአብሔር መጽሐፍ ውስጥ ተጽፎ እንደሚገኝ ያመለክታል (ሉቃስ 10:20፤ ፊልጵ.4:3)። ቁጥር 49 ደግሞ የወንጌላዊነትን ሰብአዊ ገጽታ የሚያመለክት ነው፤ ይኸውም ወንጌሉን ካልሰበከን ግንም ሰው አምኖ ሊድን አለመቻሉ ነው። ስለሆነም፤ ወንጌሉ መለኮታዊም ሰብአዊም ገጽታ አለው (2ኛ ተሰ. 2:13-14 እና ሮሜ 10:13-15 ተመልከት)።

የማያምኑ አይሁዶች ቁጭ ብለው ጳውሎስና በርናባስ ሕዝቡን ሊማርኩ ለማየት አልፈለጉም ነበር። በመጀመሪያ፤ ከተከራከሩአቸው በኋላ ሕጋዊ እርምጃ በመውሰድ ከክልላቸው አስወጧቸው። ይህም ሆኖ ወንጌላውያኑ ተስፋ አልቆረጡም ነበር፤ የእግራቸውን ጫማ ትቢያ አራገፋባቸውና (ሉቃስ 9:5 እና 10:11) ከኋላቸው በደስታ የተጥለቀለቁ 459 የደቀ መዛሙርት ቡድን ትተው ወደ ቀጣዩ ከተማ ገሠገሡ።

5. ኢቆንዮን - ክፍፍል (14:1-7)።

ይህች ከሮማውያን ይልቅ ግሪኮች የሚበዙባት ከተማ የሮም ግዛት በሆነው የገላትያ ምድር ትገኝ ነበር። የጳውሎስ የምክራብ አገልግሎት በከፍተኛ ደረጃ በሪከት በማስገኘቱ አያሌ አይሁዶችና አሕዛብ አምነው ነበር። አሁንም የማያምኑ አይሁዶች ጥላቻና ተቃውሞ እንደገና ቢያስነሱም፤ ወንጌላውያኑ ግን በዚያ ሆነው ለክርስቶስ በድፍረት ይመሰክሩ ነበር።

በተጨማሪም፤ በርግጥም የእውነተኛው አምላክ አገልጋዮች ለመሆናቸው ማረጋገጫ እንዲሆን እግዚአብሔር ምልክቶችንና ድንቆችን እንዲያደርጉ አስቻላቸው (15:12፤ ዕብ. 2:4፤ ገላ. 3:5)። እምነት በተአምራት ላይ ባይመሠረትም (ሉቃስ 16:27-31፤ ዮሐ. 2:23-25)፤ በተአምራት ሊደገፍ ይችላል። ዋናው ቁም ነገር የጸጋውን ተግባር የሚያከናውነው «የጸጋው ቃል» መሆኑ ነው (14:26)።

የዚህ ውጤት ምን ነበር? ከተማዬቱ ተከፋፍላ ክርስቲያኖች ለሕዝባዊ ተቃውሞና የድንጋይ ወገራ ተጋለጡ። ከዚያም በማቴዎስ 10:23 ጌታቸው የተናገራቸውን ቃል በመታዘዝ፤ ወደ ሌላው የሮም አውራጃ በመሸሽ ቃሉን ያገለግሉ ጀመር።

6. ልስጥራ - መታለል (14:8-20)።

ልስጥራ ከኢቆንዮን በስተደቡብ ሠላሳ ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ በገላትያ ክፍለ አገር ውስጥ የምትገኝ የሮም ግዛት ነበረች። ይህ ጳውሎስ ወደ ከተማዬቱ ካደረጋቸው ሦስት ጉዞዎች የመጀመሪያውና ታሪካዊው ነበር። በሁለተኛው ወንጌላዊ ጉዞው ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ከልስጥራ

ሲወስድ (16:1-5)፤ በሦስተኛው የሰብከት ጉዞውም ወደዚህች ቤተ ክርስቲያን በድጋሚ ደርሶአል (18:23)። በዚህ ጉብኝቱ ወቅት ስለተከሰቱት አራት ነገሮች ክልብ ማጤን ይኖርብናል።

ሽባው ሰውዬ ለእግዚአብሔር ቃል የሰጠው ምላሽ (8-10)። ጳውሎስም ሆነ ጴጥሮስ ከተወለዱ ጀምሮ ሽባዎች የነበሩትን ሰዎች ፈውሰዋል (የሐዋ. 3)። ሽባነታቸው የመነጨው ከበሽታ ወይም ከአደጋ ቢሆን ኖሮ፤ የዳኑት በእምነታቸው ላይ በተከሰተው ቅጽበታዊ ለውጥ እንደሆነ ተደርጎ ሊታሰብ ይችላል ነበር። እንደታየው ሁሉ፤ የተገኘው ደኅንነት በግልጽ ተአምራዊ ነበር።

ምንም እንኳ በቁጥር 9 ላይ የተጠቀሰው «መናገር» የመድረክ ሰብከትን ሊያመልክት ቢችልም፤ በዚህ አግባቡ ግን ተራ ንግግር ማለት ነው። ምናልባትም ጳውሎስ በገበያ ውስጥ ከአንዳንድ የአገሩ ነዋሪዎች ጋር ሲነጋገርና ስለ ኢየሱስ ሲያስረዳ ሽባው ሰዎቶት ይሆናል። ቃሉ እምነትን ሲወልድ (ሮሜ 10:17) እምነትም ፈውስን አስከተለ።

ሕዝቡ ለሽባው ሰውዬ የሰጠው ምላሽ (11-13)። ተአምራት በራሳቸው ግንዛቤን ወይም እምነትን ሊፈጥሩ አይችሉም። በቃሉ መደገፍ አለባቸው (14:3)። ያ ሕዝብ ግን ከስተቶችን በራሱ የተረታተረት ግንዛቤ የመፍታት አጉል እምነት የተጸናወተው ሕዝብ ነበር። ስለሆነም፤ በርናባስን የአማልክት አለቃ በሆነው ድያ፤ ተናጋሪ የነበረውን ጳውሎስን ደግሞ የአማልክት መልክተኛ በሚባለው በሄሮሜን ሲተኩ እንመለከታለን። ድያ የከተማዬቱ የበላይ ጠባቂ አምላክ ሲሆን፤ ይህም አጋጣሚ ለዲያ ካህን በጣም ተፈላጊ ለመሆንና ሕዝቡ አምላካቸውን በሚያስከብሩበት መንገድ ለመምራት ትልቅ በር ከፋች ነበር።

ሐዋርያቱ ለሕዝቡ የሰጡት ምላሽ (14-19)። በዚህ ባልታሰበ የአምልኮ ዕድል በመጠቀም፤ የተለገሳቸውን አክብሮት የእምነት ማስተማሪያ መሠረት ማድረጉ እንዴት ይቀል ነበር! ይሁንና፤ የእግዚአብሔር እውነተኛ መልእክተኞች የሚያገለግሉት በዚህ ዓይነቱ መንገድ አይደለም (2ኛ ቆሮ. 4:1-2፤ 1ኛ ተሰ. 2:1-5)። ጳውሎስና በርናባስ ሕዝቡ የሚያደርጉትን ነገር በመቃወም የልስጥራ አማልክት «ከንቱዎች» እንደሆኑ በድፍረት አስገነዘቡ።

አድማጮች አረማዊ አሕዛብ ስለነበሩ፤ የጳውሎስ መልእክት በብሉይ ኪዳን ላይ የተመሠረተ አልነበረም። ንግግሩን የጀመረው እግዚአብሔር በፍጥረቱ ውስጥ ካስቀመጠው ምስክርነት ነበር (17 ከቁጥር 22 ጀምሮ ተመልከት)። ሕያው፤ ለጋሽና ይቅር ባይ ከሆነው ከአንዱ አምላክ በቀር ሌላ አምላክ እንደሌለ ግልጽ አደረገ። ኃጢአት

የሚሠሩትን ሕዝብ በመታገሥ የሚገባቸውን ቅጣት አልሰጣቸውም ነበር (17:30)።

በዚህም ጊዜ ሕዝቡ ዝም አለ፤ ይሁንና፤ ከአንጾኪያና ከኢቆንዮን አንዳንድ ሽብር ፈጣሪ አይሁዶች ሲመጡ ሕዝቡ የእነርሱን ምሪት በመከተል እውሎስን ወገረው። ከደቂቃ በፊት እውሎስ እስከ መመለክ የደረሰ ሰው ነበር፤ ከደቂቃ በኋላ ደግሞ ሊገደል የሚገባው ወንጀለኛ ሆኖ ተገኘ። ኤመርሰን ሁካታን «በፈቃዳቸው እራሳቸውን ለምክንያት ለማስዛት የማይሹ ሰዎች የተገኙበት ማኅበር» በማለት ገልጸውታል። ይህም ብዙውን ጊዜ እውነት ነው።

ደቀ መዛሙርት ለእውሎስ የሰጡት ምላሽ (ቁጥር 20)። በልሰጥራ አዳዲስ አማኞች ስለነበሩ፤ ይህ ለእነርሱ ቀውጢ ወቅት ነበር። ቁጥራቸው እናሳ ከመሆኑም በላይ መሪያቸውም ስለ ተወገረ፤ የወደፊት ሕይወታቸው የደመና ጉም ያጠላበት ይመስል ነበር። ይህም ሆኖ ከእውሎስ ጎን ቆመ። ልባቸውን አስተባብረው ሳይጸልዩለት አይቀሩም፤ እግዚአብሔርም እርሱን ካተረፈባቸው ምክንያቶች አንዱ ይኼ ነው። እውሎስ ሞቶ ነበር? ስለዚህ የተገለጸልን ነገር የለም። ሆኖም እውሎስ ያጋጠመው የድንጋይ ወገራ ይኸው ብቻ ሲሆን (2ኛ ቆሮ. 11:25)፤ ከዚያ ውስጥ ለእግዚአብሔር ክብር ሲመጣ እናያለን። በተለይ የጢሞቴዎስን ልብ የነካውና በመጨረሻም ከእውሎስ ጋር እንዲተባበር ያደረገው ይኸው ከስተት ሊሆን ይችላል (2ኛ ጢሞ. 3:10)።

7. በሶሪያ በምትገኝ አንጾኪያ - እውጃ (14:21-28)።

ወደ አንጾኪያ በሚያደርጉት የመልስ ጉዞ፤ ወንጌላውያኑ አያሌ ጠቃሚ አገልግሎትን አከናውነዋል።

በመጀመሪያ፤ ወንጌሉን በመስበክ ደቀ መዛሙርትን አፈሩ። ወደ ተባረሩባቸው ከተሞች እንዴት ተመልሰው እንደገቡ መረዳቱ ቢያስቸግረንም እግዚአብሔር በሮችን እንደከፈተላቸው ግልጽ ነው።

ሁለተኛው፤ አማኞቹን በክርስቶስ ነገሮች በማጠናከር («በማጽናት») በእምነት ጉዞአቸውን እንዲቀጥሉ አበረታቱላቸው («መከሩአቸው»)። በእምነት መቀጠል በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ትክክለኛ እምነት እንዳለን ያረጋግጣል (ዮሐ. 8:31-32፤ ዮሐዋ. 2:42)። እውሎስ የክርስቶስን ሕይወት መኖር ቀላል እንዳልሆነና ጌታን በክብር ከማየታቸው በፊት ሁላቸውም መከራና ሥቃይ እንደሚያጋጥማቸው ማወቅ እንዳለባቸው ግልጽ አድርጓል።

ሦስተኛ፡ አብያተ ክርስቲያናትን አደራጁ (ቁጥር 23-25)። አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ሕዋስም ድርጅትም ናት፤ ይህም የሚሆነው ሕዋሱ በአግባብ ካልተደራጀ ስለሚሞት ነው። ጳውሎስና በርናባስ መንፈሳዊ መሪዎቹን በመሾም ለመንጋው የመጠንቀቅን ኃላፊነት ሰጡአቸው። ቲቶ 1:5ን እና 7ን ብታወዳድር ፡ «ሽማግሌው» እና «ጳጳስ» (ኤጲስ ቆጵስ) አንድን ሥልጣን እንደሚያመለክቱ ትመለከታለህ፤ እነዚህ ሁለቱም ሹመቶች «መጋቢ» (እረኛ) ከሚለው ጋር አንድ ዓይነት ናቸው።

«መሾም» የሚለው ቃል «እጅ በማውጣት መምረጥ» ማለት ነው። በመሆኑም አንድም ጳውሎስ ሰዎቹን ከመረጠ በኋላ ጉባኤው ድምፅ በመስጠት አጽድቆአቸዋል ወይም ሕዝቡ በድምፅ ብልጫ ከመረጣቸው በኋላ ጳውሎስ ሾሞአቸዋል ማለት ነው (6:1-6 ተመልከት)።

በመጨረሻም፡ «ለላከቻቸው ቤተ ክርስቲያን» እግዚአብሔር ስላደረገው ሥራ ዘገባ አቅርቦዋል (ቁጥር 26-28)። ቢያንስ ለአንድ ዓመት ያህል በወንጌላዊነት አገልግሎት ላይ ስላሳለፉ፡ ወደ ቤታቸው ሲመለሱ እነርሱም ቤተ ክርስቲያናቸውም ሳይደሰቱ አይቀሩም። በእግዚአብሔር ጸጋ እግዚአብሔር ይፈጽሙት ዘንድ የሰጣቸውን ተግባር ያከናወኑ ሲሆን፡ በረከቶቻቸውንም ለቤተ ክርስቲያን አባላት በደስታ ዘግበዋል።

ይህም ምናልባትም በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ የመጀመሪያው «ወንጌላዊ ጉባኤ» ሳይሆን አይቀርም፤ ምን ዓይነት አስደሳች ጉባኤ ይሆን! አንድ የቤተ ክርስቲያን ባለሥልጣን በአንድ ወቅት «ለወንጌል አገልግሎት ምንም ያህል ገንዘብ ብትጠይቀኝ ግድ የለኝም፤ እስጥሃለሁ፤ ነገር ግን የወንጌላውያንን ዘገባ እንድሰማ አትጠይቀኝ» ሲል ሰምቻለሁ። የዚህ ሰው መንፈሳዊ ሙቀት በመከሰሙ፡ እግዚአብሔር በየመከር ማሳው አስቸጋሪ ዳርቻዎች ስለ ሚፈጽመው ተግባር የሚቀርበውን ዘገባ ለመስማት ባለመፈለጉ አዘንሁለት።

የጳውሎስን የመጀመሪያ ወንጌላዊ ጉዞ ስትከልስ፡ እርሱ የተጠቀመባቸውንና እኛም ዛሬ ልንጠግቀምባቸው የምንችላቸውን መመሪያዎች ልትመለከት ትችላለህ።

በቀዳሚነት በዋና ከተማዎች አገልግሎቱን ከጀመረ በኋላ፡ ከዚያ የሚያገኛቸው አማኞች መልእክቱን ይበልጥ ወደራቁት ስፍራዎች እንዲወሰዱ ይጠይቅ ነበር። ወንጌል ይበልጥ ተቀባይነት የሚያገኘው ብዙ ሕዝቦች በሚኖሩበት አካባቢ እንደመሆኑ ወደዚያው ልናደርሰው ይገባል።

ጳውሎስ በምክራብ ውስጥ ለሚሰበሰቡ አይሁዳዊያን ከአሕዛብ የተለያየ አቀራረብ ነበረው። ለአይሁዶችና ወደ አይሁድነት ለተቀየሩ አሕዛብ ብሉይ ኪዳንን እየጠቀሰ ሲያስረዳ፤ ለአሕዛብ ግን የእግዚአብሔርን ፈጣሪነትና ለሕዝቦች መልካም የመሆንን እውነታ በማጉላት ይሰብክ ነበር። የመግቢያ አቀራረቡ የተለያየ ሲሆን፤ መደምደሚያው ግን አንድ ነበር፤ ይኸውም በጌታ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ነበር።

ተግባሩን ያተኮረው አጥቢያ አብያተ ክርስቲያናትን በመመሥረቱና በማደራጀቱ ላይ ነበር። ኢየሱስ «ታላቁ ተልእኮ» ብለን የምንጠራውን ኃላፊነት ሲሰጥ በልቡ የአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን አላብ ነበር (ማቴ. 28:19-20)። ደቀ መዛሙርቱ ካደረግን («ካስተማርን») በኋላ (በቀዳሚነት ለአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በተሰጠው ኃላፊነት መሠረት) ልናጠምቃቸውና የእግዚአብሔርን ቃል ልናስተምራቸው ይገባል። ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ማምጣቱ የተልእኮውን አንድ ሦስተኛ እጅ ብቻ መፈጸም ነው። ስለዚህ ኢየሱስ ያዘዘንን ተግባር ሙሉ በሙሉ ለመፈጸም የአጥቢያ ጉባኤ ምእመናንን እገዛ የጠይቃል።

በአማኞች ልቡና ውስጥ የእግዚአብሔርን ቃል መሠረት ጥሎ ነበር። የማይቀረው ሰደት በሚመጣበት ጊዜ፤ ለአማኞች የጥንካሬና የጽናት ምንጭ የሚሆነው ቃሉ ይህ ብቻ ነው። ጳውሎስ በወላንሳ ወንበር ላይ የሚንፈላሰሱበትን ቀላል የክርስትና ሕይወት የሚያንጸባርቅ ተወዳጅ «የስኬታማነት ወንጌል» አልሰበከላቸውም።

የሚያስደንቀው፤ ጳውሎስና ተባባሪዎቹ ይህንን ሁሉ የፈጸሙት ዛሬ የምንጠቀምባቸው ዘመናዊ የመጓጓዣና መገናኛ አገልግሎት ባልኖረበት ጊዜ መሆኑን ነው። ትዝ እንደሚለኝ ጾክተር ባብ ፒዩርስ <ወጣት ለክርስቶስ> ለሚባለው አገልግሎት በምንሰባሰብበት ጊዜ፤ «ሌሎች በትንሽ ነገር ብዙ አገልግሎት ሲፈጽሙ፤ እኛ ግን ብዙ እያለን ጥቂቱን ብቻ ሠርተናል!» ይሉን ነብር። በከንቱ የሚባክነው የአሜሪካ አማኞች ሀብት ብቻ እንኳ ለዓለም የወንጌል አገልግሎት ቢውል ኖሮ በሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎችን ወደ ክርስቶስ ይመለስ ነበር።

ጳውሎስና በርናባስ «የእምነት በር» ለአሕዛብ እንደተከፈተ አውጆዋል። ያ በር ዛሬም ለአይሁዶችና ለአሕዛብ ለዓለም ሁሉ ክፍት ነው! በተከፈተው በር በኩል ዘልቀህ ወንጌሉን ለሌሎች ለማዳረስ የበኩልህን አስተዋጽኦ አድርግ። አይዞህ፤ ደፋር ሁን!

በሮችን አትዝጋ!

የሐዋርያት ሥራ 15:1-35

የወንጌል ስርጭት ብዝሃውን ጊዜ የሚሰናከለው በተከፈተው በር ላይ ቆመው ሌሎችን ለማስገባት በማይፈቅዱ ዝግ አእምሮ ባላቸው ግለሰቦች ነው።

ዊልያም ኪሪ የዓለምን ሚሲዮናዊያን ተልእኮ አደራ በእንግሊዝ አገር በኖርዛምፕተን ከተማ በ1786 ዓ.ም. በተሰበሰቡት አገልጋዮች ላይ በጣለ ጊዜ፤ ታዋቂው ዶክተር ራይላንድ፤ «አንተ ወጣት፤ አርፈህ ቁጭ በል! እግዚአብሔር አረማውያንን ለመለወጥ ሲፈልግ ያንተና የእኔ ርዳታ ሳያስፈልገው ይፈጽመዋል!» በማለት መልሰውለት ነበር። በእርግጥም የአብያተ ክርስቲያናትና የሃይማኖታዊ መሪዎች ርዳታ ሳይደረግላቸው በተከፈተው የወንጌል በር ለመግባት የቻሉ መንፈስ ቅዱስ የሞላባቸው የእግዚአብሔር አገልጋዮች ብዙ ናቸው።

ዕለተ በዓለ ጎምሳ ካለፈ ከሃያ ዓመታት ያህል በጎሳ፤ ጳውሎስና ተባባሪዎቹ በኢየሩሳሌሙ ጉባኤ ላይ ከዚህ በላይ የቀረበውን ዓይነት ተፈታታኝ ሁኔታ ተጋፍጠዋል። ይሁንና፤ የወንጌል ስርጭት እውነታን ለማንጸባረቅና የቤተ ክርስቲያንን የሚሲዮናዊነት ተልእኮ ለማሳካት በድፍረት ተሟግተዋል። ሂደቱም ሦስት ደረጃዎችን ያካተተ ነበረ።

1. ክርክሩ (15:1-5)

ይህ ሁኔታ የተጀመረው አንዳንድ ሕግ አጥባቂ የአይሁድ መምህራን ወደ አንጾኪያ በመምጣት፤ አሕዛብ ይድኑ ዘንድ መገርዝና የሙሴን ሕግጋት መጠበቅ የግድ እንደሚያስፈልጋቸው ባስተማሩ ጊዜ ነበር። እነዚህ ሰዎች ከኢየሩሳሌሙ ጉባኤ ጋር ግንኙነት የነበራቸው እንጂ የጉባኤ ሥልጣን የተሰጣቸው አልነበሩም (15-24)። እነዚህ አስተማሪዎች ከፈሪሳውያን ጋር በመተባበር (15:5) አሕዛብና አይሁዳዊ አማኞች በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነት ለመቀማት የሚፈልጉ «ውሽተኛ ወንድሞች» ነበሩ (ገላ. 2:1-10፤ 5:ከ1 ጀምሮ)።

በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የሙሴን ሕግ አጥብቀው የሚያስተምሩ ዳሩ ግን በሕግና በጸጋ መካከል የሚገኘውን ግንኙነት የማያውቁ መኖራቸው የሚያስገርም አይሆንም። እነዚህ ሰዎች የሙሴን ሕግ እንዲያከብሩና እንዲታዘዙ የሠለጠኑ አይሁዶች ነበሩ፤ በዚህም ጊዜ የሮሜ፤ የገላትያና የዕብራውያን መልእክቶች ገና አልተጻፉም ነበር። በኢየሩሳሌም ማኅበረ ምእመናን ውስጥ አያሌ ካህናት ሲኖሩ

(6:7) ከዚህ በላይ የብሉይ ኪዳን ልማዶችን የሚከተሉ ሰዎችም ነበሩ (21:20-26 ተመልከት)። ይህ የሽግግር ወቅት ሲሆን፤ ብዙውን ጊዜ ደግሞ አስቸጋሪ ነው።

እነዚህ ሕግ አጥባቂዎች የሚያደርጉት ምን ነበር? እንዲህ አደገኛ ተደርገው የተቆጠሩትስ ለምን ይሆን? እነዚህ ሰዎች ጸጋንና ሕግን ለመቀላቀል በመሞከር አዲሱን ወይን በአርጌው የወይን አቁማዳ ውስጥ ለማስቀመጥ ይጥሩ ነበር (ሉቃስ 5:36-39)። የተቀዳደውን መጋረጃ መልሰው ይሰሩና (ሉቃስ 23:45) ኢየሱስ በመስቀል ላይ በመሞት የከፈተውን ወደ እግዚአብሔር ዘንድ የመድረሻ አዲስና ሕያው መንገድ ይጋርዱ ነበር (ዕብ. 10:19-25)። በአይሁዳውያንና በአሕዛብ መካከል የነበረውንና ኢየሱስ በመስቀሉ ያፈረሰውን ግድግዳ እነርሱ መልሰው ይገነቡ ነበር (ኤፌ. 2:14-16)። በአሕዛብ ትከሻ ላይ ከባድ የአይሁድ ቀንበር በመጫን (ገላ. 5:1፤ ዮሐዋ. 15:10)፤ ቤተ ክርስቲያን ከፀሐይ ብርሃን ወደ ጨለማ እንድትመለስ ይጠይቁ ነበር (ዕብ. 10:1፤ ቂላ. 2:16-17)። « አንድ አሕዛብ ክርስቲያን ከመሆኑ በፊት አይሁዳዊ መሆን አለበት። ለአሕዛብ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመኑ ብቻ ስለማይበቃቸው፤ የሙሴንም ሕግጋት መጠበቅ አለባቸው!» ይሉ ነበር።

በዚህ ሳቢያ አያሌ ጠቃሚ ጉዳዮች ለጥርጣሬ ተጋልጠዋል። ከነዚህም አንዱና ዋነኛው በወንጌሉ መልእክት እንደተገለጸው ክርስቶስ በመስቀል ላይ የፈጸመው አዳኝነት ነው (1ኛ ቆር. 15:1-8፤ ዕብ. 10:1-18)። እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ ከሚገኘው የጸጋው ወንጌል የተለየ ወንጌል የሚሰብከውን ሰው ሁሉ በከፍተኛ ደረጃ ይጸየፈዋል (ገላ. 1:1-9)። ማንኛውም የሃይማኖት መሪ፤ «የእኛ ቡድን አባል ካልሆንህ አትድንም!» ወይም «የሥርዓቶቻችን ተካፋይ ካልሆንህና ደንባችንን ካላከበርህ አትድንም!» ቢል፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ሥራ መካዱ ነው። ጳውሎስ የገላትያን መልእክት የጻፈው ደኅንነት የሚገኘው ሙሉ ለሙሉ በክርስቶስ በማመን በእግዚአብሔር ጸጋ ብቻ እንጂ ምንም የሚታከልበት ነገር እንደ ሌላ ለመግለጽ ነበር።

ሌላው የክርክር ነጥብ የቤተ ክርስቲያንን የወንጌል ስርጭት መርሐ ግብር የሚመለከት ጉዳይ ነበር። እነዚህ የሕግ አጥባቂዎች ማለት አክራሪ አይሁዳዊያን ትክክል ቢሆኑ ኖሮ፤ ጳውሎስና በርናባስ ሙሉ በሙሉ በአገልግሎታቸው ተሳስተው ነበር ማለት ነው። ከወንጌሉ ስብከታቸው ጎን ለጎን ለአሕዛብ እንዴት እንደ ጥሩ አይሁዶች መኖር እንደሚገባቸው ሊያስተምሩአቸው ያሻ ነበር ማለት ነው። ጳውሎስና በርናባስ ከነዚህ የሐሰት አስተማሪዎች ጋር መከራከራቸውና

መግባታቸው አስገራሚ አይሆንም! (15:2÷7)። በሕግ አጥባቂዎች ተጽዕኖ የአንጾኪያ አማኞች «ከመታወካቸው» እና «ከመናወጣቸውም» ሌላ (ቁጥር 24)፤ ይኸው ግራ መጋባትና ረብሻ ጳውሎስና በርናባስ ወደ መሠረቱአቸው ሌሎችም የአሕዛብ አብያተ ክርስቲያናት ወዲያውኑ ሊዛመት ይችላል ነበር፤ ስለዚህ ጳውሎስና በርናባስ እንደቀላል ነገር ሊያገለጹት የማይችሉት የጦርነት አዋጅ ነበር።

እግዚአብሔር ለጳውሎስ ጠቅላላውን ጉዳይ ወደ ኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንዲያቀርብ የሚያዝ መገለጥ ሰጠው (ገላ.2:2)፤ የአንጾኪያ ማኅበረ ምእመናንም በዚህ አሳብ ተስማሙ (በ15:2 «እነርሱ» የሚለው አይሁድ ሕግ አጥባቂዎችን ይወካል)። ስብሰባው የአንድ የእምነት ክፍል አባላት ብቻ የተገኙበት «የቤተ ክርስቲያን ጉባኤ» ሳይሆን፤ የተለያዩ ቡድኖችን የክርክር ነጥቦች በማዳመጥ ውሳኔ ሊያስተላለፉ የሚችሉ መሪዎች የተገኙበት ነበር። ምንም እንኳን በኢየሩሳሌም የምትገኘው «እናት ቤተ ክርስቲያን» ከፍተኛ ድምፅ ቢኖራትም፤ እያንዳንዱ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ራስ ገዝ ነበር።

2. መከላከያው (15:6-18)

በዚህ እጅግ ወሳኝ ጉባኤ ሂደት ውስጥ ቢያንስ አራት የተለያዩ ስብሰባዎች የተካተቱ ይመስላል። እነዚህም (1) ለጳውሎስና ለተባባሪዎቹ የቀረበ ይፋዊ አቀባባል (15:4)፤ (2) ጳውሎስና ዋና መሪዎች ያደረጉት ስብሰባ (ገላ. 2:2)፤ (3) የአይሁድ የሕግ አጥባቂዎችና አስተማሪዎች አሳባቸውን የሰጡበት ሁለተኛው ይፋዊ ስብሰባ (15:5-6 እና ገላ. 2:3-5) እና (4) በሐዋርያት ሥራ 15: ከቁጥር 6 ጀምሮ የተገለጸው ይፋዊ ውይይት ናቸው። በዚህ ይፋዊ ውይይት አራት ዋና መሪዎች ከደኅንነት ርቀው ለጠፋት አሕዛብ የጸጋን በር ክፍት አድርጎ ስለማቆየቱ አስፈላጊነት አሳብ ሰጥተዋል።

ጴጥሮስ ያለፈውን ታሪክ ከለሰ (ቁጥር 6-11)። ክርክሩ እየተካሄደ ሳለ ጴጥሮስ መንፈስ ቅዱስ ይመራው ዘንድ በመጠባበቅ በትዕግሥት ተቀምጦ እንደቆየ እንረዳለን። «ሳይሰማ ነገርን በሚመልስ ስንፍናና እፍረት ይሆንበታል» (ምሳሌ 18:13)። ጴጥሮስ እግዚአብሔርን ለአሕዛብ ስላከናወናቸው አራት አስፈላጊ አገልግሎቶች ለቤተ ክርስቲያኗ አስታውሶአል። እነዚህም ጴጥሮስ አራሱ ከፍተኛ ሚና የተጫወተባቸው አገልግሎቶች ናቸው።

በመጀመሪያ፤ እግዚአብሔር ጴጥሮስን ለአሕዛብ ወንጌልን ይሰብክ ዘንድ መረጠው (ቁጥር 7)። ኢየሱስ ለጴጥሮስ የመንግሥተ ሰማይን መክፈቻዎች የሰጠው ሲሆን (ማቴ. 16:19)፤ እርሱም ለአይሁዶች (የሐዋ.2)፤ ለሰማርያውያን (የሐዋ. 8:14-17)፤ ብሎም ለአሕዛብ

(የሐዋ. 10) የእምነት በር ለመክፈት ተጠቅሞባቸዋል። ሐዋርያትና በይሁዳ የነበሩት ወንድሞች ወደ አሕዛብ ሂዶ አብሮአቸው በመመገቡ ቢተቹትም፤ አፓታሊ ምላሽ ሰጥቶአቸዋል (የሐዋ. 11:1-18)። ጴጥሮስ ቆርኔሌዎስና ቤተሰቡ የወንጌሉን ቃል በመስማትና በማመን እንጂ የሙሴን ሕግ በመጠበቅ እንዳልዳኑ ግልጽ ማድረጉን አስተውሉ።

ሁለተኛ፡ እግዚአብሔር በእውነት ዳግም እንደተወለዱ ለአሕዛብ ምስክርነት እንዲሰጣቸው መንፈስ ቅዱስን አወረደላቸው (ቁጥር 8)። የሰውን ልብ ሊያይ የሚችለው እግዚአብሔር ብቻ ነው። ስለሆነም፡ እነዚህ ሰዎች ባይድኑ ኖሮ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን አይሰጣቸውም ነበር (ሮሜ 8:9)። ይሁንና፡ መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት የእግዚአብሔርን ቃል በማመን እንጂ የሐዋ.10:43-46፤ ገላ. 3:2 ተመልከት)፤ ሕግን በመጠበቅ አልነበረም። የጴጥሮስ መልእክት፡ «በእርሱ የሚያምን ሁሉ በስሙ የኃጢአቱን ስርየት ይቀበላል» (የሐዋ. 10:43) የሚል እንጂ፡ «የሚያምን የሙሴን ሕግ የሚጠብቅ ይድናል» የሚል አልነበረም።

ሦስተኛ፡ እግዚአብሔር የወገን ልዩነትን አስወግዶአል (9፡11)። ለክፍለ ዘመናት እግዚአብሔር በአይሁዶችና በአሕዛብ መካከል ልዩነት ያደረገ ሲሆን፡ ያንኑ ልዩነት ጠብቆ ማቆየት የአይሁድ ሃይማኖት መሪዎች ተግባር ነበር። (ዘሴ. 10፡10፤ ሕዝ. 22፡26፤ 44፡23)። ኢየሱስ የአይሁድ የአመጋገብ ሕግጋት ከውስጣዊ ቅድስና ጋር እንደማይገናኙ ያስተማረ ሲሆን (ማር.7፡1-23) ጴጥሮስ በኢዮጴ ሰገነት ላይ በተመለከተው ራእይ ይህንኑ ትምህርት ተረድቷል (የሐዋ. 10 ከቁጥር 1 ጀምሮ)።

ክርስቶስ በጎልጎታ ላይ ተግባሩን ከፈጸመበት ጊዜ አንሥቶ፤ እግዚአብሔር ኃጢአትን (ሮሜ 3፡9፤22) ወይም ደኅንነትን በተመለከተ (ሮሜ 10፡9-13) ረገድ በአሕዛብና በአይሁዶች መካከል ልዩነት አላደረገም። ኃጢአተኞች ልባቸውን ሊያነጹ የሚችሉት በክርስቶስ ላይ በሚኖራቸው እምነት ብቻ ነበር፤ ደኅንነት ሕግን በመጠበቅ አይደለም። ጴጥሮስ የመከላከያ አሳቡን፡ «እነርሱ (አሕዛብ) እንደ እኛ እንደ አይሁዶች ሊድኑ ይገባል» በሚል ዓረፍተ ነገር እንደሚያሳርግ የሚጠበቅበት ቢሆንም፤ እርሱ ግን የተናገረው የዚህን ተገላቢጦሽ ነበር! ይኸውም «[እኛ አይሁዶች] እንደ እነርሱ ደግሞ እንድን ዘንድ እናምናለን!» ማለቱ ነው።

የእግዚአብሔር አራተኛው አገልግሎትና ጴጥሮስ ከሁሉም በማጠናከር የተናገረው፡ የሕግ ቀንበር መወገዱን ነበር (ቁጥር 10)። ሕጉ በእውነት በአይሁዶች ላይ የተጫነ ቀንበር ሲሆን፤ ኢየሱስ

ክርስቶስ ግን ይህንን ቀንበር አስወግዶአል (ገላ. 5 ከቁጥር 1 ጀምሮ፤ ቂላ. 2:14-17፤ ማቴ. 11:28-30)። ሕጉ ለአይሁድ ሕዝብ የተሰጠው ከአሕዛብ ዓለም እንዲጠብቃቸውና መሢሔን ወደ ዓለም ለማምጣት እንዲያዘጋጁቸው ነበር (ገላ. 4:1-7)። ሕጉ የኃጢአተኛውን ልብ ሊያነጻ (ገላ. 2:21) የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ ሊያበረክት (ገላ. 3:2)፤ ወይም ዘላለማዊ ሕይወትን ሊሰጥ አይችልም (ገላ. 3:21)። እግዚአብሔር ሕግ ሊሠራ የማይችለውን በገዛ ልጁ አማካኝነት አድርጓል (ሮሜ 8:1-4)። በክርስቶስ ያመኑት ሰዎች የእግዚአብሔርን ሕግ ጽድቅ በልባቸው የያዙ ሊሆኑ በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ለፈቃዱ ይታዘዛሉ። ሕጉን ለመጠበቅ የሚነሳሡትም በፍርሃት ሳይሆን፤ ካላቸው ፍቅር የተነሣ ነው - «ፍቅር የሕግ ፍጻሜ ናትና» (ሮሜ 13:8-10)።

ጳውሎስና በርናባስ በወቅቱ ሁኔታ ላይ ዘግበዋል (ቁጥር 12)። የጴጥሮስ ምስክርነት በጉባኤተኞች ላይ ከፍተኛ ለውጥ ስላስከተለ፤ ንግግሩን ከፈጸመ በኋላ ጸጥ ብለው ተቀምጠው ነበር። ከዚያም ጳውሎስና በርናባስ ብድግ ብለው እግዚአብሔር በምስክርነታቸው አማካኝነት መካከል ስለፈጸመው ሥራ ተረኩላቸው። ሐኪሙ ሉቃስ ዝርዝር ዘገባውን አስቀድሞ በሐዋርያት ሥራ 13 እና 14 ላይ የገለጸው በመሆኑ መግለጫቸውን በአንድ የማጠቃለያ ዓረፍተ ነገር ብቻ ደምድሞታል። ጳውሎስና በርናባስ በቤተ ክርስቲያን ትልቅ ከበሬታ የሚሰጣቸው አገልጋዮች በመሆናቸው (ቁጥር 25-26)፤ ምስክርነታቸው ሚዛን ይደፋ ነበር።

አትኩሮታቸው እግዚአብሔር በአሕዛብ መካከል ይፈጽሙ ዘንድ ባላቸላቸው ተአምራት ላይ ነበር። እነዚህም ተአምራት እግዚአብሔር ከእነርሱ ጋር እየሠራ እንዳለ (ማር. 16:20፤ የሐዋ. 15:4) እና እግዚአብሔር የመረጣቸው መልእክተኞች መሆናቸውን ያረጋገጡ ነበር (ሮሜ 15:18-19፤ ዕብ. 2:2-4)። «እንግዲህ መንፈስን የሚሰጣችሁ በእናንተም ዘንድ ተአምራት የሚያደርግ በሕግ ሥራ ነውን ወይስ ከእምነት ጋር በሆነ መስማማት ነው?» (ገላ. 3:5)። የሰበኩት ጸጋን እንጂ ሕግን አልነበረም፤ እግዚአብሔርም ይህንኑ መልእክት አክብሮአል።

የመጀመሪያውን ወንጌላዊ ጉዞ በምንከልስበት ጊዜ (የሐዋ. 13-14)፤ ትኩረት የተደረገው እግዚአብሔር ለሰዎች እምነት ምላሽ በመስጠት ባከናወነው ተግባር ላይ መሆኑን እንመለከታለን። 13:8፤12፤39፤41፤48፤ 14:1፤ 22፤ 23፤ 27 ተመልከት። እንዲሁም በጸጋ ላይ የተደረገውን አጽንኦት ልብ በል (13:43፤ 14:3፤26)። እግዚአብሔር ለአሕዛብ የከፈተው «የእምነትን በር» እንጂ «የሕግን

በር» አልነበረም። እውሎስንና በርናባስን የላከችው የአንጾኪያዋ ቤተ ክርስቲያን የተመሠረተችው «አምነው ወደ ጌታ ዘወር (ባሉ)» (11:23) እና የእግዚአብሔርን ጸጋ በተለማመዱ ሰዎች ነበር (11:23)። የዳኑትም ዛሬ ኃጢአተኞች በሚድኑበት መንገድ ነበር፤ ይኸውም «በእምነት አማካኝነት በጸጋው» ይድናሉ (ኤፌ. 2:8)።

እውሎስም ሆነ ጴጥሮስ ወደ አሕዛብ ይሄድ ዘንድ የሚመሩአቸውን ልዩ ራእዮች ከእግዚአብሔር ተቀብለዋል (10 ከቁጥር 1 ጀምሮ፤ 22:21)። ይህም ሆኖ፣ እግዚአብሔር የአሕዛብ ሐዋርያ አድርጎ የለየው እውሎስን ነበር (ኤፌ. 3:1-12፤ ሮሜ 11:13፤ ገላ. 2:6-10)። ከአሕዛብ ወገን የሆኑት ኃጢአተኞች የሙሴን ሕግ በመጠበቅ ሊድኑ ከቻሉ፣ እግዚአብሔር ለእውሎስ የጸጋን ወንጌል በመስጠት ወደ አሕዛብ የላከው ለምን ይሆን? እግዚአብሔር ጴጥሮስንም ሊልከው ይችላል ነበር!

ጴጥሮስ እግዚአብሔር ከዚህ በፊት በአሕዛብ መካከል ስለፈጸማቸው ተግባራት በድጋሚ ሲናገር እውሎስና በርናባስም በበኩላቸው እግዚአብሔር በአሕዛብ መካከል በወቅቱ ያከናውን ስለነበረው ተግባር ዘግበዋል። በመጨረሻው ላይ የተናገረው ያዕቆብ ሲሆን፣ የወደፊቱን አስመልክቶ ትኩረት አድርጓል።

ያዕቆብ ሁሉንም ነገር ወደፊት ከሚደርሰው ጋር አዛመደ (ቁጥር 13-18)። ይህ ያዕቆብ የኢየሱስ ወንድም (ገላ. 1:19፤ ማቴ. 13:55) ሲሆን፣ የያዕቆብን መልእክት ጽፎአል። እስከ ዕለተ ትንሣኤ ድረስ ያዕቆብና ወንድሞቹ በክርስቶስ አያምኑም ነበር (ዮሐ. 7:5፤ 1ኛ ቆሮ 15:7፤ የሐዋ. 1:14)። ያዕቆብ በከፍተኛ ደረጃ ወደ ሕግ ያደላ ስለነበር (በመልእክቱ ውስጥ አሥር ማጣቀሻዎች አሉ)፣ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን በሚገኙ የሕግ አጥቢቂዎች ዘንድ ከፍተኛ ተቀባይነት ነበረው።

በያዕቆብ ንግግር ውስጥ ቁልፉ አሳብ «መስማማት» ነበር። በመጀመሪያ ደረጃ፣ እግዚአብሔር አሕዛብን በጸጋው እያዳነ በመሆኑ ከጴጥሮስ አሳብ ጋር ሙሉ ለሙሉ መስማማቱን ገልጾአል። ያዕቆብ ስለ እነዚህ የዳኑ አሕዛብ «ለስሙ [እግዚአብሔር] የሚሆን ወገን» ሲል በመናገሩ የአይሁድ ሕግ አጥባቂዎችን ሳያስቆጣ አልቀረም። ይኸውም አይሁዶች ለብዙ ምእተ ዓመታት ይህንኑ ክቡር ስም የግላቸው አድርገው ይመለከቱ ስለነበረ ነው (ዘዳግ. 7:6፤ 14:2፤ 28:10 ተመልከት)። ዛሬ እግዚአብሔር በጸጋው ከአሕዛብም ሆነ ከአይሁድ ወገንን (ሕዝብን) ማለትም ቤተ ክርስቲያንን ወደ ራሱ በመጥራት ላይ ይገኛል። እንዲያውም፣ ቤተ ክርስቲያንን የሚያመልክተው የግሪክ ቃል

(ኤክሌዚያ) «ተጠርቶ የመጣ ጉባኤ» ማለት ነው። (በግሪክ ቋንቋ ኬሊዎ ማለት መጥራት፤ ኤክ ማለት ውጭ ማለት ነው።)። እንግዲህ ተጠርተው ከወጡ ደኅንነታቸው በጸጋ እንጂ ሕግን በመጠበቅ የተገኘ አይደለም ማለት ነው።

አይሁድ የሕግ አስጠባቂዎች አይሁዶችና አሕዛብ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እንዴት እንደሚዛመዱ፤ ወይም ቤተ ክርስቲያን የእስራኤልን መንግሥት ለመመሥረት ከእግዚአብሔር የተሰጠውን የተስፋ ቃል እንዴት እንደምታሟላ አያውቁም ነበር። ብሉይ ኪዳን ስለ አሕዛብ መዳን (ኢሳ. 2፡2፤11፡10) እና የወደፊት ለእስራኤል ስለሚመሠረተው የከበረ መንግሥት ቢገልጽም (ኢሳ. 11-12፤ 35፤60)፤ ዝምድናቸውን አላብራራም ነበር። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ይገኙ የነበሩ የሕግ አጥባቂዎች ለወደፊቱ የእስራኤል ክብርና እንደዚሁም ላለፈው የሙሴና የሕግ ክብር ይቀኑ ነበር። ስለሆነም፤ አሕዛብን በመንፈሳዊ ደረጃቸው ከአይሁዶች ጋር እኩል አድርጎ መቀበሉ የእስራኤልን የወደፊት ዕድል የሚያኮላሽ መስሎ ታያቸው።

ጳውሎስ በኤፌሶን 2 እና 3 እንዲሁም በሮሜ 9-11 ለላብራራው፤ ዛሬ ስለዚህ እውነት የተሻለ ግንዛቤ አለን። የዳኑ አሕዛብና አይሁዶች የአንድ አካል ክፍሎችና በኢየሱስ ክርስቶስ አንድነት ያላቸው ወገኖች ናቸው (ገላ. 3፡28)። የክርስቶስ አካል የሆነችው የቤተ ክርስቲያን እውነታ በቀደሙት ዘመናት «ምሥጢር» ሆኖ የቆየ ሲሆን፤ አሁን በመንፈስ ቅዱስ አማካኝነት ለቤተ ክርስቲያን ተገልጾአል። እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን ያለው «የምሥጢር መርሐ ግብር» ለእስራኤል የነበረውን «ትንቢታዊ መርሐ ግብር» አያስወግደውም። በሮሜ 9-11 ጳውሎስ ለእስራኤል የወደፊት ተስፋ እንዳላትና እግዚአብሔር «የመንግሥት የተስፋ ቃሎቹን» ለሕዝቡ እንደሚጠብቅ በግልጽ ተናግሯል።

በተጨማሪም፤ ያዕቆብ ነቢያትም ከዚህ ድምዳሜ ጋር እንደተስማሙ በመግለጽ ትንቢተ አሞጽ 9፡11-12ን በዋቢነት ጠቅሶአል። ይሁንና፤ ጴጥሮስ፤ ጳውሎስና በርናባስ የተናገሩት የዚህን ትንቢት ፍጻሜ እንደሆነ አድርጎ አልመግለጹን ልብ በል። እርሱም ነቢዩ አሞጽ የጻፈው ከምስክራቸው ጋር ይስማማል ብሏል። አሞጽ 9፡8-15ን በጥንቃቄ ስናነብ ነቢዩ በመጨረሻው ዘመን እግዚአብሔር ሕዝቡ የሆኑትን እስራኤላውያንን ደግሞ ወደ ምድራቸው በሚሰበሰቡበትና አብዝቶ በሚባርክበት ጊዜ ስለሚሆኑት ከስተቶች እንደሚናገር እንረዳለን። እነዚህ የተስፋ ቃሎች አፈጻጸም «መንፈሳዊ ትርጉም» እስከሰጠናቸው ድረስ፤ ቀጥተኛ ትርጉማቸውን ከመንፈግም አልፈን የያዕቆብንም አላብ ውድቅ ማድረጋችን ይሆናል።

ከዚህም በላይ አሞጽ የወደቀው የዳዊት ቤት («ድንኳን») እንደሚነሣና እግዚአብሔር ንጉሥ ከዙፋኑ ላይ እንደማይታጣ ለዳዊት የገባለትን ቃል ኪዳን እንደሚፈጽም ተንብዮአል (2ኛ ሳሙ. 7:25-29)። በመሠረቱ፤ ይኸው ወደፊት በዙፋኑ ላይ የሚቀመጠው ንጉሥ በዘመነ-መንግሥቱ በእስራኤል ላይ የሚገዛው የዳዊት ልጅ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው (ሉቃስ 1:32፤ 2ኛ ሳሙ. 7:13፤16፤ ኢሳ. 9:6-7)። እንዲያውም፤ ዛሬ የዘር ሐረጉ ከዳዊት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ለመሆኑም ሆነ፤ ንግሥናውን ስለመውረሱ አግባብነት ተሟግቶ ሊረታ የሚችለው በቸኛ ሕያው አይሁዳዊ ኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ ነው።

እግዚአብሔር እነዚህን እውነቶች ቀስ በቀስ ለሕዝቡ የገለጸ ቢሆንም፤ ዕቅዶቹ የተወጣኑት ከመጀመሪያው ነበር። ስለዚህ መስቀልንም ሆነ ቤተ ክርስቲያንን እግዚአብሔር በኋላ ላይ ያመነጫቸው አሳቦች አይደሉም። (የሐዋ. 2:23፤ 4:27-28፤ ኤፌ. 1:4)። የአይሁድ ሕግ አስጠባቂዎች አሕዛብ ከመዳናቸው በፊት እስራኤል የከበረ መንግሥቷን መመሥረት እንዳለባት ቢያስቡም እግዚአብሔር ግን አሕዛብ ደኅንነትን ሊያገኙ የሚችሉት በእስራኤል «ውድቀት» አማካኝነት እንደሆነ ገለጸ (ሮሜ 11:11-16)። በኢየሩሳሌሙ ጉባኤ ወቅት የዳዊት ቤትና ዙፋን በእውነት ወድቀው ነበር፤ አንድ ቀን ግን ከውድቀታቸው ተነሥተው መንግሥቱም ይመሠረታል።

3. ውሳኔው (15:19-35)

መሪዎቹና ጠቅላላው የቤተ ክርስቲያን ምእመናን (ቁጥር 22) በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው (ቁጥር 28) ሁለት ገጽታ ያለው ውሳኔዎች አስተላለፉ፤ እነዚህም ደኅንነትን የሚመለከት የዶክትሪን ውሳኔና የክርስትናን ሕይወት እንዴት መምራት እንደሚገባ የሚያስረዳ ተግባራዊ ውሳኔ ናቸው።

የዶክትሪን ውሳኔውን ቀደም ብለን የተመለከትነው ነው። ቤተ ክርስቲያን አይሁዶችና አሕዛብ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት ኃጢአተኞች እንደሆኑና በኢየሱስ ክርስቶስ በግመን ብቻ ሊድኑ እንደሚችሉ ወስኖ ደምድማለች። ችግሩ አንድ ሲሆን፤ ያንንም ችግር የሚያቃልለው አንድ ወንጌል ብቻ ነው (ገላ. 1:6-12)። ዛሬ እግዚአብሔር አንድ መርሐ-ግብር አለው፤ ይኸውም በስሙ የሚያምነውን የተለየ ሕዝብ እየጠራ መሆኑ ነው። እስራኤል ገለል ብትደረግም አልተጣለችም (ሮሜ. 11፤ ከቁጥር 1 ጀምሮ)፤ እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን የወጣነውን መርሐ-ግብር ሲፈጸም፤ ለአይሁዶች መንግሥት የመመሥረት ተስፋውን ማሟላት ይጀምራል።

ያም ሆኖ ግን ማንኛውም ዶክትሪን ወደ ኃላፊነት ሊመራን ይገባል። ይህንኑ ያዕቆብ በመልእክቱ ውስጥ አጽንኦት ሰጥቶ ያቀረበ ሲሆን (2:14-26)፤ ጳውሎስም በመልእክቶቹ ተመሳሳይ ትኩረት ሰጥቶታል። የሚያስፈልገን መጽሐፍ ቅዱሳዊውን እውነት መቀበል ብቻ ሳይሆን፤ በዕለታዊ ሕይወታችን ልንጠቀምበት ይገባል። የቤተ ክርስቲያን ችግሮች ሊፈቱ የሚችሉት እግዚአብሔር በቃሉ የሚሰጠንን መገለጠች በመለማመድ እንጂ፤ የመፍትሔ ውሳኔዎችን በማስተላለፍ አይደለም።

ያዕቆብ ቤተ ክርስቲያን ለአሕዛብ አማኞች ደብዳቤ በመጻፍ የጉባኤውን ውሳኔ እንድታስታውቅ አሳብ አቀረበ። ይህ ደብዳቤ አማኞቹ ሁለቱን ትእዛዛት እንዲያከብሩና በሁለቱ የግል ስምምነቶች እንዲመሩ የሚጠይቅ ነበር። ሁለቱ ትእዛዛት አማኞች ጣዖትን ከማምለክና ከወሲባዊ ግድፈቶች እንዲርቁ የሚጠይቁ ሊሆኑ፤ ይህም የተደረገው እነዚህ ኃጢአቶች በተለይ በአሕዛብ መካከል የሚዘወተሩ በመሆናቸው ነው (1ኛ ቆሮ. 8-10 ተመልከት)። ሁለቱ የስምምነት አሳቦች ደግሞ በገዛ ፈቃዳቸው የእንስሳት ደም ከመጠጣትና ታንቆ የሞተ ከብት ሥጋ ከመብላት እንዲታቀቡ የሚጠይቁ ነበሩ። ጣዖትን ማምለክና የወሲብ ግድፈት ሁልጊዜም አይሁዶችም ሆኑ አሕዛብ ይለማመዱቸው ዘንድ እግዚአብሔር የሚጠላቸው ምግባራት በመሆናቸው፤ ሁለቱ ትእዛዛት ምንም የተለየ ችግር አይፈጥሩም ነበር። ምግብን በተመለከተ የቀረቡት ሁለቱ የስምምነት አሳቦችስ?

የቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን አብሮ በመመገቡና እንግዳ በመቀበሉ ረገድ ከፍተኛ ሚና እንደነበራት ልብ በል። ብዙዎቹ አብያተ ክርስቲያናት በሰው ቤት ሲሰባሰቡ፤ አንዳንድ ማኅበረ ምእመናን ከቅዱስ ቁርባን ጋር በማዛመድ «የፍቅር ግብዣ» ያደርጉ ነበር (1ኛ ቆሮ. 11:17-34)። ይህም ምናልባት በየዓመት በዓሉ ከምናዘጋጀው የእራት ግብዣ ጋር የሚመሳሰል ሳይሆን አይቀርም። ከአሕዛብ ወገን የሆኑ አማኞች የአይሁድ አማኞች «ርኩስ» አድርገው የሚቆጥሩትን ምግብ ቢበሉ፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ መከፋፈል ይፈጠር ነበር። ጳውሎስ በሮሜ 14-15 ስለዚህ ጉዳይ በስፋት ገልጾልን።

በመሠረቱ የደም መከልከል ከሕግ ዘመን በፊት በእግዚአብሔር የተገለጸ ሲሆን (ዘፍ. 9:4)፤ ሙሴም ደግሞታል (ዘሌ. 17:11-14፤ ዘዳግ. 12:23)። አንድ ከብት ታንቆ ቢሞት የተወሰነ ደም ከሥጋው ውስጥ ስለሚቀር አይሁዶች አይመገቡትም ነበር። ታንቆ የሞተ ሥጋ የተከለከለው ለዚህ ነው። አይሁዶች ንጹሕ («ኮሽር») እንደሆነ በመቁጠር የሚመገቡት፤ ሥጋው የተገኘው ከንጹህ ከብት ሲሆንና

ከብቱም በአግባቡ ታርዶ ደሙ ከሥጋው የተወገደለት እንደሆነ ብቻ ነው።

ይህ ደብዳቤ በአንድ ወቅት እርስ በርሳቸው ሲግገቱና የተለያዩ አመለካከቶቻቸውን ለመከላከል ሲጥሩ የነበሩትን ሰዎች የፍቅር አንድነት ማንጸባረቁን መመልከት ደስ የሚያሰኝ ነገር ነው። አጥባቂ አይሁዶች አሕዛብ ለመዳን መገረዝ አለባቸው የሚለውን አሳባቸውን በፈቃዳቸው ሲያነሡ፤ አሕዛብም በፈቃዳቸው የአመጋገብ ባህላቸውን ለመለወጥ ተስማሙ። ይህም በማንኛውም መንገድ የወንጌሉን እውነት የማይነካ የፍቅር መስማማት ነበር። ማንኛውም የትዳር ጓደኛና ወላጅ እንደሚያውቀው፤ በቤት ውስጥ የራሱን አመለካከት በመቀየር ከሌላው ጋር በመስማማት ትክክል ወይም ስሕተት የሚሆንበት ጊዜያት አለ። ጠቢቡ ሳሙኤል ጀንሰን፤ «ሰዎች በስምምነት ካልተባበሩ፤ ሕይወት በማኅበረሰቡ ውስጥ የምትዘልቅ አትሆንም ነበር» ብለዋል። ሁልጊዜም ትክክለኛ እንደሆነ ከሚያስብና ከራሱ መንገድ በቀር ሌላውን ከማይቀበል ሰው ጋር በደስታ መኖር አስቸጋሪ ነው።

ይህ ውሳኔ በተጨማሪ መንገድ ያስገኘው ውጤት ምን ነበር? ቢያንስ ሦስት ነገሮች ተፈጽመዋል። በመጀመሪያ፤ የቤተ ክርስቲያንን አንድነት በማጠናከር «ሕግ» እና «ጸጋ» በሚባል በሁለት ተፃራሪ ክንፎች ከመከፋፈል አድኖአታል። ፕሬዚዳንት አይዘንሃወር ልዩነትን በማቀራረብ በመግባባት መሥራትን «ጠቃሚ ገጽታ» ብለው ሲጠሩት፤ «በግራም ሆነ በቀኝ በኩል የሚገኙ አከራሪ ክንፎችን ግን ከቆሻሻ ውጋ መተላለፊያ ቦይ ውስጥ እንደተጣሉ አሳስፈላጊ ነገሮች» ቆጥረዋቸዋል። አሁንም ይህ ለመግባባት ሲባል የሚያፋልስ የዶክትሪን ስምምነት ወይም እርቅ አይደለም፤ ይህ ሁልጊዜም የማይዋከር ነውና (ይሁዳ 3)። ይልቁንም ይህ ሰዎች በፍቅርና በአንድነት ለመኖርና ለመሥራት እንዲችሉ የሕይወት መመሪያቸውን በማስተካከል ለመስጠትና ለመቀበል መማር ነው።

ሁለተኛው፤ ይህ ውሳኔ ቤተ ክርስቲያን ከደኅንነት ርቀው ለጠፉ አይሁዶች የተባበረ ምስክርነት እንድታቀርብ አስችሎአታል (ቁጥር 21)። በአብዛኛው ቤተ ክርስቲያን ከአይሁድ ምክራብ ጋር ትተባበር ነበር፤ ስለሆነም፤ በአንዳንድ ከተሞች አይሁዶች፤ ከአሕዛብ ወደ አይሁዳዊነት የተለወጡ ሰዎችና እግዚአብሔርን የሚፈሩ ወገኖች ሁሉ የሚገኙበት ጠቅላላው የምክራብ ማኅበረ-ምእመናን በኢየሱስ ክርስቶስ ያምኑ ነበር። የአሕዛብ አማኞች በክርስቶስ ያላቸውን ነፃነት አላግባብ በመጠቀም ደም ያለበትን ሥጋ ቢበሉ፤ የዳኑትም ሆኑ ወደ ክርስቶስ እንዲመጡ ጥረት የሚደረግላቸው ያልዳኑት አይሁዶች

ይሰናከሉ ነበር። በመሆኑም፤ ይህ ደካሞችን ወይም ከደኅንነት ርቀው የነበሩትን ላለማሰናከል የሚደረግ ጥረት ነበር (ሮሜ 14:13-21)።

ሦስተኛ፤ ደብዳቤው ወደ ተለያዩ የአሕዛብ ማኅበረ ምእመናን ዘንድ ሲደርስ ውሳኔው በረከትን አስከተለ። ጳውሎስና በርናባስ ከይሁዳና ከሲላስ ጋር በመሆን መልካሙን ዜና ወደ አንጾኪያ ሲያደርሱ፤ ቤተ ክርስቲያን ትደሰትና ትበረታታ ጀመር፤ ይህም የሆነው የሕጉን ከባድ ቀንበር መሸከሙ ስለሚቀርላቸው ነበር (ቁጥር 30-31)። በሁለተኛ ወንጌላዊ ጉዞው፤ ጳውሎስ በመጀመሪያ የሰብከት ጉዞው ለመሠረታቸው አብያተ ክርስቲያናት የደብዳቤውን አሳብ አካፍሎአል። የዚህም ውጤት የአብያተ ክርስቲያናት እምነት መጠናከር የቁጥራቸውም መበራከት ነበር (16:5)።

እኛም ዛሬ ከዚህ የጥንቷ ቤተ ክርስቲያን አስቸጋሪ ገጠመኝ ትልቅ ትምህርት ልናገኝ እንችላለን። በመጀመሪያ ደረጃ፤ ችግሮችና ልዩነቶች ለከፍፍልና ለመለያየት ፈተናዎች የመሆናቸውን ያህል ለእድገትም መልካም ዕድሎች ናቸው። አብያተ ክርስቲያናት አብረው ለመሥራት ለማዳመጥ፤ ለመፈቃቀርና ለመማማር ጊዜ ሊወስዱ ይገባል። አንዳንድ የእግዚአብሔር ሰዎች መንፈስ ቅዱስ ይናገርና ይሠራ ዘንድ በትዕግሥት ቢጠባበቁ የቱን ያህል ጎጂ ውጊያዎችና ከፍፍሎች በተወገዱ ነበር!

አብዛኛዎቹ ከፍፍሎች የሚፈጠሩት በ«ተከታዮች» እና «መሪዎች» ነው። አንድ ኃይለኛ መሪ ተከታዮችን ለማግኘት ሲችል፤ እጅግ አነሳ ለሆነው ጉዳይ እንኳ እጁን ስለማይሰጥ፤ ወዲያውኑ መከፋፈል ይከሰታል። አብዛኛዎቹ የቤተ ክርስቲያን ችግሮች በመሠረተ ትምህርት ልዩነቶች የሚመነጩ ሳይሆን፤ ዳሩ ግን በገቢራዊ ጉዳዮች የሚኖረው የአመለካከት ልዩነት ውጤቶች ናቸው። የአምልኮውን ቅደም ተከተል ልንቀይር እንችላለን? ከመድረኩ ቀኝ አርጋን ወይስ ፒያኖ ይቀመጥ? በሚል አሳብ ሳይግባቡ ቀርተው ሊከፋፈሉ የደረሱ አገልጋዮች ስለነበሩባት አንዲት ቤተ ክርስቲያን ሰምቻለሁ።

ክርስቲያኖች በፍቅር የመቀባበልን ጥበብ መማር አለባቸው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ እውነተኛ አስፈላጊነት ያለውን ነገር በቅደም ተከተል በማመን፤ ለተገቢው ጉዳይ ቅድሚያ ሊሰጡ ይገባል። መቃቃርና አለመግባባት ሊያስከትል በሚችል አናሳ ጉዳይ ሙዝዝ በማለት ለመጨቃጨቅ የሚፈልገውን ማራኪ የቤተ ክርስቲያን አባል መከተሉ ኃጢአት ነው። መከፋፈልንና መለያየትን ለመከላከል ማኅበረ ምእመናኑ በ1ኛ ቆሮንቶስ ምዕራፍ 13 የተጠቀሰውን የፍቅር መድኃኒት አዘውትሮ ሊጠቀም ይገባል።

ልዩነቶቻችንን ለማስተካከል ስንጥር ሳለ፡ «ውሳኔአችን ቤተ ክርስቲያን ከደኅንነት ርቀው ለጠፉት የምትሰጠውን የተባበረ ምስክርነት እንዴት ሊገዳው ይቻላል?» ብለን መጠየቅ አለብን። ኢየሱስ ዓለሙ በእርሱ ያምን ዘንድ ሕዝቡ እንዲተባበሩ ጸልዮአል (ዮሐ. 17፡ 20-21)። አንድነት በሕግ ላይ ሳይሆን በፍቅር ላይ የተመሠረተ በመሆኑ፣ ፍጹም መመሳሰልን አያመለክተም። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአንድነት ውስጥ ልዩነት መኖሩ በጣም አስፈላጊ ነው (ኤፌ. 4፡1-17)። አንድ አካል ሊበስልና በዓለም ውስጥ ሥራውን ሊፈጽም የሚችለው በዚህ መንገድ ብቻ ነው።

እግዚአብሔርን የጸጋውን ወንጌል ለተኮነነው ዓለም እንወስድ ዘንድ ድንቅ በር ከፍቶልናል። ይሁንና፣ ዛሬም እንኳ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያንኑ በር ለመዝጋት የሚፈልጉ ኃይላት አሉ። ከክርስቶስ ኢየሱስ «የተለየ ወንጌል» የሚሰብኩ ሰዎች አሉ።

ያ በር እንደተከፈተ እንዲኖር የበኩልህን እገዛ አድርግ - በበሩም አልፈህ ለምትችላቸው ነፍሳት ሁሉ መስክር!

ለመመስከር ድፍረት ይኑርህ!

ተጨማሪ ክፍት በሮች

የሐዋርያት ሥራ 15: 36-16:40

ለሐዋርያ ዳውሎስ በአንጾኪያ የነበረችው ቤተ ክርስቲያን የመናኸሪያ ስፍራ ሳትሆን፤ የመወንጨፊያ ጣቢያ ነበረች። ለወንጌሉ ስብከት የተከፈቱ በሮች እስካሉ ድረስ ከአንድ ቦታ በመርጋት «ምቹ አገልግሎት» ሊሰጥ አይችልም ነበር።

ዳውሎስ ሮበርትሳን ማኩልከን «ታላቅ ጉድለት» በሚለው መጽሐፋቸው፤ «ከእያንዳንዱ አሥር ሰዎች ከሚገኙበት ቡድን ዘጠኙ በጠፋባት፤ ከአራቱ እጅ ሦስቱ የመዳኛውን መንገድ ጭራሽ ባልሰሙባትና ከሁለቱም እጅ አንዱ ሊሰማ በማይችልባት ዓለም፤ ቤተ ክርስቲያን ማንቀላፋቷን ቀጥላለች። ይህ የሆነው ሌላ ዓይነት መንገድ ይኖራል ብለን ስላሰብን ይሆን ወይስ ያንን ያህል ግድ ስለሌለን?» በማለት ካሰፈሩት አላብ ጋር ሙሉ ለሙሉ ለመስማማቱ አያጠራጥርም። ዳውሎስ የሚገደው አገልጋይ እንደነበረ ሁሉ፤ እኛም የእርሱን ፈለግ ልንከተል ይገባል።

በዚህ በሁለተኛው ጉዞውም ወቅት ቢሆን እግዚአብሔር በመሥራት ላይ ለመሆኑ የሚያመለክቱ አያሌ አዳዲስ ነገሮች ነበሩ፤ መሰናክል ከሚመስሉ ነገሮችና ከተቀሰቀሱት ግላዊ ችግሮች ባሻገር፤ በርካታ መልካም ነገሮች ነበሩ።

1. አዲስ ባልደረባ (15:36-41)

ዳውሎስና በርናባስ በመንገዱ አስፈላጊነት ላይ ቢሰማሙም፤ የቡድን አባላት በሚሆኑ ሰዎች ላይ አልተሰማሙም ነበር። እነዚህ ሰዎች ለቤተ ክርስቲያን አንድነት ከፍተኛ እገዛ ያደረጉ ሲሆኑ፤ የራሳቸውን አለመስማማቶች ለማስወገድ አልቻሉም ነበር! እንደዚህ ዓይነት አዋኪና አስቸጋሪ ግጭቶች በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ሁሉ አብዝተው የተከሰቱ ቢሆኑም፤ እግዚአብሔር እነዚህን ቀውጢ ሁኔታዎች በመግዛት ዓላማዎቹን ለመፈጸም ችሎአል።

በርናባስ ዮሐንስ ማርቆስን መምረጡ አስገራሚ አይሆንም። ማርቆስ የአጎቱ ልጅ ስለሆነ (ቂላ. 4:10)፤ የቤተሰብ ትስስሩ የላቀ ሊሆን ይችላል። ከዚህም በላይ በርናባስ ሌሎችን ለመርዳት የሚጓጓ ዓይነት ሰው ነበር፤ ለዚህም ነው ጥንታዊቷ ቤተ ክርስቲያን «የመጽናናት ልጅ» ስትል የሰየመችው (4:36)። ዮሐንስ ማርቆስ ራሱን የተፈተነ አድርጎ ያላይ ዘንድ የማገልገል ዕድል ሊሰጠው ይፈልግ

ነበር። ዌስት የተባለው የመጽሐፍ ቅዱስ ትንታኔ ትርጉም፤ በርናባስ ማርቆስን ለመውሰድ «ግድ» እንዳለ ይገልጻል።

ጳውሎስ ግን የማርቆስን መሔድ በፍጹም ሊቀበል አልቻለም። የሐንስ ማርቆስ በመጀመሪያው ጉዞ ጥሎአቸው ወደ አገሩ ተመልሶ ነበር (13:13)፤ ይህም የደካማነት ምልክት ነበር። የተሠማሩበት አገልግሎት እጅግ ጠቃሚና ሥራውም እጅግ አስፈላጊ በመሆኑ፤ የማይታመን ሰው ይዞ መውጣቱ፤ ለጳውሎስ ተገቢ መስሎ አልታየውም ነበር።

ውይይቱ እየቀጠለ ሲሄድ፤ ወደ ለየለት አለመግባባት («መቀያየም» ተብሎ የተተረጎመው ቃል የከረረ ጠብ የሚል ፍች ካለው ቃል የመጣ ነው) በመቀየሩ፤ ብቸኛው አማራጭ የሁለቱ ጓደኛዎች ክልል ተከፋፍሎ መለያየት ሆነ። በርናባስ ማርቆስን ይዞ ወዳደገባት ወደ ቆጵሮስ ሲሄድ፤ ጳውሎስ ከሲላስ ጋር ወደ ሶርያና ኪልቂያ ተጓዘ (ቁጥር 23 ተመልከት)።

ትክክለኛው ግን ነበር? እንደ እውነቱ ከሆነ፤ ይህ ብዙም ልዩነት አይፈጥርም። ምናልባት ሁለቱም በአንዳንድ ነገሮች ትክክል ሆነው በሌሎች ነገሮች ደግሞ የተሳሳቱ ሊሆኑ ይችላሉ። የሐንስ ማርቆስ ውሎ ቢያድርም በመጨረሻ ላይ ያበረከተው አገልግሎት ስኬታማ ደረጃ ላይ በመድረሱ ጳውሎስ ሊወድደውና ሊያደንቀው እንደቻለ እናውቃለን (ቂላ. 4:10፤ 2ኛጢሞ. 4:11፤ ፊልሞ. 23:-24 ተመልከት)። መልካምና መንፈሳውያን የሆኑ ሰዎች በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በአሳብ ላይስማሙ ይችላሉ፤ ይህም ልንቀበላቸው ከሚገቡ ጎጂ የሕይወት ሐቆች አንዱ ነው። ጳውሎስ ወደ ሕዝቡ ተመልክቶ ፤ «ለእግዚአብሔር ሥራ ምን ሊፈጽሙ ይችላሉ?» በማለት ሲጠይቅ፤ በርናባስ ግን በበኩሉ፤ «የእግዚአብሔር ሥራ በሰዎች ላይ ምን ለውጥ ሊያስከትል ይችላል?» ሲል ጠየቀ። ሁለቱም ጥያቄዎች ለእግዚአብሔር ሥራ አስፈላጊዎች ሲሆኑ፤ አንዳንድ ጊዜ የነገሮችን ሚዛናዊነት መጠበቅ አስቸጋሪ ይሆናል።

ጳውሎስ አዲስ ባልደረባ መረጠ፤ እርሱም በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሰፍራ የነበረው፤ ነቢይ (ቁጥር 22፤ 32) እና የኢየሩሳሌሙን ጉባኤ ውሳኔዎች ወደ የአብያተ ክርስቲያናቱ እንዲያደርስ የተመረጠው ሲላስ ነበር (ቁጥር 27)። ምናልባትም «ሲላስ» የሚለው ስም በግሪክኛ አጠራር «ሳውል» ሊሆን ይችላል። ሲላስ የተሰሉንቄን መልእክቶች ከጳውሎስ ጋር በተባባሪነት ያዘጋጀና የኢፕሮስን የመጀመሪያ መልእክት በመጻፍ ያገለገለ ወንድም ነው (1ኛ ጴጥ. 5:12)። እርሱም እንደ ጳውሎስ ሁሉ የሮም ዜጋ ነበር (የሐዋ. 16:32)

እግዚአብሔር ሠራተኞችን ቢቀያይርም፤ ሥራው ግን በተገቢው መንገድ ይካሄዳል። በዚህ ጊዜ አንድ ብቻ ሳይሆን ሁለት የወንጌላዊ ቡድኖች ነበሩ። እግዚአብሔር ሥራውን ከማከናወን ፍጹሟን ሰዎችን ብቻ ቢያማርጥ ኖሮ፤ ምንም ዓይነት ሥራ ተፈጽሞለት ለማየት ባልቻለም ነበር። ብቃታችን ከእርሱ ብቻ በመሆኑ (2ኛ ቆሮ. 3:5) ፍጹምነትን ማጣታችንና ደካማነታችን በእግዚአብሔር ጸጋ ላይ ለመደገፍ ጥሩ ምክንያት ይሆናል።

2. አዲስ ረዳት (16:1-5)።

ጳውሎስና ሲላስ ከምሥራቅ በመነሣት ወደ መድረሻቸው ስለተቃረቡ በመጀመሪያ ወደ ደርቤ ከዚያም ወደ ልስጥራ ደረሱ፤ ይህም የመጀመሪያው ጉዞ ተገላቢጦሽ መሆኑ ነው (14:6-20)። ሰባኪዎቹ የጉባኤውን ውሳኔዎች እያስታወቁና አማኞችን በእምነት ለማጽናት እገዛ እያደረጉ ከቤተ ክርስቲያን ወደ ቤተ ክርስቲያን ተጓዙ። የዚህም ውጤቱ ከአማኞች ምስክርነት በተገኘው ፍሬ አብያተ ክርስቲያናት ዕለት በዕለት በቁጥር መበራከታቸው ነበር (2:47 ተመልከት)። ጉዞው እጅግ ስኬታማ ነበር፤ ይሁንና በዚህ ወቅት ከአማኞቹ መካከል ስለበርናባስ የጠየቀው ሰው ይኖር ይሆን? በማለት እደነቃለሁ። ጳውሎስ ምን ብሎ መልሶላቸው ይሆን?

ምናልባት በልስጥራ የተፈጸመው ከሁሉም የበለጠ ነገር በዮሐንስ ማርቆስ ምትክ ጢሞቴዎስ ለጳውሎስ ልዩ ረዳት ይሆንለት ዘንድ መመረጡ ነበር። ምናልባት ጢሞቴዎስ ክርስቶስን ያገኘው ሐዋርያው ጳውሎስ በመጀመሪያ ልስጥራን በጎበኘ ጊዜ በሰጠው አገልግሎት አማካኝነት ሳይሆን አይቀርም፤ ይህንንም ልንል የቻልነው ጳውሎስ «የምወደው ... በጌታ ልጀ» (1ኛ ቆሮ. 4:17) እና «በእምነት እውነተኛ ልጀ» (1ኛ ጢሞ. 1:2) ስለሚል ነው። የጢሞቴዎስ እናትና አያት ከቤተሰባቸው ውስጥ በክርስቶስ በማመን የመጀመሪያዎቹ እንደመሆናቸው ለእርሱም ክርስቶስን ለመከተል ጥርጊያ መንገድ አዘጋጅተውለታል (2ኛ ጢሞ. 1:5)። ወጣቱ ጢሞቴዎስ፤ ጳውሎስ በልስጥራ የተጋፈጣቸውን መከራዎች ተመልክቶ (የሐዋ. 14:19-20፤ 2ኛ ጢሞ. 3:10-11) በጌታ ወደ ሐዋርያው እንደተሳበ ጥርጥር የለውም። ጢሞቴዎስ የጳውሎስ ተወዳጅ ተባባሪ ነበር። (ፊልጵ. 2:19-23)፤ ምናልባትም ጳውሎስ ያላገኘውና ዳሩ ግን ሁልጊዜም ሲፈልገው የነበረው ልጅ ቢኖር ጢሞቴዎስ ነው።

ከአብያተ ክርስቲያናት መልካም ምስክርነት ስለነበረው (1ኛ ጢሞ. 3:7)፤ ጢሞቴዎስ በጳውሎስ ተሹሞ ከቡድኑ አባላት ጋር ተቀላቀለ (1ኛ ጢሞ. 4:14፤ 2ኛ ጢሞ. 1:6)። ቀጣዩ የጳውሎስ እርምጃ

ጢሞቴዎስን መግረዝ ነበር፤ ይህም የኢየሩሳሌሙን ጉባኤ ውሳኔ የሚቃረን የሚመስል ተግባር ቢሆንም ዳሩ ግን፥ እውሎስ ውሳኔውን ያደረገው አስፈላጊ መንፈሳዊ መመሪያ ላይ ተመርኩዞ ነው።

የኢየሩሳሌም ጉባኤ ያሳለፈው ውሳኔ ለደኅንነት ብሎ መገረዝ አስፈላጊ እንዳልሆነ የሚገልጽ ነበር። በመሆኑም የጠላት ወገን ተባባሪያቸው እንደሆነ አድርጎ እንዳያስብ፥ እውሎስ ቲቶ እንዲገረዝ አልፈቀደም ነበር (ገላ. 2:1-5)። የኢየሩሳሌም ትግል በወንጌል እውነት ላይ እንጂ፥ በሰው የአገልግሎት ብቃት ላይ አልነበረም። ስለዚህ እውሎስን ስለ ጢሞቴዎስ ያሳሰበው ደኅንነቱ ሳይሆን የአገልግሎት ብቃቱ ነበር።

ጢሞቴዎስ ከአይሁዶችና ከአሕዛብ ጋር የሚሠራ ሲሆን፥ እንዳያሰናከላቸው ጥንቃቄ ሊደረግ ይገባ ነበር። እውሎስም ጢሞቴዎስን የገረዘው ለዚህ ነበር (1ኛ ቆር. 9:19-23)። አሁንም ይህ የጢሞቴዎስን ደኅንነት ወይም የግል ባሕርይ የሚመለከት ጉዳይ ሳይሆን፥ ሰዎች ጌታን ለማገልገል ሲፈልጉ የማሰናከያ ዓለት ሊሆኑ የሚችሉትን ከባባድ ችግሮች የማስወገድ ጉዳይ ነው (ሮሜ. 14:13-15)። የእግዚአብሔርን ቃል መመሪያዎች በመጠቀም መቼ ጸንቶ መቆም እንዳለበትና መቼ አቋሙን ማላላት እንዳለበት የሚያውቀው ጠቢብ መንፈሳዊ መሪ ነው።

በተከታታይ ዓመታታ ጢሞቴዎስ አብያተ ክርስቲያናትን በማስፋፋቱና በማጠናከሩ ረገድ ከፍተኛ ሚና ተጫውቷል። ከእውሎስ ጋር ከበታ በታ የተጓዘ ከመሆኑም፥ እንደ ቆሮንቶስ በመሳሰሉትና ብዙውን ጊዜ ችግር በሚከሰትባቸውና በሥራው ላይ ችግር በሚኖርባቸው ሌሎች ስፍራዎች ሁሉ ፈጥኖ የሚደረስ የእውሎስ ልዩ አምባሳደር ነበር። የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን መጋቢ ሆኖ የተሾመ ሲሆን (1ኛ ጢሞ. 1:3)፥ ሐዋርያው ከመሠዋቱ ከጥቂት ጊዜያት ቀደም ብሎ ወደ ሮም ተጉዞ ሳያገኘው አይቀርም (2ኛ ጢሞ. 4:21)።

3. አዲስ ራእይ (16:6-40)።

በዚህ ክፍል፥ ሦስት ግሩም «የተከፈቱ በሮች»ን እንመለከታለን።

እግዚአብሔር በሩን ከፈተው (6-12)። እውሎስ የመሠረታቸውን አብያተ ክርስቲያናት ከጎበኘ በኋላ፥ በስተምሥራቅ ወደ ትንሹ እስያና ቢታንያ በመጓዝ ለጌታ አዳዲስ ግዛቶችን ሊማርክ ሞከረ፤ ጌታ ግን በሩን ዘጋው። በዚህ ረገድ ጌታ ፈቃዱን እንዴት እንደገለጸለት ባናውቅም፥ እውሎስ በነገሩ እንዳዘነና በመጠኑም ቢሆን ተስፋ ሳይቆርጥ እንዳልቀረ እንገምታለን። በዚህ በሁለተኛው ጉዞ ነገሮች

ሁሉ በቀላሉ ይሳኩ ስለነበር፤ በእነዚህ በሮች መዘጋት በእጅጉ ሳይገረም አልቀረም። ይሁንና፤ ሐዋርያትም ቢሆኑ እግዚአብሔር ለአገልግሎታቸው ያለውን ፍቃድ ሙሉ ለሙሉ አለማወቃቸውን መገንዘቡ የሚያጽናና አሳብ ነው! እግዚአብሔር መልእክቱ ወደዚያ አካባቢ በሌላ ጊዜ እንዲደርስ ዐቅዶ ነበር (18፡19-19፡41፤ 1ኛ ጴጥ. 1፡1 ተመልከት)

እግዚአብሔር በሉዓላዊ ጸጋው እንዳሰበው ጳውሎስን ወደ ምሥራቃዊ እስያ ሳይሆን፤ ወደ ምዕራብ አውሮፓ ወሰደው። ጳውሎስ ከአውሮፓ ይልቅ ወደ እስያ ተልኮ ቢሆን ኖሮ የዓለም ታሪክ እንዴት ሊለወጥ ይችል እንደነበረ መመርመሩ አስገራሚ ነው። ጢሮአዳ ሲደርስ ጳውሎስ ሌሊት በራእይ በተመለከተው ሰው አማካኝነት ወደ መቄዶንያ ተጠራ። ጆርጅ ማክዶናልድ «ለርዳታ ከቀረበው ጥሪ በላይ ሰውን የሚያጠናክር ነገር የለም» ቢሉ እንደጻፉት ሁሉ፤ ጳውሎስም ለራእዩ ፈጣን ምልሽ ሰጠ (ከ26፡19 ጋር አወዳድር)።

የሐዋርያትን ሥራ የጻፈው ሐኪሙ ሉቃስ በጢሮአዳ ከጳውሎስና ከቡድኑ አባላት ጋር ስለተገናኘ፤ በቁጥር 10 ራሱንም በሚጨምር «እና» በተባለ ተውላጠ ስም ተጠቅሟል። በሐዋርያነት ሥራ ውስጥ ሉቃስ ራሱን የሚጨምርባቸው ሦስት ስፍራዎች አሉ፤ እነዚህም፤ 16፡10-17፤ 20፡5-15 እና 27፡1-28፡16 ናቸው። በ17፡1 ላይ ግን ሉቃስ ራሱን በማግለል «እነርሱ» ወደሚል ስሜት ያመራል፤ ይህም ምናልባትም ጳውሎስ ከሄደ በኋላ በፊልጵስዩስ የቤተ ክርስቲያን መጋቢ ለመሆን እዚያው ሳይቆይ እንዳልቀረ ያስረዳል። ቀጣዩ የሉቃስ ባልደረባነት ጳውሎስ ወደ መቄዶንያ ካደረገው ጉዞ ጋር የተያያዘ ሲሆን፤ ይህም በ20፡5 ላይ ይጀምራል። ሉቃስ ጳውሎስ በፊልጵስዩስ ላከናወነው ተግባር ሰፊ ዘገባ ስላቀረበ፤ ምናልባትም የዚያች ከተማ ነዋሪ ሳይሆን አይቀርም። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች ጳውሎስ በራእይ የተመለከተው ሰው ሉቃስ ሳይሆን እንደማይቀር ይገምታሉ።

ከጢሮአዳ የፊልጵስዩስ ወደብ ወደ ሆነችው ናጴሌ ሁለት መቶ አርባ ኪሎ ሜትር ያህል የሚርቅ ሲሆን በመርከብ የሁለት ቀናት ያህል መንገድ መጓዝ ነበረባቸው። በኋላም በተቃራኒው አቅጣጫ መንገድ አምስት ቀናት ወስዶባቸዋል፤ ይህም ምናልባት ከነፋስ ግፊት የተነሣ ሳይሆን አይቀርም (20፡6)። ፊልጵስዩስ ከናጴሌ ወደ ውስጥ አሥራ ስድስት ኪሎ ሜትር ያህል ገባ ብላ የምትገኝ ስትሆን፤ ሉቃስ ስለከተማዬቱ የሰጠው ገለጻ በእርግጥም በከተማዋ ነዋሪዎቻቸው ከሚመኩ ዜጎች አንዱ ያደርገዋል።

ፊልጵስፎስ ልክ እንደ ሮም የሚታይ ግዛት ነበረች። ንጉሡ በነዚህ «ስትራቴጂያዊ» አካባቢዎች ጠንካራ የሮም ደጋፊዎች እንዲኖሩ ለማድረግ የሮምን ዜጎች፣ በተለይም ጡረታ የወጡትን ወታደሮች፣ በተመረጡ አካባቢዎች ያሰፍር ነበር። በባዕድ ምድር ቢኖሩም እንኳ የሮም ዜጎች ታማኞች መሆን፣ የሮምን ሕግጋት መጠበቅና ለሮም ንጉሥ ከብር መስጠት ይጠበቅባቸው ነበር። ለዚህም በምላሹ አንዳንድ ፖለቲካዊ ጥቅሞች የሚያገኙበት ከመሆኑም፣ ለምሳሌ ቀረጥ ከመከፈል ነፃ ነበሩ። ቤታቸውን በኢጣሊያ አገር ትተው ወደ ሌላ ስፍራ በመሄዳቸው እንደዚህ ዓይነት ማካካሻዎች ይሰጡአቸው ነበር።

እግዚአብሔር የልድያን ልብ ከፈተ (13-15)። ምንም እንኳ እግዚአብሔር እንደጠራቸው ቢያውቁም፣ እውሎስና ጓደኞቹ ወዲያው ለከተማዬቱ የወንጌል አገልግሎት አልጀመሩም ነበር። ለማረፍ ፣ ለመጸለይና ዕቅዶቻቸውን በጋራ ለመወጠን እንደፈለጉ አያጠራጥርም። እግዚአብሔር እንድንሠራለት የሚፈልገውን ስፍራ ማወቁ ብቻ በቂ አይደለም። መቼና እንዴት እንድንሠራለት እንደሚፈልገው ማወቅ አለብን።

በፊልጵስፎስ የነበረው የአይሁድ ሕዝብ ከከተማዬቱ ውጭ በሚገኝ ወንዝ ዳርቻ ለጸሎት ከመሰባሰብ በቀር ምክራብ ስላልነበረው፣ በቁጥር አናሳ ሳይሆን አይቀርም። (አንድ ምክራብ ለመሥራት የአሥር ወንዶች መኖር ይጠይቅ ነበር።) እውሎስ በጢሮክዳ ባየው ራእይ የተመለከተው አንድ ወንድ ቢሆንም፣ በአሁኑ ጊዜ ግን ሴቶችን በማገልገል ላይ ነበር። የአይሁድ የሃይማኖት መምህራን «የሕግ ቃላት ለሴት ከማስረከብ ቢቃጠሉ ይሻላል!» ይሉ ነበር፤ ይኼ ግን ከእውሎስ ፍልስፍና ከራቀ ስንብቷል። እራሱ ታዛዥ አገልጋይ ነበርና ጌታም መንገዱን ለማዘጋጀት ከፊቱ ሄደ።

ልድያ ከትያፕሮን የመጣች ብትሆንም፣ የተሳካላት ነጋዴ ነበረች፤ ትያፕሮን በሐምራዊ ቀልም ትታወቅ ነበር። ምናልባትም ልድያ በፊልጵስፎስ የተቋቋመው የቀለም ንግድ ማኅበር ቅርንጫፍ ኃላፊ ሳትሆን አትቀረም። እግዚአብሔር የወንጌሉን ቃል ሰምታ እንድትድን ወደ ግሪክ አመጣት። ልድያ «እግዚአብሔርን የምታመልክ» ሴት ነበረች፤ ሙሉ ለሙሉ ወደ አይሁድነት ባትለወጥም ከአይሁዶች ጋር በግልጽ ታመልክ ነበር። እውነትን ትፈልግ ነበር።

እውሎስ ቃሉን አካፈላት (በቁጥር 14 «ተናገረ» የሚለው ስብከት ሳይሆን የግል ውይይት ነው)፤ እግዚአብሔር ልዩን ለእውነት ከፈተላት፤ ከዚያም አምና ደኅንነትን አገኘች። የጥምቀትን ሥርዓት በመፈጸም በድፍረት ከክርስቶስ ጋር የተባበረች ስትሆን፣ ወንጌላውያን በቤቷ

እንዲቆዩ ግድ አለቻቸው። ቤተሰቦቿ በሙሉ ደገንነትን የተቀበሉ በመሆናቸው፤ ይህ ጳውሎስና ተባባሪዎቹ ቃሉን በማስተማር አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ይመሠርቱ ዘንድ መልካም አጋጣሚ ነበር። (ወደ ቁጥር 31 ስንደርስ «በቤተሰብ ደገንነት» ላይ እንጋገራለን።)

እግዚአብሔር የልድያን ልብ ከፊተ በማለታችን፤ በደገንነቷ ሂደት ውስጥ የልድያ ሚና እንዳለነበር አድርገን ልንደመድም አይገባም። ኃጢአተኛውን ወደ አዳኙ ስለሚያመጣ ልድያ ቃሉን በጽኑና አዳምጣለች (ዮሐ. 5:24)። ፍጻሜውን ማለትም የልድያን ደገንነት የወሰነው አንዱ አምላክ፤ ወደዚህ ውጤት የሚያደርሰውን መንገድ ማለትም የጳውሎስን ምስክርነት አዘጋጅቷል። ይህንን 2ኛ ተሰሉንቄ 2:13-14ን በግሩም ሁኔታ ያብራራዋል።

እግዚአብሔር የእስር ቤቱን በሮች ከፊተ (ቁጥር 16-40)። ከደገንነት ፒቀው የጠፉ ሰዎች ገና ከመዳናቸው ሰይጣን ወዲያውኑ ሥራውን ለማሰናከል ይጣጣራል። በዚህም አጋጣሚ ሰይጣን የተጠቀመው የወደፊት ክስተቶችን በጥንቆላ እየተነበየች ለጌቶቿ ገንዘብ ታስገባ በነበረችው በአጋንንት የተያዘች ሴት እንደነበረ እንመለከታለን። ጳውሎስና የቡድኑ አባላት ምስክርነት እየሰጡ በመደበኛነት ወደ ጸሎት ስፍራ በሚሄዱበት ጊዜ፤ ይህች ሴት በተደጋጋሚ፤ «የመዳንን መንገድ የሚነግሩአችሁ እነዚህ ሰዎች የልዑል አምላክ ባሪያዎች ናቸው» በማለት ትጮህ ነበር። ጳውሎስ ወንጌሉም ሆነ የእግዚአብሔር ስም ከሰይጣን በሪያዎች አንዱ በሆነችው በዚህች ሴት እንዲነሣ ስላልፈለገ፤ አጋንንቱን አስወጣው። ምክንያቱም ሰይጣን ከአንድ ደቂቃ በፊት እውነት ተናገሮ ሊያበቃ በሚቀጥለው ደግሞ ውሸት ሊናገር ስለሚችል፤ ደገንነትን ያልተቀበሉ ሰዎች ይህን ልዩነት ለማወቅ አይችሉም።

የጠንቋዩዋ ሴት ባለቤቶች ለምታስገኝላቸው ገቢ እንጂ ለሴቱቱ ግድ አልነበራቸውም፤ እሁን ደግሞ የገንዘቡ ምንጭ የነበረው አጋንንት ከእርሱዋ ወጥቷል። (በገንዘብና በአገልግሎት መካከል የሚካሄደው ግጭት ብዙውን ጊዜ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ሲከሰት ይታያል- 5:1-11፤ 8:18-24፤ 19 ከ23 ጀምሮ፤ 20:33-34።) በዚያን ጊዜም የሴትዮዋ ባለቤቶች ብቸኛ መመኪያቸው በሆነው በሮም ሕግ ለመጠቀም ተነሡ። ወንጌላውያኑ አይሁዶች በመሆናቸው በሮም ያልተደገፈ ሃይማኖት ያካሄዱ ስለነበር፤ ከስ ቢመሠርቱ እንደሚረቱ እርግጠኞች ሆኑ። ዳኞቹም በሃይማኖታዊ ጥላቻና በዘር አድልዎ በመነሣሣት ጉዳዩን በሚገባ ሳይመረምሩ ፈጣን እርምጃ ወሰዱ። ይህም ተግባራቸው ወደ በኋላ ኅፍረት ያስከትልባቸዋል።

ጳውሎስና ሲላስ ለምን የሮም ዜግነታቸውን አልገለጹም ነበር?
(22:25-29; 25:11-12 ተመልከት) ምናልባትም ይህን ለማድረግ ጊዜ
አልነበራቸውም ይሆናል፤ ወይም ጳውሎስ በዚህ መሣሪያ በኋላ
ለተሻለ ነገር ሊጠቀምበት ተስማሚውን ወቅት እየጠበቀ ይሆናል።
ስለዚህም ጳውሎስና ሲላስ ልብሳቸውን ተገፈውና ተደብድበው
በከተማዬቱ ውስጥ በሚገኝ እስር ቤት ውስጥ ተወረወሩ (2ኛ ቆሮ.
11:23፤ 25 ተመልከት)። ሁኔታው ሲታይ አገልግሎታቸው
በፊልጵስዩስ የሚያከትም ቢመስልም፤ እግዚአብሔር ግን ሌሎች
ዕቅዶች ነበሩት።

ሁለቱ ሰዎች ሳያጥረመርሙ ወይም እግዚአብሔር በጠላቶቻቸው
ላይ እንዲፈርድ ሳይጮኹ፤ በጸሎት እግዚአብሔርን ያመለግኑ ጀመር።
በተለይ በሥቃይ ውስጥ በምትሆንበት ጊዜ እኩለ ሌሊት የተቀደሰ
የመዝሙር ዝግጅት ለማቅረብ ከሁሉም የሚቀል ጊዜ አይደለም፤
ይህም ሆኖ እግዚአብሔር መዝሙርን በሌሊት ይሰጣል (ኢዮብ
35:10፤ እንዲሁም መዝ. (42):8 ተመልከት)። ቻርልስ ሄደን
እስፐርጅን፤ «በቀን ማንም ሞኝ ሊዘምር ይችላል። ማንም የመዝሙር
ደብተሮችን እያነበበ መዘመሩ ቀላል ነው፤ ብልሃተኛው ዘማሪ ግን
የመዝሙር ደብተሮቹን ለማየት የሚያስችል የብርሃን ጨረር በሌለበት
ጊዜ የሚዘምር ነው። የሌሊት መዝሙሮች ከእግዚአብሔር ዘንድ
የሚመጡ እንጂ፤ በሰው ኃይል የሚቀናበሩ አይደሉም» ብለዋል።

ጸሎትና ምስጋና ኃይለኛ መሣሪያዎች ናቸው (2ኛ ዜና 20:1-22፤
የሐዋ. 4:23-37)። እግዚአብሔር እነ ጳውሎስ የታሰሩበትን የእስር
ቤቱን መሠረቶች በማንቀጥቀጥ፤ በሮችን ሁሉ በመከፈትና
የእስረኞችን ሰንሰለት ሁሉ በመፍታት ምላሽ ሰጥቷል። እነርሱም ወደ
ነፃነት ሊሸጉ ሊችሉ፤ በነበሩበት እስር ቤት ቆዩ። የዚሁም አንደኛው
ውጤት ጳውሎስ ወዲያውኑ የአዛዥነቱን ስፍራ ሲይዝ፤ የእግዚአብሔር
ፍርሃት በአረማውያኑ ላይ መውረዱ ነው። እስረኞቹ እነዚያ ሁለቱ
የአይሁድ ሰባኪያን አንድ በጣም የተለየ ምሥጢር እንዳላቸው
ሳይገነዘቡ አልቀሩም።

የጳውሎስ አትኩሮት በወገኒ ቤት ጠባቂው ላይ አርፎ ነበር፤
ጳውሎስ ይህንን ሰው ወደ ክርስቶስ ለማምጣት ፈልጎ ነበር። የሮም
ሕግ አንድ ጠባቂ እስረኛው ቢጠፋበት እስረኛው የተወሰነበት ቅጣት
በእርሱ ላይ ተፈጻሚ እንዲሆን ይደነግግ ነበር፤ በእስር ቤቱ ውስጥ
ከፍተኛ ወንጀሎችን የፈጸሙ ሰዎች ሊኖሩ ይችሉ ነበር። ስለሆነም
ለወህኒ ቤት ጠባቂው ጎፍረትና የሞትን ፍርድ ከመጋፈጥ ይልቅ
የራሱን ሕይወት ማጥፋቱ ይቀለው ነበር። ማናቸውም ብቀላን የሚሻ
ልበ ደንዳና ሰው ጨካኙን የወህኒ ቤት ጠባቂ ራሱን እንዲገድል

ይተወው ነበር፤ ጳውሎስ ግን እንዲህ ዓይነት ሰው አልነበረም (ማቴ. 5:10-12፤ 43-48 ተመልከት)። በዚህ ጊዜ እስረኛው ጳውሎስ ሳይሆን የወህኒ ቤቱ ጠባቂ ነበር፤ ጳውሎስ የሰውየውን ሕይወት ማትረፍ ብቻ ሳይሆን ወደ ዘላለም ሕይወት መርቶታል።

«እድን ዘንድ ምን ማድረግ ይገባኛል?» የሚለው በዓለም ሁሉ ከደኅንነት ርቀው የጠፉት ሰዎች ጩኸት ሲሆን፤ እኛም ትክክለኛውን መልስ ልንሰጣቸው ይገባል። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙ ሕግ አጥባቂዎች፤ «እንደ ሙሴ ሥርዓት ካልተገረዛችሁ ትድኑ ዘንድ አትችሉም» ብለው ይመልሱ ነበር (15:1)። ጳውሎስ ግን ትክክለኛውን መልስ ያውቅ ነበር፤ ይህም በኢየሱስ ክርስቶስ ማመኑን ነው። በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ ትኩረት የተሰጠው በኢየሱስ ክርስቶስ ብቻ በማመን ላይ ነው (2:38-39፤ 4:12፤ 8:12፤ 37፤ 10:10-43፤ 13:38-39)።

«እና ቤተሰቦችህም» የሚለው ሐረግ የወህኒ ቤቱ ጠባቂ እምነት ወዲያውኑ ለቤተሰቡ ደኅንነትን ያስከትላል ማለት አይደለም። «በውክልና» ልንድን ስለማንችል፤ እያንዳንዱ ኃጢአተኛ ደግሞ ለመወለድ በግሉ በክርስቶስ ማመን አለበት። ስለዚህ ሐረጉ በመሠረቱ የሚለው፤ «ቤተሰቦችህም ቢያምኑ ይድናሉ» ነው። ጳውሎስ የተናገረው ቃሉን ሰምተው (ቁጥር 32) ሊያምኑትና ሊደሰቱ (ቁጥር 34) ለሚችሉ ሰዎች ስለሆነ፤ (በጥምቀት ወይም አለጥምቀት) የሕፃናትን ደኅንነት ጉዳይ ወደዚህ ዓረፍተ ነገር ልናመጣው አይገባም።

የቤተሰቡ ኃላፊ የሚሰጠው ውሳኔ ለቤተሰቡ አባላት ሁሉ ደኅንነትን እንደሚያስገኝ ተደርጎ የሚቆጠረው «የቤተሰብ ደኅንነት» በእግዚአብሔር ቃል ውስጥ መሠረት የለውም። በቆርኔሌዎስ ቤተሰብ ውስጥ የነበሩ አባላት የወንጌሉን ጥሪ ሰምተው (10:24) ቃሉን አስታውለው ለማመን በቂ ዕድሜ ነበራቸው (10:44፤ 11፤ 15-17፤ 15፤ 7-9)። በቀርስጵስ ቤተሰብ የነበሩ ሰዎች የእግዚአብሔርን ቃል ለመስማትና ለማመን በሚያስችል የዕድሜ ደረጃ ላይ ነበሩ (18:8)። በዚህ ስፍራ አዋቂዎች ለሕፃናት ወይም ለልጆች ውሳኔ እንደሚያደርጉ የሚያመለክት አሳብ የለም።

ከዚህ በመቀጠል የወኅኒ ቤቱ ጠባቂ በክርስቶስ ወንድሞች የሆኑትን የእነዚህን ሁለት እስረኞች ቁስሎች በማጣብ ያስመሰክረውን የባሕርይ ለውጥ መመልከቱ ልብን የሚነካ ነገር ነው። ከእውነተኛ ንስሐ መረጃዎች አንዱ በሌሎች ላይ ላስከተልነው ጉዳት ካሳ ለመክፈል ከፍቅር የመነጨ ፍላጎት ማሳየቱ ነው። አንዳችን የሌለውን እግር

ማጠብብቻ ሳይሆን (ዮሐ. 13:14-15)፤ በሌሎች ላይ የፈጠርነውን ቁስል ማንጸት አለብን።

የሌሎቹ እሥረኞች ጉዳይስ? ሉቃስ ዝርዝር ማብራሪያ ባይሰጠንም፤ ከሌሎቹም አንዳንዶቹ በጳውሎስ፤ በሊላስና በወጎኒ ቤቱ ጠባቂ አማካኝነት ዳግም ሳይወለዱ አይቀሩም። ከነዚህም እስረኞች አንዳንዶቹ ምናልባትም የሚገደሉበትን ዕለት እየተጠባበቁ ይሆን ይሆናል፤ እንግዲህ የደጎንነትን ወንጌል በመስማት ምን ያህል እንደሚደሰቱ አስብ! ጳውሎስና ሊላስ እግዚአብሔር በፊልጵስዩስ ወጎኒ ቤት ውስጥ ስላደረገው ድንቅ ሥራ ሲደሰቱ ስለራሳቸው ሕመም አንዳችም ነገር ትዝ አላላቸውም ነበር። የወጎኒ ቤቱ ጠባቂ በኋላ ከልድያ ጋር በጉባኤዎች ውስጥ እንደተገናኝ ጥርጥር የለውም።

የከተማዬ ባለሥልጣናት ጳውሎስንና ሊላስን ለመታሰር የሚያበቃ አጥጋቢ ክስ እንዳልተመሠረተባቸው ያውቁ ነበርና የወህኒ ቤቱ ጠባቂ በሰውር አስመጥቶ ይሰዳቸው ዘንድ መልእክት ላኩ። ጳውሎስ ግን በሰውር ከከተማ ወጥቶ ለመሄድ አልፈለገም ነበር፤ ይህንንም ያደረገው የዚህ ዓይነቱ መውጣት በአዲሷ ቤተ ክርስቲያን ላይ የጥርጣሬ ደመና ሊያስከትል ስለሚችል ነው። ሰዎች «እነዚያ ሰዎች እነማን ነበሩ? ታስረው የነበረውስ የሆነ ወንጀል ፈጽመው ይሆን? ለምን ከተማውን ለቀው በፍጥነት ወጡ? ተከታዮቻቸው የሚያምኑት ነገር ምንድን ነው?» ብለው መጠየቃቸው የማይቀር ነበር። ስለዚህ ጳውሎስና ተባባሪዎቹ ለዚህ ዓይነቱ ጥያቄ የራሳቸውን እውነተኛነትና በፊልጵስዩስ ከተማ አዲስ የተመሠረተችውን ሕፃን ቤተ ክርስቲያን መልካም ምስክርነት የሚገልጽ መረጃ ትተው ለመውጣት ፈለጉ።

ጳውሎስ በሮም ዜግነቱ በመጠቀም፤ በሕጋዊ ዜጎች ላይ ሕጋዊ ያልሆነ እርምጃ የወሰዱትን እነዚያን የሮም ባለሥልጣናት በድፍረት የተፈታተነው በዚህ ጊዜ ነበር። ይህም ግላዊ ብቀላ ሳይሆን፤ ለቤተ ክርስቲያኒቱ በቂ ጥብቃና አክብሮት ለማስገኘት ሲል የወሰደው እርምጃ ነበር። ዘገባው ባለሥልጣናቱ በይፋ ይቅርታ ስለመጠየቃቸው ባይገልጽም፤ ዳሩ ግን ወደ ጳውሎስና ሊላስ በአክብሮት በመምጣት ከእስር ቤት እንደአስወጧቸውና ከተማዬቱን ለቅቀው ይሄዱ ዘንድ በትሕትና እንደጠየቁአቸው ተጠቅሶአል። ሆኖም ጳውሎስና ሊላስ አዳዲስ አማኞችን ለመጎብኘትና በጌታም ለማጽናናት በፊልጵስዩስ ቆይታ አድርገዋል።

ይህንን ምዕራፍ በምትከልስበት ጊዜ፤ የጌታ ሥራ በአስቸጋሪና ተፈታታኝ ሁኔታዎች ውስጥ እያደገ እንደሚሄድ ልትረዳ ትችላላህ። አንዳንድ ጊዜ አገልጋዮች እርስ በርሳቸው ሳይስማሙ ይችላሉ፤

አንዳንድ ጊዜ ደግሞ ችግሮቹ ከውጭ ሊመነጩ ይችላሉ። በተጨማሪም፤ እያንዳንዱ ኃጢአተኛ በተመሳሳይ መንገድ ወደ ክርስቶስ እንደማይመጣ መገንዘቡ ተገቢ ነው። ጢሞቴዎስ ወደ ደኅንነት የመጣው በከፊል እናቱና አያቱ ካበረከቱለት አስተዋጽኦ የተነሣ ነው። ልድያ ከጳውሎስ ጋር በአይሁድ የጸሎት ስብሰባ ላይ ባደረገችው ውይይት ስትለወጥ፤ የወህኒ ቤቱ ጠባቂ ግን ከመቅጽበት ደኅንነት አግኝቷል። በአንደኛው ደቂቃ ራሱን ለመግደል እንዳልተፍጨረጨረ፤ በሚቀጥለው ደቂቃ ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ ሆነ።

እስከ አሁን የተለያዩ ገጠመኞች ያሉአቸውን የተለያዩ ሰዎች ተመልክተናል፤ ይህም ሆኖ፤ ሁላቸውም በእግዚአብሔር ጸጋ ተለውጠዋል።

ልክ እንደእነርሱ ሁሉ፤ ሌሎች ሰዎችም የእግዚአብሔር ቀላል የማዳን ዕቅድ እንዲነገራቸው በመጠባበቅ ላይ ናቸው።

ታዲያ ይህን ይሰሙ ዘንድ አንተስ ልትረዳቸው ትፈቅዳለህ?

ለክርስቶስ በምታቀርበው በራስህ ምስክርነት፤ ደፍረህ ታገለግል ይሆን?

ለእግዚአብሔር ቃል ምላሽ መስጠት

የሐዋርያት ሥራ 17

ይህ ምዕራፍ ጳውሎስ በሦስት ከተሞች ስለሰጠው አገልግሎትና በነዚህም ከተሞች አንዳንድ ሰዎች ለእግዚአብሔር ቃል ስለሰጡአቸው ምላሾች ይገልጻል። ሐኪሙ ሉቃስ ብዙ ዝርዝር ጉዳዮችን ስላልጠቀሰ፤ እነዚህ መግለጫዎች እንደ ቀለም ቅብ በውስጣቸው መልእክት የያዙ ሥዕሎች ሳይሆኑ ለማስታወሻነት እንደተዘጋጁ እንደ ንድፍ ሥራዎች ናቸው። ይህም ሆኖ፤ እነዚህን ሦስት የተለያዩ ምላሾች ስናጠና የዛሬዋን ዓለማችንን በትክክል ልንመለከትና ዛሬ ለክርስቶስ ለመመስከር ስንሻ ምን መጠባበቅ እንዳለብን በተሻለ መልኩ ልንረዳ እንችላለን።

1. ተሰሎንቄ፥ ቃሉን ስትቃወም (17:1-9)።

ጳውሎስና ሊላስ ዝነኛውን የኤግናቲያን መንገድ ይዘው ከፊልጵስጥስ ወደ ተሰሎንቄ የመቶ ስልሳ ኪሎ ሜትር ጉዞ አደረጉ። (ጢዋቴዎስ እስከ 17:14 ድረስ በድጋሚ ስላልተጠቀሰ፤ በፊልጵስጥስ ቀርቶ ይሆናል።) ከዚህም በበኩላችን የምንረዳው፤ በአንፊጵልም ሆነ በአጵሎንያ ለማገልገል አልሞከሩም። ምናልባትም በነዚህ ከተሞች ምክራቦች ስላልነበሩ፤ ጳውሎስ በፊልጵስጥስ የሚገኙትን አዳዲስ አማኞች መልእክቱን ለጎረቤቶቻቸው እንዲያደርሱ አድርጎ ይሆናል። ጳውሎስ በታላላቅ ከተሞች ካገለገለ በኋላ እነዚሁኑ ከተሞች ጠቅላላውን አውራጃ ለማገልገል ማዕከል አድርጎ መጠቀሙን እንደ መመሪያ ወስዶት ነበር (19:10፤ 16፤ 1ኛ ተሰ. 1:8 ተመልከት)።

ጳውሎስ ተሰሎንቄ (የዛሬዋ ሰሎኒቃ) ለጌታ ሥራ ከፍተኛ አስፈላጊነት ያላት (ስትራቴጂክ) ስፍራ እንደሆነች ያውቅ ነበር። ተሰሎንቄ የመቄዶንያ ርዕሰ-ከተማ ብቻ ሳትሆን፤ የንግድ ማዕከልና ከቆሮንቶስ በቀር ሌሎች የማይወዳደሩአት ከተማ ነበረች። አያሌ የንግድ መንገዶች በሚያቋርጡት ስፍራ ላይ የተመሠረተች ከተማ ስትሆን፤ በግሩም የመርከቦች ወደዚያ ትታበይ ነበር። ከተማዬቱ በርም ቁጥጥር ሥር የዋለች ብትሆንም፤ በይበልጥ ግሪኮች ይኖሩባታል። ተሰሎንቄ የተመረጡ ዜጎች ጉባኤ ያላት፤ የራሷን ገንዘብ መቅረጽ የምትችልና በቅጥሮቿ ውስጥ የርም ወታደሮች የሌሉባት «ነፃ ከተማ» ነበረች።

እውሎስ በዚህችም ከተማ ድንኳን ሰፍቶ የመሸጥ ሥራውን ቀጥሏል (የሐዋ. 18:31 1ኛ ተሰ. 2:9፤ 2ኛ ተሰ. 3:7-10)፤ በሰንበት ቀን ግን የተሰጡ አይሁዶችና አሕዛብ፤ እግዚአብሔርን የሚፈሩ ከአሕዛብና ወደ አይሁድ የተለወጡ ሰዎች እንደሚሰባሰቡባቸው ወደሚያውቃቸው ምክራቦች ሂዶ ያገለግላ ነበር። የዚህ ዓይነቱ አገልግሎት ለሦስት ሰንበቶች ያህል ብቻ ከቀጠለ በኋላ፤ ከምክራብ ውጭ ለማገልገል ተገደደ። እውሎስ በተሰሎንቄ ምን ያህል ጊዜ እንደቆየ ባናውቅም፤ ከፊልጵስዩስ ቤተ ክርስቲያን ሁለት ጊዜ ርዳታ እስኪመጣለት ድረስ በዚያ እንደነበረ ግልጽ ነው (ፊልጵ. 4:15-16)። እግዚአብሔር የእውሎስን አገልግሎት እንዴት እንደባረከውና መልእክቱም ከተሰሎንቄ ወደ ሌሎች ሰፍራዎች እንዴት እንደተዳረሰ ለመረዳት 1ኛ ተሰሎንቄ ምዕራፍ አንድን አንብብ። አገልግሎቱ ለረዥም ጊዜያት ባይቆይም ፍሬያማ ነበር።

ከቁጥር 2-3 የሚገኙ አራት ቁልፍ ቃላት እውሎስ ወደ ምክራብ ጉባኤ ሲደርስ ያከናወናቸውን ተግባራት ይገልጻሉ። በመጀመሪያ፤ «ይነጋገር» ነበር፤ ማለትም ጥያቄና መልስ በማቅረብ ምልልስ ያካሂድ ነበር ማለት ነው። ሁለተኛ፤ ቅዱሳት መጻሕፍትን በማብራራት «ሲተረጉምም»፤ ሦስተኛ፤ ኢየሱስ በትክክል መሢሕ እንደሆነ «አረጋገጠ»። አራተኛ፤ «እያስረዳ» ተብሎ የተተረጎመው ቃል «መረጃ በማቅረብ አንድን ነጥብ ለማረጋገጥ ከጎን ማስቀመጥ» ማለት ነው። ሐዋርያው የናዝሬቱ ኢየሱስ መሢህ አምላክ እንደሆነ ለማረጋገጥ አንድ የብሉይ ኪዳን ጥቅስ ከሌላው በማስከተል አቀረበ።

እውሎስ የወንጌሉ መልእክት የሆነውን የኢየሱስ ክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ለማወጅ («ለመስበክ» ይጠነቀቅ ነበር (1ኛቆር. 15 ከ1 ጀምሮ)። አማኞች የትንሣኤ ምስክሮች እንዲሆኑ ስለተጠሩ (1:21-22፤2:13፤3:15፤5:32)፤ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ በሚገኙ ስብከቶች ላይ ሁሉ በትንሣኤ ላይ ትኩረት ተሰጥቶ እናገኛለን። ዶክተር ጆን አር. ደብልዩ እስታት፤ «ክርስትና በባሕርዩ የትንሣኤ ሃይማኖት ነው። የትንሣኤ ጽንሰ-አሳብ ለክርስትና መሠረቱ ነው። ትንሣኤን ካስወገድህ፤ ክርስትና ወደመ ማለት ነው» ብለዋል።

በሦስት ሳምንታት አገልግሎት እውሎስ ብዙ ሰዎች፤ በተለይም ከግሪክ ወደ አይሁዳዊነት የተቀየሩት ሰዎችና ታዋቂ ሴቶች ሲያምኑ ተመለከቱ። ከወንዶች መካከል በኋላ ከእውሎስ ጋር የተጓዙ አርስፕሮቲስና ሲኮንዱስ ነበሩ (20:4)። «ጥቂት ያይደሉ» (ቁጥር 4:12) የሚለው የሉቃስ ሐረግ «ብዙ ሕዝብ» ማለት ነው።

ይሁንና፡ እነዚህ ውጤቶች ሁሉንም ሰው አላስደሰቱም ነበር። የማያምኑ አይሁዶች የጳውሎስን ሰኪታማነት በመመቅኘት፤ አሕዛብና የተከበሩ ሴቶች ምክራባቸውን እየለቀቁ ሲወጡ ማየቱ አስቆጫቸው። ጳውሎስ የአሕዛብ ደንንነት አይሁዶችንም ቅዱሳት መጻሕፍትን ወደ ማንበቡ «በመገፋፋት» ተስፋ የተገባላቸውን መሢሕ እንዲያውቁ ያደርጋል የሚል ተስፋ ነበረው (ሮሜ 11:13-14)፤ በዚህ ጊዜ ግን በመማሪክ ምትክ ሕፃኒቱን ቤተ ክርስቲያን ወደማሳደድ እንደገፋፋቸው እናያለን።

አይሁዶች ወንጌላውያኑን በከተማቸው ጉባኤ ፊት ማዋረድና መጎተት ስለፈለጉ (በቁጥር 5 «ሰዎች» የሚለውንና 19:30 ተመልከት)፤ የባለ ሥልጣናትን ትኩረት ለመሳብ ሁከት አስነሡ። ሆኖም ግን ወንጌላውያኑን ሊያገኙአቸው ባለመቻላቸው፤ በምትኩ ጳውሎስንና ተባባሪዎቹን በእንግድነት የተቀበለውን ኢየሱስንና አንዳንድ አማኞችን ይዘው ወሰዱ። የአሁኑም የአይሁዶች ከስ ቀደም ሲል ኢየሱስን ከችሎት ፊት ባቀረበው ጊዜ የተጠቀሙት ዓይነት ነበር፤ ይኸውም ሰላምን እንደሚያውኩና ለሌላ ንጉሥ በመገዛት ለአገራቸው መንግሥት ታማኞች አለመሆናቸውን የሚገልጽ ነበር። ወንጀላቸውም፡ «ኢየሱስ የሚሉት ሌላ ንጉሥ አለ» እያሉ መናገራቸው ነበር።

«ሌላ» ተብሎ የተተረጎመው የግሪክ ቃል «ከዚያኛው የተለየ ዓይነት» ማለትም የቋሣር ዓይነት ያልሆነ ንጉሥ የሚል ትርጉም አለው። ጳውሎስ ለተሰሎንቄ ሰዎች የጻፋቸውን ሁለት መልእክቶች ስትመለከት፤ በተሰሎንቄ በክርስቶስ ንግሥናና በመመለሱ የተስፋ ቃል ላይ ያደረገውን ከፍተኛ ትኩረት ትገነዘባለህ። በመሠረቱ፤ የጌታችን መንግሥት ፖለቲካዊ ወይም «ከዚህ ዓለም» አይደለችም (ዮሐ. 18:36-37)፤ ይሁንና፤ ያልዳኑ አረማውያን ይህንን አሳብ ይረዳሉ ብለን ተስፋ አናደርግም።

የኢየሱስ ክርስቶስ ንግሥና ከዚህ ዓለም ንጉሦች ንግሥና የተለየ ነው። ድል የሚነሣው በሠራዊት ኃያል ሳይሆን በመልእክተኞቹ አማካኝነት ነው፤ መሣሪያዎቹም እውነትና ፍቅር ናቸው። ሰው ሠራሹን ሰላም በማደፍረስና ነገሮችን በመገልበጥ ዘላለማዊ ሰላምን ያመጣል! ከደንንነት ርቀው የጠፉ ኃጢአተኞች ለሚገኙባት ዓለም በሞተበት መስቀል አማካኝነት ድል ይነሣል። ለጠላቶቹ እንኳ ሞቷል (ሮሜ 5:6-10)!

ሁከት ፈጣሪዎቹ ጳውሎስና ሲላስን ባለማግኘታቸው ስለተበላጩ፤ በተባባሪዎቻቸው ላይ ቁጣቸውን ሊያበርዱ ፈለጉ። ጳውሎስና ሲላስ

ከከተማዬቱ ወጥተው እንዲሄዱ ኢያሱንን ገንዘብ በመከፈል ዋስትና እንዲሰጥ አስገደዱት። ኢያሱን የጳውሎስ ዘመድ ሳይሆን አይቀርም፤ ይህም ለገንዘብ ዋስትናው የበለጠ ፍች ይሰጣል (ሮሜ 16:21)። ጳውሎስ ይህንን መሰናክል ሰይጣን ሥራውን ለማደናቀፍ የተጠቀመበት መሣሪያ አድርጎ ቢመለከተውም (1ኛ ተሰ. 2:18)፤ ሆኖም ግን የተሰሎንቄን ቤተ ክርስቲያንን ቃሉን ከማድረስና ከደህንነት ርቀው የጠፉትን ሰዎች ከመታደግ አላገዳትም (1ኛ ተሰ. 1:6-9)።

2. ቤርያ፥ ቃሉን ተቀበለች (17:10-15)።

ጳውሎስና ሲላስ በምሽት ተጠልለው ሰባ ሁለት ኪሎ ሜትር ያህል ርቃ ወደምትገኘው ወደ ቤርያ ተጓዙ። ጢሞቴዎስ ከእነርሱ ጋር የተጓዘ አይመስልም፤ ምናልባትም በፊልጵስዩስ እየሠራ ይሆናል። በኋላ ግን በአቴንስ ከጳውሎስ ጋር ከመገናኘቱም (ቁጥር 15) በስደት ላይ የምትገኘውን ቤተ ክርስቲያን ለማበረታታት ወደ ተሰሎንቄ ሄዷል (1ኛ ተሰ. 3 ከ1 ጀምሮ)። ጢሞቴዎስ ከአሕዛብ ወገን በመሆኑና በሁከቱ ጊዜም በዚያ ስላልነበረ፤ በከተማዬቱ ውስጥ በነፃነት ሊያገለግል ይችላል ነበር። ሁከቱ ጳውሎስን ከከተማው ቢያስወጣውም ወጣቱን ረዳት ግን አይነካውም ነበር።

ጳውሎስ ወደ ምክራብ በመሄድ የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት ለማጥናት ጉጉት የነበራቸውን ሰዎች አገኘ። እንዲያውም፥ ጳውሎስ የሚናገረው እውነት ወይም ውሸት እንደሆነ ለመወሰን በየዕለቱ ይሰባሰቡ ነበር። ጳውሎስ በተሰሎንቄ የሚገኙ ሰዎች ቃሉን በተቀበሉት መንገድ በጣም ካስደሰቱት ይልቅ (1ኛ ተሰ. 2:13)፤ እነዚህ «ልበ ሰፊዎች ቤርያዎች» ልቡን ሳያበረታቱት አልቀረም። እነዚህ የቤርያ ሰዎች ለእኛም በየዕለቱ የእግዚአብሔርን ቃል በታማኝነት በማጥናት፥ በመወያየቱና የምንሰማቸውን መልእክቶች በመፈተን ረገድ ጥሩ ምሳሌዎች ሊሆኑን ይገባል።

እግዚአብሔር ቃሉን ስለተጠቀመ ብዙ ሰዎች በክርስቶስ አመኑ። በክርስቶስ ካመኑትም መካከል በኋላ ጳውሎስን የረዳው ሱሊጳጥሮስ ይገኛበታል (20:4)። በሮም ለሚገኙ ክርስቲያኖች ሰላምታ የላከው ይኸው ሱሊጳጥሮስ ሳይሆን አይቀርም (ሮሜ 16:21)።

ሰይጣን ግን አሁንም ቢሆን፥ በተሰሎንቄ በሚገኙት በማያምኑት አይሁዶች በመጠቀም ጠላትን አስነሣ (1ኛ ተሰ. 2:13-20 ተመልከት)። ለመሆኑ እነዚህ የተሰሎንቄ ሰዎች ጳውሎስና ሲላስ በቤርያ በማገልገል ላይ መሆናቸውን እንዴት ሰሙ? ምናልባት የቤርያ አማኞች አዳጊ ምስክርነት እስከ ተሰሎንቄ ደረሰ፤ ወይም ደግሞ አንድ

ሁከት ፈጣሪ መልእክቱን በተሰሉንቄ ለሚገኙ ወዳጆቹ አስተላልፎ ይሆናል። ስለዚህ ሰይጣንም በጥድፊያ የሚሠሩ «መልእክተኞች» አሉት ማለት ነው (2ኛ ቆሮ. 11:13-15)።

በቤርያ የሚገኙ አማኞች እውሎስን ወደ ባሕር በመውሰድና በመርከብ ወደ አቴን በመላክ ጠላትን አታለሉ። አሁንም እንደገና እውሎስ ብዙ አገልግሎት ያለበትን ስፍራ መተውና ከሚወዳቸው ሰዎች መለየት ነበረበት። ሲላስና ጢሞቴዎስ በአቴን ከእውሎስ ጋር ከተገናኙ በኋላ ጢሞቴዎስ በዚያ የሚገኙትን ቅዱሳን ይረዳ ዘንድ ወደ ተሰሎንቄ ተላከ (1ኛ ተሰ. 3:1-6)። ሲላስም እንደዚሁ በመቄዶንያ ወደሚገኝ አንድ ስፍራ (ምናልባትም ወደ ፊልጵስዩስ) ለተለየ አገልግሎት የተላከ ሲሆን፤ በኋላ ሁለቱም ከእውሎስ ጋር በቆሮንቶስ ተገናኝተዋል (18:1-5)።

3. አቴን፡ በቃሉ ተሳለቀች (17:16-34)።

እውሎስ ወደ ታላቁ ከተማ የደረሰው እንደ ጎብኚ ሳይሆን ነፍሳትን እንደሚማርክ አገልጋይ ሆኖ ነበር። ለብዙ ዓመታት የአውሮፓ ታላቅ ሚሊዮን ድርጅት ዲሬክተር የነበሩትና አሁን በሕይወት የሌሉት ኖይል ኦ. ላዮንስ፡ «አውሮፓ በሚሊዮን በሚቆጠሩ ጎብኝዎች የምትገበኝ ስትሆን፤ በሚሊዮን የሚቆጠሩ ክርስቲያኖች ግን ችላ ይሉአታል» ይሉ ነበር። አውሮፓ እንደ እውሎስ ዘመን ሁሉ ዛሬም ወንጌሉ ያስፈልጋታል፤ ስለሆነም በዚህ መልካም ዕድል ልንጠቀምበት ይገባል። ልክ እንደ እውሎስ ዓይኖቻችንን ልንከፍትና ስለ እነርሱ በልባችን ልንጨነቅ ይገባል።

ከተማዪቱ፡- ምንም እንኳ አቴና በዚያን ጊዜም ቢሆን የባሕልና የትምህርት ማዕከል ተደርጋ መቆጠሯ ያልቀረ ቢሆንም፤ ወደ ውድቀት እያመራች ነበር። የፖለቲካዋና የንግዱ ክብር ከብዙ ጊዜ በፊት ደብዝዞአል። ዝነኛ ዩኒቨርሲቲና አያሌ ውብ ሕንፃዎች ቢኖሩአትም፤ የቀድሞ ክብሯ ተለይቶአት ነበር። ከተማዪቱ የጣዖት አምልኮ፤ አዳዲስ ነገሮችን መከታተል (ቁጥር 21) እና ፍልስፍና ለሚጎለበት «ባሕላዊ አረማዊነት» ተጋልጣ ነበር።

«የቅዱስ እውሎስ ሕይወትና መልእክቶች» በሚለው መጽሐፋቸው ኮኒቤርና ሐውሰን፡ «የግሪክ ሃይማኖት ለሰብአዊ ባሕርያትና ለተፈጥሮ ኃይላት እንደ አምላካቸው መቆጠር ማለት ነው። ይህ ለሥነ-ጥበብና ለመዝናኛ ግልጋሎት የሰጠና ሙሉ ለሙሉ የሥነ-ምግባር ድህነት ያጠላበት ሃይማኖት ነበር» ሲሉ አስረድተዋል (ገጽ 280-281)። የግሪክ ተረታ-ተረት ወንድንና ሴት አማልክት ሰዎችን በሚመስል ሁኔታ እርስ በርሳቸው ይፎካከሩና ይጋጩ ነበር። እንዳሻም

ለአምልኮት ያመች ዘንድ የሚንቀሳቀሱ ወንድና ሴት አማልክት አያሌ ነበሩ። አንድ የምጽት ንግግር በአቴን ከሰዎች ይልቅ አማልክትን ማግኘት እንደሚቀል ገልጾአል። ጳውሎስ ከተማዬቱ ሙሉ ለሙሉ ለጣዖት አምልኮ እንደተሰጠች በመመልከት በእጅጉ አዘነ።

ዛሬ የግሪክን ቅርፃ ቅርፅና ሕንፃዎች ውብ የጥበብ ሥራ ውጤቶች እንደሆኑ አድርገን እናደንቃለን፤ በጳውሎስ ዘመን ግን ከነዚህ የሚበዙት የታነፁት ከሃይማኖታቸው ጋር በቀጥታ በተገናኘ መልኩ ነበር። ጳውሎስ የጣዖት አምልኮ አጋንንታዊ እንደሆነና (1ኛ ቆሮ. 10:14-23) ከግሪክ አማልክትም ብዙዎቹ የሰውን ሕይወት ሊለውጡ የማይችሉ የተረታ-ተረት ገፁ ባሕርያት እንደሆኑ ያውቅ ነበር (1ኛ ቆሮ. 8:1-6)። በከፍተኛ ደረጃ በባህልና በጥበብ የደረጁ ግሪኮች እውነተኛውን አምላክ አያውቁም ነበር (1ኛ ቆሮ. 1:18-25)።

እንግዳ ነገሮችን መፈለግ የዜጎችም ሆነ የእንግዶች ዋና ተግባር ነበር (ቁጥር 21)። የመዝናኛ ጊዜያቸውን አዳዲስ ነገሮችን በመናገር ወይም በመስማት ላይ ያሳልፉት ነበር። ኤሪክ ሆፊር እንደጻፈው አንዳንድ ሰዎች እንዲህ ነበርን ብለው ለመናገር ስለሚፈሩ ለምንም ሳይበቁ እንደሚቀሩ ገልጾአል። አዲሱን እያሳደደ አርጌውን ቸል የሚል ሰው ብዙም ሳይቆይ ሕይወቱን ለመመገብ የጠለቀ ሥር እንደሌለው ይረዳል። እንደዚሁም አዲስ ነገር የሚባል በእውነት እንደ ሌለና አዲስ የሚመስለን ነገር ከማኅደረ ትውስታችን ድክመት የተነሣ የመነጫ መሆኑን ይረዳል (መክ. 1:8-11)።

ከተማዬቱ ለፍልስፍናም የተሰጠች ነበረች። ስለ ግሪክ አገር ስታስብ፤ ወዲያውኑ ሶቅራጥስ፤ አሪስቶታልና ዛሬም ሥራዎቻቸው የሚነበብላቸውና የሚጠናላቸው አያሌ ፈላስፋዎች ወደ አእምሮህ ይመጣሉ። የጋዜጣ አምድ አዘጋጅ የነበረው ፍራንክሊን ፒ. አደምስ አንድ ጊዜ ሲጽፍ ፍልስፍና «ለማይፈቱ ችግሮች የሚሰጥ የማይረዱት ምላሽ» እንደሆነ ገልጾ ነበር፤ ግሪኮች ግን ይህን አስተያየት አይደግፉትም ነበር። ይልቁንም፤ ፍልስፍና «እውነትን የሚያቀርብ ሳይንስ» እንደሆነ አድርጎ ከሚናገረው ከአርስቶታል ጋር ይስማሙ ነበር።

ጳውሎስ በአቴን ሲመሰክር «ኤፌቆስ» እና «አስጦኢኮች» ከሚባሉ ሁለት ተቃራኒ ፍልስፍናዎች ጋር መጋፈጥ ይኖርበት ነበር። ዛሬ «ኤፌቆስ» የሚለው ቃል ምቹትንና የተሻለ ሕይወትን በተለይም ጥሩ ምግብን ለማመልከት ያገለግላል። ይሁንና፤ ኤፌቆስ ፍልስፍና ከዚህም የበለጠ ነበር። በአንድ በኩል፤ የዚህ ፍልስፍና መሥራች የሆነው ኤፒኩሩስ «ሕልውናነትን» ማለትም እውነትን

በአስተውሎት ሳይሆን በግል ልምምድ ለማግኘት የሚፈልግ ሰው ነበር። ኤፌቆሮሳውያን ለቁሳዊው ዓለም የተገዙ አምላክ-የለሾች ሲሆኑ፤ የሕይወት ዓላማቸው ምቹት ነበር። ለአንዳንዶች ምቹት ማለት ታላቅ ሰብአዊ ምቹት ሲሆን ለሌሎች ጸጥታ የሰፈነበት ሕይወት መምራት ወይም ከሥቃይና ከስጋት ነፃ መሆን ማለት ነበር። እውነተኛ ኤፌቆሮስ አከራሪነትን በማስወገድና የነገሮችን ሚዛናዊነት በመጠበቅ፤ በሕይወቱ ሁሉ ለመደሰት ይሻል፤ ይህም በመሆኑ ቁጥር አንድ ዓላማው ምቹት ነው።

የ«ኢስጦኢኮች» ፍልስፍና ግን የአረማዊ አምልኮን ጣዖት ከማግለል አንድ «የዓለም አምላክ» እንዳለ ያስተምር ነበር። የፍልስፍናው ተከታዮችም «ፓንቴይስቶች» (ፓንቴይስዝም ማለት አምላክ በፍጡሩ ውስጥ ሆኖ መለኮታዊ ኃይል ይገልጣል) በመባል የሚታወቁ ሲሆን፤ ራስን በመቆጣጠርና ራስን በመግዛት ላይ ያተኩሩ ነበር። ለእነዚህ ወገኖች ምቹት የተመረጠ፤ ሥቃይ ግን የተጠላ አልነበረም። የሕይወት ዋነኛ ቁም ነገር ተደርጎ የሚወሰደው የራስን አስተውሎት በመከተል በራስ ብቃት መደገፍና ለውስጣዊ ስሜቶችም ሆነ ለውጫዊ ሁኔታዎች አለመበገሩ ነበር። በመሠረቱ፤ የዚህ ዓይነቱ ፍልስፍና የትዕቢትን ብርሃን በማንጸባረቅ ሰዎች የእግዚአብሔርን ርዳታ እንደማይፈልጉ አስተምሮአል። የመጀመሪያዎቹ ሁለት የኢስጦኢኮች ፍልስፍና መሪዎች ራሳቸውን ማጥፋታቸው አስገራሚ ነው።

ኤፌቆሮሳውያን «በሕይወታችሁ ተደሰቱ!» ሲሉ ኢስጦኢኮች ደግሞ «የሕይወትን ችግሮች ተቋቋሙ» ብለዋል፤ ይሁንና፤ ከሞት በተነሣው የእግዚአብሔር ልጅ አማካኝነት ወደ ሕይወት እንዴት እንደሚገቡ ማብራራቱ የጳውሎስ ሥራ ነበር።

ምስክርነቱ፡- ጳውሎስ በአቴንስ ብቻውን ቀርቶ (1ኛ ተሰ. 3፥1) የከተማዬቱን የጣዖት አምልኮ ሲመለከት መንፈሱ «ተሰባጩበት» (ይህ በ15፡39 «መከፋፋት» ተብሎ የተተረጎመው ቃል ነው)። ስለዚህም፤ የወንጌሉን መልካም የምሥራች ለማካፈል በሚያስችሉት መንገዶች ሁሉ ተጠቀመ። እንደ ልማዱ ከአይሁዶች ጋር በምክራብ ሲወያዩ፤ በገበያ ቦታዎች ለግሪኮች ይመሰክር ነበር። ለመወያየት የሚፈልግ ማንም ሰው ወደ ጳውሎስ ዕለታዊ «ክፍሎች» የመግባት ዕድል ነበረው።

ብዙም ሳይቆይ ይኸው በገበያ ስፍራ የሚሰማው «አዲስ ትምህርት» ወደ ፈላስፋዎች ጆሮ በመድረሱ፤ ወደ ጳውሎስ ዘንድ መጥተው ሊሰሙትና ምናልባትም ሊከራከሩትም ቻሉ። ትምህርቱን በሚሰሙበትም ጊዜ በሁለት የተለያዩ መንገዶች ስሜታቸውን ይገልጹ

ነበር። አንደኛው ቡድን በጳውሎስና በትምህርቱ ላይ በመሳለቅ «ለፍላፊ» ብሎ ሲጠራው፤ ቃሉ ጥራጥራ የሚለቅሙትን ወፎች የሚያመለክት ነው። ይህም የተለያዩ አሳቦችን እየሰበሰበ እንደ ራሱ አድርጎ የሚያስተምረውን ሰው የሚያሳይ ነው። ሆኖም ግን ይህ ገለጻ ለቤተ ክርስቲያን ታላቅ ወንጌላዊና የሥነ-መለኮት አዋቂ ለሆነው ጳውሎስ የሚመጥን አልነበረም።

ሁለተኛው ቡድን በንግግሩ ቢገረምም ግራ ተጋብቶ ነበር። ጳውሎስ ስለ ኢየሱስና «አናስታሲስ» (በግሪክ «ትንሣኤ» የሚለውን የሚተካ ቃል) ይናገር ስለነበር፤ እንደእነርሱው ሁሉ በብዙ አማልክት የሚያምን መሰላቸው። በቁጥር 18 «ሰበክ» የሚለው ቃል የወንጌልን ሰበካ ይገልጻል። ጳውሎስ ለምሁራን ተስማሚ አድርጎ ለማቅረብ በአቴን የወንጌል ስብከት ዘዴውን እንደቀየረ የሚናገሩ ሰዎች ተሳስተዋል። ወንጌሉን የሰበከው በቤርያ እንዳደረገውና ወደፊት በቆሮንቶስም እንደሚያደርገው በድፍረት ነበር።

መከላከያው፡- የአርዮስፋጎስ ጉባኤ በከተማዬቱ ውስጥ ሃይማኖታዊና ትምህርታዊ ጉዳዮችን የመከታተል ኃላፊነት ስለነበረበት፤ ጳውሎስ የሚያስፋፋውን «አዲስ ትምህርት» መመርመራቸው ተገቢ ነበር። ጳውሎስ ትምህርቱን ያቀርብ ዘንድ ወደ ማርስ ተራራ ማለት ወደ የአርዮስፋጎስ ጉባኤ ተሰብስበው ጋበዙት። ይህ ሸንጎ (ጉባኤ) መደበኛ ስብሰባ አይመስልም። ጳውሎስ በችሎት ፊት አልነበረም፤ የሸንጎው አባላት የፈለጉት ነገር ቢኖር ለአሕዛብ በገበያ ስፍራ ይናገር የነበረውን አሳብ እንዲያብራራላቸው ነበር። የአቴና ሕይወት አዲስ ነገር በማሰማትና በመስማት ላይ ያተኮረ ነበር፤ ጳውሎስም አንድ ተጨማሪ አዲስ ነገር ይዞላቸው ቀረበ።

የጳውሎስ መልእክት በአቀራረቡ ተወዳዳሪ የማይገኝለት ቁንጮ ነበር። መልእክቱን የጀመረው ለማይታወቅ አምላክ ስለ ተዘጋጀው መሠዊያ በመናገር፤ ሕዝቡ ከነበሩበት ደረጃ ተነሥቶ ነበር። ፍላጎታቸውን በዚህ መልኩ ካነቃቃ በኋላ ይኸው አምላክ ማን እንደሆነና ምን እንደሚመስል ያብራራላቸው ጀመር። መልእክቱን የደመደመው እያንዳንዱ የጉባኤው አባል ሥነ-ምግባራዊ ውሳኔ እንዲያደርግ በሚጠይቅ የግል ተዛምዶ ሲሆን፤ ከመካከላቸው አንዳንዶቹ ኢየሱስ ክርስቶስን ለመከተል ወስነዋል።

ጳውሎስ ንግግሩን የጀመረው ፡ «እናንተ በሁሉ ነገር አማልክትን እጅግ እንደምትፈሩ እመለከታለሁ» በማለት ነበር (ቁጥር 22)። በርግጥም እጅግ ሃይማኖተኞች በመሆናቸው አምልኮት የሚገባው አምላክ ካለ እንዳይቀርበት በማሰብ «ለማይታወቅ አምላክ» ሳይቀር

ይሠው ነበር። ግን ይህንን አምላክ የማያውቁት ከሆነ እንዴት ያመልኩታል? ወይስ እንዴት ሊረዳቸው ይችላል? ጳውሎስ ያወጀላቸው ስለዚህ አምላክ ነበር።

ጳውሎስ በልስጥራ ያቀረበውን ስብከት በሚመስለው በዚህ መልእክቱ ስለ እግዚአብሔር አራት መሠረታዊ እውነቶች ገልጾአል።

(1) የእግዚአብሔር ታላቅነት፡- እርሱ ፈጣሪ ነው (ቁጥር 24)። እያንዳንዱ አእምሮ ያለው ሰው፡ «ከየት መጣሁ? እዚህ ለምን መጣሁ? ወዴት እሄዳለሁ?» ሲል ይጠይቃል። ሳይንስ የመጀመሪያውን ጥያቄ ለመመለስ ሊጥር፤ ፍልስፍና ደግሞ ከሁለተኛው ጥያቄ ጋር ይታገላል። ነገር ግን የክርስትና እምነት ብቻ ለሦስቱም ጥያቄዎች አጥጋቢ ምላሽ መስጠት ይችላል። በአምላክ ሕልውና የማያምኑት ኤፌቶሮሳውያን ሁሉም ነገር ቁስ አካል እንደሆነና ቁስ አካልም ሁልጊዜ እንደነበር ተናግረዋል። ኢስጦኢኮች ግን ሁሉም ነገር አምላክ እንደሆነና «የአጽናፈ ዓለሙ መንፈስ» አካል እንደሆነ አስረድተዋል፤ እግዚአብሔር ምንም ነገር እንዳልፈጠረና ዳሩ ግን አካልን ፈር በማስያዝ አንዳንድ «ሕግና ሥርዓት» እንደ ሰጠው ይናገራሉ።

ጳውሎስ ግን በድፍረት፤ ከሁሉም በፊት እግዚአብሔር እንደነበረ ገልጾአል። እግዚአብሔር ዓለምንና በውስጧ የሚገኙትን ሁሉ የፈጠረ ሲሆን፤ እርሱም የፈጠረው ነገር ሁሉ ጌታ ነው። እርሱ ከፍጥረቱ የራቀ ወይም በፍጥረቱ ውስጥ የታሰረ አምላክ አይደለም። እርሱ የሰው እጅ በሠራው መቅደስ ውስጥ ከመኖር እጅግ ታላቅ ሲሆን (1ኛ ነገሥት 8፡27፤ ኢሳ. 66፡1-2፤ የሐዋ. 7፡48-50)፤ ለሰው ልጅ ችግሮች ለማሰብ እስከማይችል ድረስ ደግሞ የገዘፈ አይደለም (ቁጥር 25)። እዚያው በአክሮፖሊስ ለአቴና የተሠሩ አያሌ የጣዖት አምላክ መቅደሶች ስለነበሩ አድማጮቹ ጳውሎስ ስለ መቅደሱ ባነሣው አሳብ ላይ ምን ምላሽ እንደሰጡ በማሰብ እንገረማለን።

(2) የእግዚአብሔር መልካምነት - ፍጥረቱን ይመግባል (ቁጥር 25)። ሰዎች እግዚአብሔርን አገለገሉት ብለው ሊመኩ ቢችሉም እንኳ እንደ እውነቱ ከሆነ ግን ሰዎችን የሚያገለግላቸው እግዚአብሔር ነው። እግዚአብሔር አምላክ ከሆነ የሰው አቅርቦት ሳያስፈልገው በራሱ ብቃት ለመኖር ይችላል። እንግዲህ እግዚአብሔር በመቅደሶቹ ብቻ ሳይኖር፤ በመቅደሶች ውስጥ የሚከናወኑ አገልግሎቶችም ለእግዚአብሔር የሚጫምሩት ነገር የላቸውም። ጳውሎስ በሁለት አጫጭር ዓረፍተ ነገሮች የግሪክን ጠቅላላ ሃይማኖታዊ ዘዴ ባጋቢስ አድርጎታል።

የሚያስፈልገንን የሚሰጠን እግዚአብሔር ነው፡- «ሕይወትንና እስትንፋስን ሁሉንም ለሁሉ ይሰጣልና»። እግዚአብሔር የመልካም ነገሮች ሁሉ የፍጹም ስጦታ ምንጭ ነው (ያዕ. 1:17)። ሕይወትን በመስጠትና ያንንም ሕይወት በመልካምነቱ በመደገፍ ያኖረናል (ማቴ. 5:45)። ሰዎችን ወደ ንስሐ ሊመራ የሚገባው የእግዚአብሔር መልካምነት ነው (ሮሜ. 2:4)። ይሁንና እርሱን የሁሉንም ፈጣሪ ከማምለክና ከማክበር ይልቅ፣ ሰዎች በእርሱ ፋንታ የተፈጠሩትን በማምለክ ራሳቸውን ያከብራሉ (ሮሜ 1:18-25)።

(3) የእግዚአብሔር አገዛዝ- እርሱ ገዥ ነው (26-24)። የግሪክ አማልክት ለሰዎች ችግሮችና ጉድለቶች ደንታ የሌላቸው የሩቅ ሕላዌዎች ነበሩ። ይሁንና፣ የፍጥረት አምላክ የሆነው እግዚአብሔር የታሪክና የመልክዓ ምድርም አምላክ ነው! ሕዝቦች ሁሉ አንድ ዓይነት ደምና አንድ ዓይነት ተፈጥሮ እንዲኖራቸው ሁሉንም «ከአንድ ሰው ፈጠረ» (ቁጥር 27)። ግሪኮች ራሳቸውን ከሌሎች ሰዎች ሁሉ የተለዩ አድርገው ቢመለከቱም፣ ጳውሎስ ግን እውነቱ ሌላ እንደሆነ አስገንዝቦአቸዋል፤ የሚያከብሯት ብርቅዬ ምድራቸው እንኳ ከእግዚአብሔር የተሰጠች ነበረች። የሕዝቦችን ውድቀትና መነሣት የሚወስነው የሰዎች ኃይል ሳይሆን፣ የእግዚአብሔር አገዛዝ ነው (ዳን. 4:35)።

እግዚአብሔር የሩቅ አምላክ አይደለም፤ «ከእያንዳንዳችን የራቀ አይደለም» (ቁጥር 27)። ስለሆነም፣ ሰዎች እግዚአብሔርን ሊሹና በእውነትም ሊያውቁት ይገባል። በዚህ ስፍራ ጳውሎስ አራቱስ እና ከሊንቱስ የተባሉትን የሁለት ባለ ቅኔዎች አሳብ ይጠቅሳል፡- «እኛ ደግሞ የእርሱ ልጆች ነንና» ብለው እንደተናገሩ ካስታወሰ በኋላ ኤፕመንዲ የተባለውን ሌላም ባለቅኔ እንደሚከተለው ጠቅሷል፡- «በእርሱ ሕያዋን ነንና እንንቀሳቀሳለን፣ እንኖርማለን።» ጳውሎስ በምድር ላይ የሚገኙ ሰዎች ሁሉ የእግዚአብሔር መንፈሳዊ ልጆች እንደሆኑ እየተናገረ አልነበረም፤ ኃጢአተኞች የእግዚአብሔር ልጆች የሚሆኑት በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ብቻ ነውና (ዮሐ. 1:11-13)። እርሱ የሚለው፣ ሰው በእግዚአብሔር አምላል በመፈጠሩ ምክንያት በተፈጥሮአዊ መልኩ እግዚአብሔር የሁሉም አባት እንደሆነ ነው (ዘፍጥ. 1:26)። በዚህ መልክ፣ «አዳም የእግዚአብሔር ልጅ» ነው (ሉቃስ 3:38)።

ይህም ጳውሎስን ወደ አስተውሎታዊ ድምዳሜ መርቶታል፤ ይኸውም፣ እግዚአብሔር በአምላሉ ስለፈጠረን አማልክትን በአምላሳችን መቅረጹ ሞኝነት እንደሆነ ነው። የግሪኮች ሃይማኖት የተሠሩና እንደ ሰው የሚንቀሳቀሱ አማልክት አምልኮ እንጂ፣ ከዚህ

የላቀ ነገር አልነበረም። እውሎስ የመቅደሶችን ብቻ ሳይሆን፤ የጣዖት አምልኮችን ከንቱነት ሁሉ አመልክቷል።

(4) የእግዚአብሔር ጸጋ - እርሱ አዳኝ ነው (30-31)። እውሎስ መልእክቱን ለማጠቃለል ሲቃረብ፤ የእግዚአብሔርን ጸጋ ግልጽ መረጃ አጠቃልሎ አቅረቦአል። ለምእተ ዓመታት እግዚአብሔር የሰውን ኃጢአትና አለማወቅ ሲታገሥ ቆይቷል (14:16 እና ሮሜ 3:25 ተመልከት)። ይህም ማለት ሰዎች በደል አልፈጸሙም ማለት ሳይሆን (ሮሜ 1:19-20)፤ ዳሩ ግን እግዚአብሔር ቅዱስ ቁጣውን በምሕረት ሲመልስ ነበር ማለት ነው። ጊዜው ሲደርስ፤ እግዚአብሔር አዳኝ ልኮ ሰዎች ሁሉ ከሞኝነት መንገዳቸው እንዲመለሱ አዘዘ። ይህ አዳኝ በሰዎች ተገድሎ ከሞት የተነሣ ሲሆን፤ አንድ ቀን በዓለሙ ላይ ለመፍረድ ይመለሳል። ከሞት መነሣቱም የፍርዱን እውነተኛነት ያረጋግጣል።

ብዙዎቹ ተሰብሳቢዎች ያልተቀበሉት የትንሣኤውን ትምህርት ነበር። በግሪኮች እምነት ሰውነት እስር ቤት ብቻ ሲሆን ሰውየው ከሰውነቱ እንደተላቀቀ ግን ወዲያውኑ ከበፊቱ የበለጠ ደስተኛ ይሆን ነበር። ስለሆነም፤ የሞተ ሰውነት ቀስቅሶ ዳግም ወደዚያ መመለሱ ያስፈለገው ለምንድን ነው? ደግሞስ እግዚአብሔር እያንዳንዱን ሰው በግል ለመፍረድ ለምን ይደክማል? የዚህ ዓይነቱ ትምህርት ከግሪክ ፍልስፍና ጋር አይገጥምም ነበር። በዘላለማዊነት ቢያምኑም፤ የትንሣኤን አሳብ አይቀበሉም ነበር።

እውሎስ ላቀረበው መልእክት ሦስት የተለያዩ ምላሾች ተሰጥተው ነበር። አንዳንዶች በመሳቅና በመሳለቅ ለእውሎስ መልእክት ትኩረት ነፈጉ። ሌሎች በመልእክቱ ቢደሰቱም ተጨማሪ መረጃ ፈለጉ። አነስተኛ ቡድን ግን እውሎስ የሰበከውን ወንጌል ተቀብሎ በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን ዳነ። ቀጠሮአቸውን በይለፍ ያቆዩት ሌሎች ግን በኋላ በክርስቶስ ይመኑ አይመኑ የሚታወቅ ነገር የለም። ይሁንና፤ እንዳመኑ ተስፋ እናደርጋለን።

እጅግ አናሳ የሚመስለውን የአቴን ውጤት በተሰሎንቄና በቤርያ ከታየው ታላቅ መከር ጋር ስታነጻጽር፤ የአቴን የእውሎስ አገልግሎት አሳዛኝ ውድቀት እንደሆነ አድርገህ ለመደምደም ትገፋፋለህ። እንዲህ የምታስብ ከሆነ፤ ምናልባትም ከተሳሳተ የችኮላ ድምዳሜ ላይ ትደርስ ይሆናል። እውሎስ ከከተማው እንዲወጣ ስላልተጠየቀ፤ በአቴንስ ቆይቶ አማኞችንና የማያምኑትን ሰዎች ሲያገለግል እንደቆየ እንገምታለን። ትዕቢተኞቹ፤ ተራቃቂዎቹና ጠቢባኑ የአቴን ሰዎች የእውሎስን ትሔት የወንጌል መልእክት በቀላሉ ሊቀበሉ አይችሉም ነበር፤ በተለይም

ጳውሎስ የግሪክን ታሪክ ሁሉ «ያለማወቅ ወራት» በሚል ሐረግ በማጠቃለሉ ለዚህ አመለካከታቸው አስተዋጽኦ ይኖረው ነበር። የአቴን መሬት ጥልቅ ካለመሆኑም ብዙ አረሞች ነበሩት! ይሁንና፥ ትንሽ ምርት ማስገኘቱ አልቀረም። እንዲሁም ደግሞ አንድን ነፍስ ማግኘቱ ዓለሙን ሁሉ የማግኘት ያህል ነበር።

ዛሬም የእውቀት በሮችን ዘልቀው በመግባት በዚህ ዓለም ጠቢባን ለሆኑትና ስለሚመጣው እውነተኛ ዓለም ምንም ለማያውቁት ሰዎች ክርስቶስን የሚያቀርቡ ምስክሮች ያስፈልጉናል። «እንደ ሰው ጥበብ ጥበቦች የሆኑ ብዙዎች፥ ኃያላን የሆኑ ብዙዎች፥ ባላባቶች የሆኑ ብዙዎች አልተጠሩም» (2ኛ ቆሮ. 1፡26)፤ ይሁንና፥ አንዳንዶች ተጠርተዋል! እግዚአብሔርም የቀሩትን ትጠራ ዘንድ በአንተ ይጠቀም ይሆናል።

ወንጌሉን በአንተ ዘመን ለሚገኙ «የአቴን ሰዎች» አድርስ። ደፍረህ መስክር!

ተቻኩለን በመታከት ተስፋ መቁረጥ የለብንም

የሐዋርያት ሥራ 18:1-22

ሰውየው ከበረንዳው ላይ የተከማቸውን በረዶ በማስወገድ ላይ ሳለ፤ ሁለት ልጆች የበረዶ መግፊያ መሣሪያ ይዘው መጡ።

«ጋሼ፤ በረዶውን እናንሳልዎት? ከሁለት ብር በላይ አንጠይቅዎትም» ሲል አንደኛው ፈጥኖ ተናገረ።

ሰውየውም ግራ ተጋብቶ፤ «ራሴ እያነሣሁት እንደሆነ አትመለከትም?» ሲል መለሰ።

የሥራ ጉጉት የሚያታይበትም ልጅ፤ «ልክ ነው እኛም ለዚህ ነው የጠየቅንዎት። ባይገርምዎት ብዙውን ጊዜ ሥራ የምናገኘው ሥራውን የጀመሩት ሰዎች ግማሽ ያህል ከሠሩ በኋላ የመታከት ስሜት ስለሚጫጫናቸው እነርሱን በመተካት ነው» ሲል መለሰ።

ዶክተር ቪ. ራይሞንድ ኤድማን በዊተን (ኢሊኖይስ) ኮሌጅ ለሚግሩ ተማሪዎች፤ «ምንም ቢሆን ለመታከት መቸኮል የለብንም!» ይሉ ነበር። ቻርልስ ስፐርድንም በለንደን ለሚገኙ ማኅበረ ምእመናኞቻቸው፤ «ቀንድ አውጣ በትዕግሥት ወደ ኖሳ መርከብ ደረሰች» ይሉ ነበር። (የእኛዎቹም አበው «ቀስ በቀስ እንቁላል በእግሩ ይሄዳል» እንዲሉ ዓይነት)።

ሁለት መቶ ሺህ ነዋሪዎች የነበራት የቆሮንቶስ ከተማ ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረት ከሁሉም የተሻለ አመቺ ባትሆንም፤ ጳውሎስ ግን ከአቴን ከተነሣ በኋላ ወደዚያው ነበር ያቀናው። የብቸኝነት ጉዞው ከበድ ያለ ቢሆንም፤ ሐዋርያው ታክቶ አልተመለሰም ነበር።

የቆሮንቶስ የተበላሸ ዝና በሮም ግዛት ሁሉ የታወቀ ነበር። (ጳውሎስ ሮሜ 1:18-32ን የጻፈው ቆሮንቶስ ሆኖ ነበር።) ከአቀማመጧ ማራኪነት የተነሣ፤ ከተማዪቱ የንግድና የጉዞ ማዕከል ነበረች። ንዋይና የሥነ-ምግባር ብልሹነት ከእንግዳ ፍልስፍናዎችና አዳዲስ ትምህርቶች ጋር ተዳብሎ ወደ ቆሮንቶስ ሊደርስና በዚያም ቤቱን ሊመሠርት ቻለ። ቆሮንቶስ የአካይያ ርእሰ ከተማ ስትሆን፤ ጳውሎስ ከጎበኛቸው ሁለት እጅግ አስፈላጊ ከተሞች አንዱ ነበረች። ሌላዋ ኤፌሶን ነበረች።

እግዚአብሔር በሮችን ሲከፍት ጠላት እነዚህን በሮች ለመዝጋት ይጣጣራል፤ እኛም ራሳችን ተስፋ በመቁረጥና በመታከት በሮችን

የምንዘጋገባቸው ጊዜያት አሉ። ዳውሎስ በቆሮንቶስ ሲያገለግል ጌታ በጊዜው በሥራው እንዲገፋ የሚያስፈልጉትን ማበረታቻዎች ሰጠው፤ እነዚህ ማበረታቻዎች ዛሬም ለእኛ ቀርተውልናል።

1. ራሳቸውን የሰጡ ረዳቶች (18:1-5)

ዳውሎስ በግሪክ አገር ለሚገኙ ፈላስፋዎች ወንጌሉን ካካፈለ በኋላ ወደ ቆሮንቶስ መጣ፤ በዚያም ኢየሱስ ክርስቶስንና መስቀሉን ሊያጎላ፣ በመንፈስ ቅዱስ ላይ ሊደገፍና በቀላሉ ወንጌሉን ሊሰብክ ፈለገ (1ኛ ቆሮ. 2:1-5)። በቆሮንቶስ ብዙ ፈላስፋዎችና ተንቀሳቃሽ አስተማሪዎች፣ አላዋቂውንና አጉል እምነት የተጠናወተውን ሕዝብ ለመቀራመት ይሯሯጡና ይሽቀዳደሙ ነበር፤ በመሆኑም፣ ሰዎች የዳውሎስን መልእክትና አገልግሎት በቀላሉ በተሳሳተ መልኩ ሊረዱት ይችሉ ነበር።

ዳውሎስ ራሱን ከነዚህ «የይማኖታዊ ሸቃጮች» ከለየባቸው መንገዶች አንዱ ድንኳን እየሰፋ ራሱን በማስተዳደር ነበር። እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ እንደአርሱ የቆዳ ድንኳን የሚሰፋትን ሰዎች አገኘ፤ እነርሱም አቂላና ጵርስቅላ የሚባሉ አይሁዳዊያን ባለትዳሮች ነበሩ (2ኛ ጢዋ. 4:19)። የአይሁድ የሃይማኖት መምህራን በአንድ ሙያ ላይ በመሰማራት መተዳደሪያቸውን ማግኘት እንጂ ከተማሪዎቻቸው ገንዘብ አይቀበሉም ነበር። የአይሁድ ወንዶች ልጆች የትኛውንም የትምህርት ዘርፍ ቢከታተሉም፣ አንድ የሚተዳደሩበት ሙያ እንዲማሩ ይጠበቅባቸው ነበር። የሃይማኖት መምህራን፣ «ልጁን ሥራ የማያስተምር አባት ስርቆት ያስተምረዋል» የሚል ብሂል ነበራቸውና፣ የጦርሴሱ ሳውል የቆዳ ድንኳን በመስፋት በአገልግሎቱ ራሱን ለመደገፍ ተማረ (የሐዋ. 18:3፤ 1ኛ ቆሮ. 9:6-15፤ 2ኛ ቆሮ. 11:6-10)።

በዚያን ጊዜ አቂላና ጵርስቅላ ክርስቲያን አማኞች ነበሩ? ትክክለኛውን መልስ ባናውቅም፣ አማኞች የነበሩ ይመስላል። ምናልባትም በሮም ቤተ ክርስቲያን ከመሠረቱት ምእመናን መካከል ይሆናሉ። እነዚህ ለጌታ የተሰጡ ባለትዳሮች እጅግ በታማኝነት እንዳገለገሉና ለዳውሎስ ሲሉ ሕይወታቸውን በአደጋ ላይ እንደ ጣሉ እናውቃለን (ሮሜ 16:3-4)። በቤታቸው ውስጥ ቤተ ክርስቲያን በምትሰበሰብበት በኤፌሶን ዳውሎስን ረድተውታል (18:18-28፤ 1ኛ ቆሮ. 16፣ 19)። አቂላና ጵርስቅላ ከዳውሎስ ቡድን ውስጥ ዋነኞች አገልጋዮች ስለነበሩ፣ ስለ እነርሱ እግዚአብሔርን አመስግኗል። «ተራ አገልጋዮች» የጌታን ሥራ ለማሳደግ እንዴት መርዳት እንደሚችሉ የሚያሳዩ መልካም ምሳሌዎች ናቸው። እያንዳንዱ መጋቢና ወንጌላዊ

ከምእመናኑ መካከል እንደ አቂላና ጵርስቅላ ለጌታ ሥራ የተሰጡ እጆች፤ ልቦችና ቤቶች፤ ሰላሎአቸው ሰዎች ግዚአብሔርን ያመሰግናሉ።

ጳውሎስ ከአቂላና ጵርስቅላ ጋር እየኖረ፤ በየሰንበታቱ በምክራብ ውስጥ በድፍረት ይመሰክር ነበር። አዎን! ወደ ቆሮንቶስ የሚመጣው ለዚሁ ሲል ነበር። ሲላስና ጢሞቴዎስ ከመቄዶንያ ሲመጡ (17:14-15; 18:5)፤ የገንዘብ ርዳታ ይዘው በመምጣታቸው (2ኛ ቆሮ. 11:9)፤ ጳውሎስ ሙሉ ጊዜውን ለወንጌል ስብከት ለማዋል ችሏል። ለጳውሎስ ወዳጆቹን ዳግም ማየትና አብረው በተከሉአቸው አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የሚገኙትን ክርስቲያኖች በእምነት ጸንተው እንደቆሙ የሚገልጽ መልካም ዜና መስማት ምንኛ የሚያስደስት ዜና ይሆን (1ኛ ተሰ. 3)።

በጳውሎስ ታላቅ ክርስቲያናዊነት ታላቅ የወንጌል አገልጋይ ወንጌላዊነት ላይ ሁሉም ሰው ይስማማል፤ ይሁንና፤ ጳውሎስ ብቻውን ቢሆን ኖሮ ምን ያህል ያከናውን ነበር? ጳውሎስ ጌታን በተላካ ሁኔታ ያገለግል ዘንድ እንደ አቂላና ጵርስቅላ፤ ሲላስና ጢሞቴዎስ የመሳሰሉት ወዳጆች፤ በመቄዶንያ የነበሩት ለጋስ አማኞች ባለ አቅማቸው ሁሉ ረድተውታል። አዳዲስና የቀድሞዎቹ ወዳጆቹ ማበረታታት እጅግ በሚያስፈልግበት ጊዜ ከጎኑ በመቆም አጽናንተውታል።»

በመሠረቱ፤ ይህ በጌታ ሥራ ወዳጆቻችን የሆኑትን ልናበረታታ እንደሚገባን ያሳስበናል። ራልፍ ዋልዶ ኤመርሰን፤ «በመሠረቱ እግዚአብሔር የሚፈልገው ሁላችንም ሀብታሞች ወይም ኃይለኞች ወይም ታላላቆች እንድንሆን ሳይሆን፤ ሁላችንም ወዳጆች እንድንሆን ነው» ሲል ጽፎአል። ጳውሎስም «እያንዳንዱ የእንዱን ሸክም ይሸክም፤ እንዲሁም የክርስቶስን ሕግ ፈጽሙ» ሲል ገልጾአል (ገላ. 6:2)። ከሰው አመለካከት አንጻር ስንመለከት አያሌ የተለያዩ ሰዎች የሰጡት አገልግሎትና ታዛዥነት ባይኖር ኖሮ፤ በቆሮንቶስ ቤተ ክርስቲያን አይመሠረትም ነበር።

2. ተቃውሞ (18:6-8)።

እግዚአብሔር አገልግሎትን በሚባርከበት ጊዜ ሁሉ፤ ከበሮች መበራከት ጐን ለጐን የተቃውሞንም መጨመር ያለጥርጥር ልትጠበቅ ትችላለህ። «ሥራ የሞላበት ትልቅ በር ተከፍቶልኛልና ተቃዋሚዎችም ብዙ ናቸው» (1ኛ ቆሮ. 16:9)። ጠላት ግዛቱን በመጣስ በባርነት የሚገዛቸውን ሰዎች ነፃ በምናወጣበት ጊዜ በእጅጉ ይቆጣል። እንደ ተሰሎንቄና ቤርያ (17:15-13)፤ የጳውሎስን ቃል አንቀበልም ብለው ያገለሉት የማያምኑ አይሁዶች በእርሱና በወዳጆቹ ላይ ሁከት

ቀሰቀሱ (1ኛ ተሰ. 2:14-16)። ብዙውን ጊዜ የዚህ ዓይነቱ ተቃውሞ እግዚአብሔር በሥራ ላይ መሆኑን ስለሚያረጋግጥ ሊያበረታታን ይገባል። ስፐርጀን ዲያብሎስ ከቶውንም የሞተውን ፈረስ እንደማይመታ ይናገሩ ነበር!

የአይሁዶች ተቃውሞ ጳውሎስን ተሰሎንቄና ቤርያን እንዲለቅ ቢያደርገውም ቅሉ በቆሮንቶስ ግን በዚያው በመቆየት ሥራውን ለማከናወን በጽኑ እንዲወስን ከማድረግ በስተቀር ሌላ አሉታዊ ተጽእኖ አላስከተለበትም ነበር። ምንም ቢሆን ልንታከት አይገባም። ተስፋ እንዳልቆረጠው ክርስቶፊር ኮለምቦስ፣ ጳውሎስ በማስታወሻ ደብተሩ ውስጥ፣ «ዛሬም ጉዞ ቀጥለናል?» እያለ ሊጽፍ ይችላል ነበር።

ሁለት አስገራሚ የብሉይ ኪዳን ተምሳሌቶች በቁጥር 6 ላይ ይገኛሉ። ልብስን ማራገፍ የሚለው «እስካሁን ድረስ ዕድል ተሰጥቶህ ነበር! አሁን ግን ስላልተጠቀምህበት አልፎሃል!» የሚል ሙልእክት ያለው የፍርድ ተግባር የሚያመለክት ነበር። ምናልባትም ይህንን በዛሬው አባባል <የእግርን ትቢያ> ማራገፍ የሚለው ይተካው ይሆናል (ነህ. 5:13፤ የሐዋ. 13:51ን ከማቴ. 10:14 ጋር አወዳድር)። ምንም እንኳን ጳውሎስ ለአይሁዶች ከመመስከር ባይበዝንም፣ ቀዳሚ ጥሪው አሕዛብን በወንጌል መድረስ ነበር (13:46-48; 28:28)።

እንደዚሁም «ደምህ በራስህ ላይ ነው» የሚለው ሌላው ተምሳሌት፣ በታማኝነት ባለማስጠንቀቅህ፣ ለሌላው ሰው ሞት ኃላፊነቱን ትሸከማለህ ማለት ነው። ይህ ተምሳሌት የመጣው በከተማዬቱ ማማ ላይ ተቀምጦ ሕዝቡን ስለሚመጣው አደጋ የማስጠንቀቅ ተግባር ኃላፊነት ከተጣለበት ሰው ነው (ሕዝ. 3:17-21፤ 33:1-9 ተመልከት)። «ደምህ በራስህ ላይ» ሲባል ለደረሰብህ ፍርድ ተጠያቂው ራስህ ነህ ማለት ነው። የመዳን ተስፋ ኖሮህ አጫልመሽዋል ማለት ነው (2:19)። ጳውሎስ የወንጌሉን መልእክት በታማኝነት ስላወጀ፣ እጆቹ ንጹሐን ነበሩ። አይሁዶች የእግዚአብሔርን እውነት ስላልተቀበሉ ደማቸው በራሳቸው ላይ ነበር።

እግዚአብሔር በትክክለኛው ጊዜ ለጳውሎስ ሌላ ዓደኛ አመጣለት፤ እርሱም ፈሪሃ እግዚአብሔር ያደረበትና ከአሕዛብ ወገን የሆነው ቲቶ ኢዮስጦስ ነው። አንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ ተማሪዎች የዚህ ወንድም ሙሉ ስም ጋይዮስ ቲቶ ኢዮስጦስ እንደሆነ ያስባሉ፤ ጳውሎስ በሮሜ 16:23፣ «የእኔ ... አስተናጋጅ ጋይዮስ» ይለዋል። በሐዋርያት ሥራ 18:7-8 እና 1ኛ ቆሮንቶስ 1:14 ላይ የተጠቀሰው የኢዮስጦስና የቀርስጵስ ግንኙነት ፋይዳ ያለው ይመስላል።

ጳውሎስ ከምኲራብ ወጥቶ በምኲራብ አጠገብ የሚገኘውን የቲቶ ኢዮስጦስን ቤት የስብከት ጣቢያ አድርጎ መጠቀም ጀመረ። ይህም ጳውሎስ ከአይሁዶችና ወደ አይሁድነት ከተለወጡ አሕዛብ ጋር የሚያደርገውን ግንኙነት እንዲቀጥል ስላስቻለው ጥበብ የሞላበት እርምጃ ነበር፤ በውጤቱም የምኲራቡ ዋና አለቃ ሳይቀር በክርስቶስ ሊያምን ችሏል። የምኲራብ ሕንፃው እንክብካቤ እንደሚደረግለትና የአምልኮ ሥርዓቶችም በአግባቡ በመደበኛነት መካሄዳቸውን መቆጣጠር የአለቃው ተግባር ነበር። በዚህም ስፍራ ጠቅላላው ቤተሰብ ወደ ጌታ ሲመለስ እንመለከታለን (10:24-44; 16:15-34)። ይህ በቆሮንቶስ የሚኖሩትን አይሁዶች ምንኛ አውኮአቸው ይሆን!

ጳውሎስ በቆሮንቶስ ያከናወነውን አገልግሎት ስትመለከት፤ በግቲምስ 28:19-20 የተሰጠውን የጌታችንን ተልእኮ እየፈጸመ እንደነበር ትረዳለህ። ጳውሎስ ወደ ቆሮንቶስ በመምጣት («ሂዱ»)፤ ኃጢአተኞችን ወደ ክርስቶስ ከመለስ በኋላ («ደቀ መዛሙርት አድርጓቸው»)፤ አጥምቋቸው፤ አስተምሯቸውም («ጥር 11ን ተመልከት») «እነሆም፤ እኔ እስከ ዓለም ፍጻሜ ድረስ ሁልጊዜ ከእናንተ ጋር ነኝ» የሚለውን የጌታ የተስፋ ቃል በሕይወቱ ተለግሞቶአል («ጥር 9-10»)።

ጌታችን በምድር ላይ ያገለግል በነበረ ጊዜ ደቀ መዛሙርቱ እንዳደረጉት ሁሉ (ዮሐ. 4:1-2፤ ዮሐዋ. 10:46-48)፤ አብዛኛዎቹን አዳዲስ አማኞች ያጠመቁት የጳውሎስ ተባባሪዎች ነበሩ (1ኛ ቆሮ. 11-17)። ዋናው ቁም ነገር የአማኞች ጌታን መታዘዝ እንጂ፤ የግጥመቱን ተግባር ያከናወነው አገልጋይ ሰው ስም አይደለም። በሺካጎ የሙዲ ቤተ ክርስቲያን ቀዳማዊ መጋቢ በነበርኩ ጊዜ፤ አንድ ሸምገል ያሉ ምእመን በትምክህት፤ «የተጠመቅሁት እኮ በዶክተር አይረንሳይድ ነበር!» አሉኝ። እኔም በንግግራቸው ባለመደነቄ አዛውንቱ ተገረሙ። እንደ እውነቱ ዶክተር አይረንሳይድ የራሳቸው ስም ሳይሆን የክርስቶስ ስም እንዲወደስ የሚሹ ትሑት ሰው እንደመሆናቸው፤ የዚህ ዓይነቱን ንግግር ቢሰሙ ኖሮ የፍቅር ተግባሪ እንደሚሰነዝሩ አልጠራጠርም።

በእምነት መመላለስ ማለት በተቃውሞ መካከል እንኳ ሳይቀር መልካም አጋጣሚዎችን መመልከት ማለት ነው። መልካም ነገሮችን የግየት እምነት የሌለው ሰው ችግሮችን ብቻ ሲመለከት፤ በሌላ አንፃር መልካም ነገሮችን የግየት እምነት ያለው ወደ ስኬታማነት ሊያደርሱ የሚችሉትን ጠንካራ ጎኖች ብቻ በአእምሮው ያስባል፤ እውነታውን የሚመረኮዝ ሰው ግን በችግር ውስጥ ወደ ስኬታማነት ሊያደርሱ የሚችሉትን በሮች ይመለከታል። ጳውሎስ በቆሮንቶስ በነበረበት አያሌ

አደጋዎችና ችግሮች ላይ ዓይኖቹን አልጨፈነም! ይልቁንም፡ ከመለኮታዊ ዕይታ አንፃር ቃችቶአቸዋል።

እምነት ማለት በቀላል አገላለጽ ከሰሜቶች ውጣ ውረድ፡ ከሁኔታዎች ወይም ከውጤቶች ባሻገር፡ የእግዚአብሔርን ፈቃድ መፈጸም ማለት ነው። እግዚአብሔርን ለማገልገል ደግሞ ከቶውንም ቀላል የሚባል ስፍራ አይኖረውም። ቀላል ስፍራ አለ ቢባል እንኳ ያ ስፍራ አንድ ትክክል ያልሆነ ነገር አለበት ማለት ነው። ጳውሎስ ለጢሞቴዎስ፡ «በእውነትም በክርስቶስ ኢየሱስ እግዚአብሔርን እየመሰሉ ሊኖሩ የሚወዱ ሁሉ ይሰደዳሉ» ሲል አስገንዝቦአል (1ኛ ጢሞ. 3:12)።

ፍራንሲስ ቤክን፡ «የብሉይ ኪዳን በረከት ብልጽግና ሲሆን፡ የአዲሱ ኪዳን በረከት ደግሞ ተቃውሞን መጋፈጥ ነው» ሲሉ ጽፈዋል። ጳውሎስ ሕፃናቸውም ተቃውሞ ቢያጋጥመውም እግዚአብሔርን ከማገልገል እንዲያግደው አልፈቀደም ነበር።

3. የዋስትና ቃል (18:9-17)።

ዋነኛ አይሁዳዊ መሪ የነበረው የቀርስጵስ መልወጥ ለወንጌል አገልግሎት ተጨማሪ በሮችን የከፈተውን ያህል፡ ከጠላትም ወገን ተጨማሪ ተቃውሞዎችን አስከተለ። በቆሮንቶስ የሚገኘው የአይሁድ ማኅበረሰብ በጳውሎስ ስኬት ከፋኛ ተቆጥቶ፡ እርሱን ዝም ለማሰኘትና ለማስወገድ የሚችለውን ጥረት ሁሉ እንዳደረገ አይጠረጠርም። ሐኪሙ ሉቃስ ዝርዝር ጉዳዮችን ባይገልጽልንም፡ በቁጥር 8 እና 9 መካከል ሁኔታው እጅግ አስቸጋሪና አደገኛ እየሆነ ሳይመጣ እንዳልቀረ እገምታለሁ። ጌታ ወደእርሱ በመምጣት የሚያስፈልገውን ዋስትና በሰጠው ጊዜ፡ ጳውሎስ ከተማዬቱን ለቅቆ ለመውጣት እያሰበ ሳይሆን አይቀረም።

ይህም ጌታችን እጅግ በምንፈልገው ጊዜ ለልባችን እንደሚናገረው ማለት ነው። በዙሪያችን ከሚገኙ ሁኔታዎች ባሻገር፡ «አትፍራ!» የሚለው የፍቅር ቃሉ የልባችንን ማዕበል ጸጥ ያደርገዋል። ጌታችን ለአብርሃም (ዘፍጥ. 15:1)፣ ለይስሐቅ (ዘፍጥ. 26:24)፣ ለያዕቆብ (ዘፍጥ. 46:3)፣ ለኢዮሳፍጥ (2ኛ ዜና 20:15-17)፣ ለዳንኤል (ዳን. 10:12+19)፣ ለማርያም (ሉቃስ 1:30) እና ለኢፕሮስ (ሉቃስ 5:10) ዋስትና የሰጠው በዚህ መንገድ ነበር። ከዚህ በኋላ ብቸኝነትና የሽንፈት ሰሜቶች ሲጫጫኑህ ዕብራውያን 13:15 እና ኢሳይያስ 41:10፣ 43:1-7 በጽሞና በማጥናት የጌታን ከአጠገብህ መኖር በእምነት አውጅ። እርሱ ከአንተ ጋር ነው።

ታዋቂው እንግሊዛዊ ሰባኪ ጂ. ካምፕቤል ሞርጋን በወጣትነት ዘመኑ ለሁለት አሮጊቶች መጽሐፍ ቅዱስ የማንበብ ልማድ ነበረው። አንድ ምሽት የማቴዎስ 28ን የማጣቃለያ ቃላት አንብቦ ሲያበቃ፡ «ይህ ግሩም የተስፋ ቃል አይደለምን?» ሲል ሴቶቹን ጠየቃቸው፤ አንደኛዋ ሴት፡ «አንተ ወጣት፤ ይህ የተስፋ ቃል ሳይሆን እውነታ ነው!» ሲሉ መለሱለት።

ኢየሱስ ከዚህ ቀደም በደማስቆ መንገድ (9:1-6፤ 26:12-18) እና በመቅደስ ለጳውሎስ ታይቶአል (22:17-18)። ጳውሎስ ወደፊት በኢየሩሳሌም (23:11) እና በጳላም በሮም ሲታሰር (2ኛ ጢሞ. 4:16-17) ጌታ ያበረታታው ነበር። እንዲሁም ደግሞ የጌታችን መልአክ በማዕበል መካከል ለጳውሎስ በመገለጽ፤ ለመንገደኞቹና ለመርከበኞቹ የዋስትና ቃል ይሰጠው ነበር (27:23-25)። ከጌታችን ስሞች አንዱ «አማኑኤል - እግዚአብሔር ከእኛ ጋር» የሚል ሲሆን (ማቴ. 1:23)፤ እርሱም እንደ ስሙ ይሠራል።

ጳውሎስ በጌታ ሕልውና ብቻ ሳይሆን በተስፋ ቃሎቹም ደግሞ ተጽናንቷል። ኢየሱስ ለጳውሎስ ማንም እንደማይጐዳውና ብዙ ኃጢአተኞችን ወደ ጌታ እንደሚመልስ አረጋገጠለት። «በዚህ ከተማ ብዙ ሕዝብ አሉኝና» የሚለው ዓረፍተ ነገር የመለኮታዊ ምርጫን ትምህርት ያመለክታል፤ «ጌታ ለእርሱ የሆኑትን ያውቃል [ና]» (2ኛ ጢሞ. 2:19)። የእግዚአብሔር ቤተ ክርስቲያን «የለም ሳይፈጠር በክርስቶስ የተመረጡ» ሕዝቦች የሚገኙባት ነች (ኤፌ. 1:4፤ የሐዋ. 13:48 ተመልከት)።

በምርጫ ላይ የሚከናወነው መለኮታዊ ሉዓላዊነት፤ በወንጌል አገልግሎት የሰው ኃላፊነትን እንደማያግድ ልንገነዘብ ይገባል። እውነታው የዚህ ተገላቢጦሽ ነው። መለኮታዊ ምርጫ ወንጌሉን ለመስበክ ከሚያበረታቱን ታላላቅ ነገሮች አንዱ ነው። ጳውሎስ እግዚአብሔር ለደኅንነት የለያቸው ሰዎች እንዳሉት ስላወቀ፤ ባለበት ስፍራ ሆኖ ወንጌሉን በእምነት በብርታት ሰበከ፤ የጳውሎስ ኃላፊነት ተልእኮውን መታዘዝ ሲሆን፤ ኃጢአተኞችን ማዳኑ የእግዚአብሔር ኃላፊነት ነበር። ደኅንነት በኃጢአተኛ ሰው ላይ ቢመሠረት ኖሮ፤ ጥረቶቻችን ሁሉ ከንቱዎች በሆኑ ነበር። ይሁንና «መዳን ከእግዚአብሔር» ከሆነ (ዮናስ 2:9)፤ ቃሉን እንደሚባርክና ነፍሳትን እንደሚያድን በርግጠኛነት ልንጠባበቅ እንችላለን።

ጆን ስቶት «የእግዚአብሔር አዲስ ማኅበረሰብ» በሚለው መጽሐፋቸው፤ «መጽሐፍ ቅዱስ በየትኛውም ስፍራ የምርጫንም ምሥጢር ስለማይሰርዝ፤ እጅግ በማጥበብ ወይም በግትርነት ይህንኑ

ትምህርት ለማሻሻል ከሚፈልግ ከማንኛውም ሰው ልንጠነቀቅ ይገባል። የክርስትናውን ማኅበረሰብ ታላላቅ ሰዎች ለብዙ ምእተ ዓመታት ሲያወዛግብ ለኖረው ችግር ለእኛ ቀላል መፍትሔ ማግኘቱ የሚቻል አይመስልም» ብለዋል።

ዋናው ቁም ነገር የእግዚአብሔርን እውነት ተቀብለን በዚያው እውነት መኖራችን ነው። ጳውሎስ ዛሬ አንዳንድ ከተግባራዊ ሕይወት የራቁ ክርስቲያኖች እንደሚያደርጉት፤ ስለ መለኮታዊ ሉዓላዊነትና ሰብአዊ ኃላፊነት በመመራመር ጊዜውን ሊያባክን አልፈለገም ነበር። ሥራ ይበዛበት ስለነበር፤ ነፍሳትን ወደ ክርስቶስ ለመምራት ይጥር ነበር! እኔና አንተ የእግዚአብሔር ምርጦች እነማን እንደሆኑ ስለማናውቅ፤ ወንጌሉን ወደ ፍጥረት ሁሉ ልንወስድና የተቀረውን ግን ለእግዚአብሔር ልንተወው ይገባል። እንዲሁም፤ ከደኅንነት ከራቁት ጋር በተያያዘ ስለ መለኮታዊ ምርጫ ማንሣት አያስፈልገንም። ዲ. ኤል. ሙዲ. አንድ ጊዜ ያልዳኑትን ሰዎች ሲያነጋግሩ «በቻይና መንግሥት ላይ እርምጃ ለመውሰድ እንደማትችሉ ያህል፤ በምርጫም ሥነ መለኮታዊነት ላይ ጣልቃ መግባት አይቻላችሁም» ብለዋል።

ይህንን አሳብ ከመልቀቃችን በፊት ከእግዚአብሔር ምርጦች ቤተሰብ አንዱ መሆናችንን ማረጋገጡ ግላዊ ኃላፊነታችን ነው። «ስለዚህ፤ ወንድሞች ሆይ፤ መመረጣችሁን ታጸኑ ዘንድ ከፊት ይልቅ ትጉ» (2ኛ ጴጥ. 1:10) የምርጦች ቁጥር ምን ያህል እንደሆነ ለጠየቀው ተመራማሪ፤ ኢየሱስ፤ «በጠበበው በር ለመግባት ተጋደሉ» ብሏል (ሉቃስ 13:23-24)። ቤሌላ አባባል፤ «የሚያስፈልግህ የራስህ መዳን እንጂ ስለ ሌሎች መመራመር አይደለም! በመጀመሪያ የራስህን መዳን አረጋግጥና ከዚያ በኋላ ስለእነዚህ ድንቅና እውነቶች ልንነጋገር እንችላለን» ማለቱ ነበር።

ጳውሎስ እግዚአብሔር ከእርሱ ጋር እንደሆነና ሰዎች እንደሚድኑ በመረዳት በቆሮንቶስ መኖሩን ቀጠለ። ከጠላት ተቃውሞ ባሻገር ጳውሎስ በእነዚያ አሥራ ስምንት የምስክርነት ወራት አያሌ ድንቅ ነገሮችን ተመልክቷል። ቤተ ክርስቲያኒቱ በእግዚአብሔር ጸጋ ሕይወታቸው የተለወጠላቸው ሰዎች የሚገኙባት እንጂ (1ኛ ቆሮ. 6:9-11)፤ አያሌ ኃያላንና የተከበሩ ወገኖች የተሰባሰቡባት አልነበረችም (1ኛ ቆሮ. 1:26-31)።

ሐኪሙ ሉቃስ ጳውሎስ በቆሮንቶስ ባገለገለ ጊዜ ስለተደረገለት አንድ መለኮታዊ ጥበቃ ብቻ ገልጾአል (ቁጥር 12-17)። ይህም መለኮታዊ ጥበቃ ከፍተኛ ቁም ነገር ያዘለ ነበር። አዲስ አስተዳዳሪ ተሹሞ በመጣበት ወቅት፤ እነዚያ የማያምኑ አይሁዶች ሮም ይህንን

አዲስ «የክርስትና እምነት ክፍል» ከሕግ ውጪ እንደሆነ አድርጋ እንደምታወግዝ ተስፋ አደረጉ። በመሆኑም፡ ጳውሎስን በመቃወምና ወደ ችሎት እንዲሄድ በማስገደድ እራሳቸው ሕጉን ተላለፉ። አክራሪ አይሁዶች ጳውሎስ የሮምን ሕግ እየተላለፈ እንደሆነ ለማረጋገጥ ሲሞክሩ ይህ የመጀመሪያ ጊዜያቸው አልነበረም (16:19-24; 17:6-7)።

ጳውሎስ የሮም ዜጋ በመሆኑ ራሱን ለመከላከል ተዘጋጀ፤ ይሁንና፡ ጋልዮስ ለጳውሎስ በማገዙ ይኸ አስፈላጊ ሆኖ አልተገኘም። ብዙም ሳይቆይ አስተዳዳሪው እውነተኛው ጉዳይ የሮም የሕግ አጠቃቀም ሳይሆን የአይሁድ ሃይማኖት አተረጓጎም እንደሆነ በመረዳቱ፡ በምርመራው አለመግፋቱን መረጠ።

ይህ ግን የጉዳዩ ፍጻሜ አልነበረም። ትዕይንቱን ይከታተሉ የነበሩ ግሪኮች በቀርስጵስ ፋንታ የምክራብ አለቃ አድርጎ የሾመውን ሶስቴንስን ይዘው እዚያው በአስተዳዳሪው ፊት ደበደቡት። ይህ የፀረ-ሴማዊነት ግልጽ ማስረጃ ቢሆንም፡ ጋልዮስ ግን አልተመለከተም። ጳውሎስ በ1ኛ ቆሮንቶስ 1:1 ላይ የጠቀሰው ሶስቴንስ ይኸው ከሆነ፡ እርሱም በክርስቶስ አምኖአል፤ በመሆኑም፡ አይሁዶች ለምክራባቸው ሌላ አለቃ መፈለግ ነበረባቸው። ይህ እንዴት ሊሆን እንደቻለ በትክክል ቢታወቅ ኖሮ መልካም ነበር። ጳውሎስና አንዳንድ አማኞች ሶስቴንስን ጎብኝተው መስክረውለት ይሆን? ምናልባትም ከእርሱ በፊት የነበረው ቀርስጵስ ቁስላቸውን ለማጣብ እገዛ ባደረገበት ወቅት (16:33)፤ ይህንኑ አጋጣሚ የክርስቶስን ፍቅር ለማካፈል ተጠቅሞበት ይሆናል።

እግዚአብሔር እንደ ፈቃዱ የሚያስናዳቸው አጋጣሚዎች ምንኛ እንግዳና ድንቅ ናቸው! አይሁዶች የሮማዊ አስተዳዳሪ የክርስትናን እምነት ሕገ ወጥ አድርጎ እንዲያውጅ ለማስገደድ ቢሞክሩም፡ ጋልዮስ ግን ጥያቄአቸውን ውድቅ አደረገው። ጉዳዩን ለመመርመር ባለመፈለጉ፡ ጋልዮስ ሮም በአይሁድ ሃይማኖታዊ ክርክሮች ውስጥ ለመግባት እንደማትፈልግ ግልጽ አድርጓል። በጋልዮስ እምነት፡ ጳውሎስና ደቀ መዛሙርቱ እንደ አይሁዶች ያህል ሃይማኖታቸውን የመከተልና ለሌሎችም የማካፈል መብት ነበራቸው።

በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ፡ ሉቃስ በሮም መንግሥትና በክርስቲያን ቤተ ክርስቲያን መካከል ባለው ግንኙነት ላይ ያተኩራል። ምንም እንኳን የአይሁድ ሸንጎ ሐዋርያት እንዳይሰብኩ ቢከለከልም (4:17-21; 5:40)፤ በሐዋርያት ሥራ ውስጥ የሮም መንግሥት ይህንን እንዳደረገች የሚጠቁም ነገር የለም። እንዲያውም፡ በፊልጵስዩስ (16:35-40)፤ በቆሮንቶስና በኤፌሶን (19:31)፤ ላይ እንደሚታየው

የሮም ባለ ሥልጣናት ታጋሾች ብቻ ሳይሆኑ ተባባሪዎችም ነበሩ ለማለት ይቻላል። ጳውሎስ በሮማዊ ዜግነቱ እንዴት በጥበብ መጠቀም እንደሚችል ያውቅ ስለነበር፤ መንግሥት ሲደግፈው እንጂ ሲቃወሙ አንመለከትም፤ መንግሥትን ባለመውቀስ፤ ሕጋዊ ድጋፉን ላለማጣት ይጠነቀቅ ነበር (25:10-12)።

4. የእግዚአብሔር ፈቃድ (18:18-22)።

ከአሥራ ስምንት ወራት በኋላ፤ ጳውሎስ ቆሮንቶስን ትቶ በአንጾኪያ ወደምትገኘው እናት ቤተ ክርስቲያኑ የመመለሻው ጊዜ በእግዚአብሔር ፈቃድ መድረሱን አመነ። ወዳጆቹ ጵርስቅላና አቂላ (ሉቃስ የስማቸውን ቅደም ተከተል እንዴት እንደሚለዋውጠው ልብ በል) እስከ ኤፌሶን ድረስ ከሸኙት በኋላ፤ ጳውሎስ ወደ ቂሣርያ ሲጓዝ እነርሱ በዚያው ቀር። በቁጥር 24 የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን ታሪክና አቂላና ጵርስቅላ የተጫወቱትን አስፈላጊ ሚና እንመለከታለን።

ቂሣርያ ለቆሮንቶስ የባሕር ወደብ ስትሆን፤ በዚያም የክርስቲያኖች ማኅበረ ምእመናን ነበሩ (ሮሜ 16:1)። በዚሁ ስፍራ ጳውሎስ «ስዕለት ስለነበረው» ራሱን ተላጪ። ይህ ምናልባት በዘኁልቁ ምዕራፍ 6 የተጠቀሰውን የናዝራዊነት ስዕለት የሚያመለክት ይሆናል። የናዝራዊነት ስዕለት ሙሉ ለሙሉ በራስ ፈቃድ የሚደረግ በመሆኑ፤ ጳውሎስ ይህንን ስዕለት በማከናወኑ ጸጋን በሕግ እየለወጠ አልነበረም። ስዕለቱ የደገንነት ጉዳይ ሳይሆን፤ ለጌታ የሚደረግ የግል መሰጠት ነው። ጸጉርን ለተወሰነ ጊዜ አሳደገና ስዕለቱ በተፈጸመ ጊዜ ተላጪ። እንዲሁም ደግሞ የወይን ፍሬ በማንኛውም መልኩ ላለመቅመስ ወስኖ ነበር።

ጳውሎስ ለምን ይህንን ስዕለት እንደፈጸመ የተጠቆመ ነገር የለም። ምናልባትም በቆሮንቶስ ባላለፋቸው የመጀመሪያዎቹ አስቸጋሪ የአገልግሎት ጊዜያት ለእግዚአብሔር የገባው ልዩ መሰጠት አካል ይሆናል። ወይም ደግሞ ስዕለቱ እግዚአብሔር ለእርሱና ለተረባባሪዎቹ ላደረጋቸው ነገሮች ሁሉ የምስጋና መግለጫ ይሆናል። በአይሁድ ሕግ መሠረት፤ የናዝራዊነት ስዕለት በኢየሩሳሌም ተገቢ መሥዋዕቶችን በማቅረብ ይፈጸም ነበር። ጸጉሩን መላጪያ የሚያስፈልገው በስዕለቱ መጀመሪያ ላይ ሳይሆን ከፍጻሜው ላይ ሲሆን፤ ስዕለቱን ለመሳል በኢየሩሳሌም መኖር አስፈላጊ አልነበረም።

ሉቃስ ጳውሎስን በኤፌሶን ምን ያህል ጊዜ እንዳሳለፈ ባይገልጽልንም፤ ለአጭር ጊዜ ብቻ እዚያ እንደቆየ አይጠረጠርም። በኤፌሶን የሚገኙ አይሁዶች ወንጌሉን ለመቀበል በጣም ዝግጁዎች ስለነበሩ፤ ጳውሎስን በዚያ እንዲቆይ ጠየቁት፤ ይሁንና፤ ጳውሎስ

ስዕለቱን ለመፈጸም ወደ ኢየሩሳሌም ሊሄድና ከዚያም ወደ አንጾኪያ ተጉዞ ዘገባ ሊያቀርብ ፈለገ። ይህም ሆኖ፣ ተመልሶ እንደሚመጣ ቃል የገባ ሲሆን፣ ይህንም ቃሉን ጠብቋል (19:1)።

«የሚመጣውን በዓል በኢየሩሳሌም አደርግ ዘንድ ይገባኛል» (ቁጥር 21) የሚለው ዓረፍተ ነገር፣ ጳውሎስና የቀድሞዬቱ ቤተ ክርስቲያን አማኞች የአይሁዶችን በዓላት የማክበር ግዴታ እንዳለባቸው አድርገው ማሰባቸውን አያመለክትም (20:16ን ተመልከት)። በዐበይት በዓላት (በዚህ ጊዜ ፋሲካ) ወቅት በኢየሩሳሌም መገኘት ለጳውሎስ ከሮም ግዛቶች ሁሉ ከሚመጡ ቁልፍ የአይሁድ መሪዎች ጋር ለመገናኘትና ለመመስከር በር ይከፍትለት ነበር። በተጨማሪም፣ ወደ አገር ቤት ለተመለሱ አይሁዳውያን ክርስቲያኖች ለማገልገል ይችላል ነበር።

ጳውሎስ ሃይማኖታዊ በዓላትን ማክበር የደገንነት መንገድም ሆነ ለቅድስና አስፈላጊ እንዳልሆነ በግልጽ አስተምሯል (ገላ. 4:1-11)። ክርስቲያኖች በሌሎች ላይ እስካልፈረዱ ወይም ሌሎች እንዲሰናከሉ እስካላደረጉ ድረስ በሕሊናቸው የመገልገል መብት አላቸው (ሮሜ. 14:1-15:7)። በተጨማሪም፣ ከነዚህ የአይሁድ ልማድ ጉዳዮች ጐን የጳውሎስን የግል መመሪያ ልብ በል (1ኛ ቆሮ. 9:19-23)።

ወደ ቂሣርያ ከደረሰ በኋላ፣ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም በመሄድ በዚያ ለሚገኙ አማኞች ሰላምታ አቀረበ። ከዚያም ወደ አንጾኪያ በመሄድ፣ እግዚአብሔር በሁለተኛው የወንጌላዊ ጉዞው ያደረገለትን ሁሉ ለእናት ቤተ ክርስቲያኑ አስታወቀ። ምናልባት ቢያንስ ለሁለት ዓመታት ያህል ከአንጾኪያ ተለይቶ ስለ ቆየ፣ በዚያ የሚገኙ ቅዱሳን እርሱን በማየትና እግዚአብሔር በአሕዛብ መካከል ስለሚያከናውነው ሥራ በመስማት ከፍተኛ ደስታ እንደ ተሰማቸው አይጠራጠርም።

ምንም እንኳ የተጠቀሰ ነገር ባይኖርም፣ ጳውሎስ በአንጾኪያ ለሚገኙ አማኞች ምን ጊዜም ተቻኩለው ተስፋ መቁረጥና መታከት እንደማይገባቸው ሳያስገነዝብ አልቀረም።

ይህ ዛሬም ቢሆን ከልብ ልንከተለው የሚገባ መልካም መመሪያ ነው።

በኤፌሶን ያጋጠመው ደስታ

የሐዋርያት ሥራ 18:23-19:41

ጳውሎስ ሦስተኛውን የወንጌላዊ ጉዞ ከመጀመሩ በፊት፤ በአንጾኪያ ምን ያህል ጊዜ እንደቆየ ባናውቅም፤ አንድ ዓመት ያህል እንዳሳለፈ እንገምታለን። በሁለተኛ ጉዞው እንዳደረገው ሁሉ፤ አሁንም፤ አብያተ ክርስቲያናትን በመጉብኘት አማኞችን አጽንቶአል። የሉቃስ ዋንኛ ዓላማ የጳውሎስን የኤፌሶን ከተማ አገልግሎት መግለጽ በመሆኑ ጉዞውን አስመልክቶ ዝርዝር መግለጫ አላቀረበም። ሉቃስ በዚያች ወላኝ «ስትራቴጂያዊ» ጠቀሜታ ባላትና ዳሩ ግን የጣዖት አምልኮና የነቀፋ እምነት በተስፋፋባት ከተማ እግዚአብሔር ለጳውሎስ ስለሰጠው ድንቅ አገልግሎት ለአንባቢዎቹ ለመግለጽ ፈልጎ ነበር።

ሦስት መቶ ሺህ ነዋሪዎች የሚገኙባት ኤፌሶን የእስያዊው የሮም ግዛት ክፍል ርእሰ ከተማ ስትሆን፤ እጅግ አስፈላጊ የንግድ ማዕከል ነበረች። ከሰፊው የመርከብ ወደቧ የተነሣ ኤፌሶን በንግድ እየበለጸገች ከመምጣቷ ባሻገር በዓለም ላይ ከተመዘገቡት ሰባት አስደናቂ ነገሮች አንዱ የሆነው የአርጤምስ መቅደስ በዚያ ስለሚገኝ እጅግ በርካታ ጉብኚዎች ይጉርፋላት ነበር።

ይህ መቅደስ በጳውሎስ ዘመን ምናልባትም የአራት መቶ ዓመታት ዕድሜ ሳይኖረው አይቀርም። የመቅደሱ ስፋት 128 ሜትር በ74 ሜትር ያህል ሲሆን፤ ከ1 ሜትር በላይ ከፍታ ያላቸው መቶ ዓምዶች ነበሩት። በቅዱሱ መቅደስ ውስጥ ከሰማይ እንደ ወረደ የሚታመን የአርጤምስ «የተቀደሰ ድንጋይ» ይገኛል (19:35)። ምናልባትም ይህ ድንጋይ ከሰማይ የወረደ ተወርዋሪ ኮከብ ቅሪት ይሆናል። አርጤምስ የፍሬያማነት (የመውለድ) አምላክ እንደሆነች ስለሚታመን፤ የአመንዝራነት ሥርዓት ዋንኛው የአምልኮ ክፍል ነበር፤ በመቶ የሚቆጠሩ የዚህ ሥርዓት አስፈጻሚ «ሴት ካህናት»ም በመቅደስ ውስጥ ይኖሩ ነበሩ።

የጳውሎስ የሦስት ዓመታት ቆይታ በኤፌሶን (20:31)- ጳውሎስ በማንኛውም ከተማ ብዙ በቆየ መጠን፤ ያለጥርጥር በአገልግሎቱ ይደሰትና ፍሬያማ ይሆን ነበር። እስኪ በዚህ በአሁኑ አገልግሎቱ የተካፈሉትን አንዳንድ ሰዎች እንመልከት።

1. ያልተሟላ መልእክት የያዘ ሰው (18:23-28)።

ጳውሎስ ከኤፌሶን ወደ ኢየሩሳሌም ሲሄድ፤ ወዳጆቹን አቂላና ጵርስቅላን በምክራብ የምስክርነቱን አገልግሎት እንዲቀጥሉ እዚያው አስቀርቶአቸዋል። እስቲ በአንደኛው ሰንበት አጵሎስ የተባለው አይሁዳዊ እንግዳ እነዚህ ባለትዳሮች ራሳቸው አምነው ያስተማሩአቸውን አያሌ እውነቶች በመድገም መናገሩን ሲሰሙ ምን እንደተሰማቸው በምናብህ ለመዳሰስ ሞክር።

በመሠረቱ፤ አጵሎስ በብዙ መንገዶች የተለየ ሰው ነበር። የመጣውም በሮም ግዛት በሁለተኛ ደረጃ እጅግ ታላቅ ከነበረችው የአሌክሳንደሪያ ከተማ ነበር። ይህች ከተማ በእስክንድርያ የተመሠረተችና በታላቁ እስክንድር ስም የምትጠራ ስትሆን፤ የትምህርትና የፍልስፍና ማዕከል ከመሆኗም በላይ፤ ወደ 700,000 መጻሕፍት ያካተተ ቤተ መጻሕፍት የሚገኝበት ዩኒቨርሲቲ ነበራት። ስድስት መቶ ሺህ የሚሆነው የእስክንድሪያ ሕዝብ ከግብፆች፤ ከሮማውያን፤ ከግሪኮችና ከአይሁዶች የተጠረቃቀመ በመሆኑ፤ ፍጹም ጉራማይሌነት የሚታይበት ነበር። ቢያንስ ከአሕዛብ አንድ አራተኛ እጅ የሚሆነው የአይሁድ ሕዝብ ሲሆን፤ ይህም የአይሁድ ማኅበረሰብ ከፍተኛ ተሰሚነት እንደነበረው የሚያመለክት ነው።

አጵሎስ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍትን የሚያውቅ ሲሆን፤ እነዚህኑ መጻሕፍት በብቃትና በኃይል ለማስተማር ይችላል ነበር። እርሱም በመንፈሱ «ይቃጠል» እና በመልእክቱም አቀራረብ ላይ ጥንቃቄ ያደርግ ነበር። ወደ ምክራብ ገብቶ ለአይሁዶች የማስተማርም ድፍረት ነበረው። ብቸኛው ችግር ይኼ መሻት ያለው ወንድም ያልተሟላ ወንጌል በማወጅ ላይ መሆኑ ነበር። መልእክቱ እስከ መጥምቁ ዮሐንስ ድርሶ ይቆም ነበር። ስለ ኀልጐታ፤ ስለ ክርስቶስ ትንሣኤና በዓለ ኀምሳ መንፈስ ቅዱስ ስለ መምጣቱ የሚያውቀው አልነበረውም። ቅንዓት ይኑረው እንጂ መንፈሳዊ እውቀት ግን ይጐድለው ነበር (ሮሜ 10:1-4)።

የመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት የእግዚአብሔር የማዳን ዕቅድ አስፈላጊ አካል ነበር። እግዚአብሔር ዮሐንስን የላከው የእስራኤል ሕዝብ መሢሐቸውን ለመቀበል ይዘጋጁ ዘንድ ነበር (ዮሐ. 1:15-34)። የዮሐንስ ጥምቀት የንስሐ ጥምቀት በመሆኑ ይህንኑ ጥምቀት የወሰዱ ሰዎች የመሢሔን መምጣት ይጠባበቁ ነበር (ዮሐዋ. 19:4)። እንዲሁም፤ ዮሐንስ በዕለተ በዓለ ኀምሳ የተፈጸመውን (ዮሐዋ. 1:5) የመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት የወደፊት ክስተት አድርጎ አውጆአል (ማቴ.

3:11፤ ማር. 1:8)። አጵሎስ ስለ ተስፋ ቃሎቹ የሚረዳው ነገር ቢኖረውም፤ ስለ ፍጻሜያቸው ግን የሚያውቀው አልነበረውም።

እንግዲህ አጵሎስ መጀመሪያውኑ መልእክቱን ከየት አገኘ? እስከንድርያ ዝነኛ የትምህርት ማዕከል ስለ ነበረች፤ እንዳንድ የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት ወደዚያው ሳያመሩ አይቀሩም (ማቴ. 14:12፤ ሉቃስ 11:1)፤ እነዚህም ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስ ክርስቶስ በምድር ላይ እያገለገለ ሳለ ወደዚያ ተጉዘው የሚያውቁትን ነገር በእስከንድርያ ለሚኖሩ አይሁዶች ሳያካፍሉ አይቀሩም። በ18:25 «የተማረ» የሚለው ቃል በቃለ ምልልስ የሚገኘውን ትምህርት ስለሚያመለክት አጵሎስ ቅዱሳት መጻሕፍትን በግል እንዳጠናና በመደበኛነትም እንደ ሠለጠነበት ያስረዳል። ይህም ሆኖ፤ ሥልጠናው ከመጥምቁ ዮሐንስ አገልግሎት እውነታዎች አላለፈም ነበር። የአጵሎስ መልእክት የተሳሳተ ወይም እውነትነት የጐደለው ሳይሆን ያልተሟላ ነበር።

ለጉባኤ አገልግሎት በምሄድበት ጊዜ፤ መንገድ ተሳስቼ እንዳልጠፋ ባለቤቴ የጉዞውን ሁኔታ እንድታቅድ አደርጋለሁ። በአንድ አጋጣሚ አንድ የተወሰነ መንገድ ስለጠፋብን ግራ ተጋባን። በዚያን ጊዜ ካርታችንም ያረጀና ዘመን ያለፈበት መሆኑን ተረዳን። ብዙም ሳይቆይ አዲስ ካርታ በማግኘታችን ሁሉም ነገር ተስተካከለ። አጵሎስ ለዘመኑ ትክክለኛ የነበረው አንድ አሮጌ ካርታ ቢኖረውም፤ አዲሱ ግን እጅግ ያስፈልገው ነበር። አቂላና ጽርስቅላም ይህንኑ አዲስ ካርታ በመስጠት ረድተውታል።

አቂላና ጽርስቅላ አጵሎስን በሕዝብ ፊት አላስተማሩትም፤ ያማ አይሁዶችን ያደናግር ነበር። በሰንበት ምሽት ቤታቸው እራት ጋበዙትና ስለ ኢየሱስ ክርስቶስና ስለ መንፈስ ቅዱስ መምጣት ገለጹለት። ወደ ክርስቶስ ጥልቅ ትምህርት ከመሩት በኋላ፤ በሚቀጥለው ሰንበት አጵሎስ ወደ ምክራቡ ተመልሶ ለአይሁዶች ቀሪውን ታሪክ ገለጸላቸው! እንዲያውም፤ አገልግሎቱ ከፍተኛ ስኬታማነት በማሳየቱ የኤፌሶን አማኞች በአካዲያ ለሚገኙ አብያተ ክርስቲያናት እንዲያገለግል ድጋፋቸውን ሰጥተውታል። በዚህ ስፍራ አጵሎስ ቅዱሳንን ማጽናት ብቻ ሳይሆን፤ ከማያምኑ አያሌ አይሁዶች ጋር በመከራከር የኢየሱስን መሢሕነት ለብዙዎቹ አሳምኖአል።

አጵሎስ ትምህርቱና ትጋቱ የብዙዎችን ቀልብ በላበበት በቆሮንቶስ ለተወሰነ ጊዜ አገልግሏል (19:1፤ 1ኛ ቆሮ. 1:12፤ 3:4-6፤ 3:22፤ 4:6)። ሆኖም ግን የተወሰነ ቡድን በዙሪያው በመሰባሰብ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ከፍፍል በመፈጠሩ አሳዛኝ ነገር ሊከሰት ችሏል። እርሱ ግን

ያለጥርጥር ከጳውሎስ ወዳጆችና ከታመኑ ረዳቶቹ አንዱ ነበር (1ኛ ቆሮ. 16:12፤ ቲቶ 3:13)።

2. ተአማኒነት የጎደለው ምስክርነት የነበራቸው አሥራ ሁለት ሰዎች (19:1-10)።

ጳውሎስ ወደ ኤፌሶን በተመለሰ ጊዜ፤ ክርስቲያን «ደቀ መዛሙርት» እንደሆኑ የሚናገሩትንና ዳሩ ግን በሕይወታቸው አንድ ነገር የጎደለባቸውን አሥራ ሁለት ሰዎች አገኘ። ጳውሎስ፤ «ባመናችሁ ጊዜ መንፈስ ቅዱስን ተቀብላችሁ?» ሲል ጠየቃቸው (19:2)። አንድ ሰው በትክክል ዳግም እንደተወለደ የሚረጋገጥበት አንደኛው ዓይነተኛ መንገድ በመንፈስ ቅዱስ ምስክርነት በመሆኑ (ሮሜ 8:9፤ 16፤ 1ኛ ዮሐ. 5:9-13) እና አንድ ሰው መንፈስ ቅዱስን የሚቀበለው በኢየሱስ ክርስቶስ በሚያምንበት ጊዜ በመሆኑ (ኤፌ. 1:13)፤ ይህ ጥያቄ አስፈላጊ ነበር።

ምላሻቸው የመንፈስ ቅዱስን መሰጠት እንኳ የማያውቁ መሆናቸውን በመግለጽ፤ የእምነታቸውን ደብዛዛነትና ጥርጣሬ አሳይቷል። የመጥምቁ ዮሐንስ ደቀ መዛሙርት እንደ መሆናቸው፤ መንፈስ ቅዱስ እንደነበረና ይህም መንፈስ ቅዱስ አንድ ቀን የእግዚአብሔርን ሕዝቦች እንደሚያጠምቅ ያውቁ ነበር (ማቴ. 3:11፤ ሉቃስ 3:16፤ ዮሐ. 1:32-33)። እነዚህ ሰዎች የአጵሎስን ያልተግላ ስብከት ሰምተው ያመኑና ክርስቶስ ያደረገውን ሙሉ ለሙሉ የማይረዱ ወገኖች ሳይሆኑ አይቀሩም።

ጳውሎስ ስለ ጥምቀታቸው ለምን ጠየቀ? ምክንያቱም በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ የአንድ ሰው የጥምቀት ገጠመኝ መንፈሳዊ ሕይወቱን ስለሚያመለክት ነው። የሐዋርያት ሥራ 1-10፤ ሐዋርያት ለአይሁዶች የሚያደርጉትን አገልግሎት ወደ አሕዛብ መውሰዳቸውን የሚያመለክተውን የቤተ ክርስቲያን ታሪክ የሽግግር ወቅት ይዘግባል። በዚህ የሽግግር ወቅት፤ ጳውሎስ «የመንግሥተ ሰማይን መከፈቻዎች» በመጠቀም (ማቴ. 16:19) ለአይሁዶች (ዮሐዋ. 2)፤ ለሰማርያውያን (ዮሐዋ. 8 ከ14 ጀምሮ)፤ እና በመጨረሻም ለአሕዛብ (ዮሐዋ. 10) የእምነት በር ይከፈታል።

እግዚአብሔር ለዛሬው ዘመን የደኅንነትን መንገድ በሐዋርያት ሥራ 10:43-48 እንዳስቀመጠ መመልከቱ አስፈላጊ ነው፤ ይኸውም፤ ኃጢአተኞች ቃሉን ከሰሙና በኢየሱስ ክርስቶስ ካመኑ በኋላ ወዲያው መንፈስ ቅዱስን ከተቀበሉ የሚጠመቁ መሆናቸውን ነው። በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 10 የተጠቀሱት አሕዛብ መንፈስ ቅዱስን

የተቀበሉት በውኃ ጥምቀት ወይም በሐዋርያት እጅ መጫን አማካኝነት አልነበርም (8:14-17)።

እነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች መንፈስ ቅዱስን አለመቀበላቸው ከቶውንም የዳግም ልደት ገጠመኝ እንዳልነበራቸው ያረጋግጣል። ይሁንና፤ እነርሱ ሐዋርያት የተቀበሉትን የዮሐንስ ጥምቀት አግኝተው ነበር (የሐዋ. 1:21-22 ተመልከት)። የእነዚህ ሰዎች ስሕተት ምን ነበር።

አንዳንዶች እነዚህ ሰዎች ቀድሞውኑ ደኅንነትን እንዳገኙና ዳሩ ግን በሕይወታቸው የመንፈስ ቅዱስ ሙላት እንዳልነበረ ይናገራሉ። ስለሆነም፤ ጳውሎስ «እንዴት በመንፈስ ቅዱስ መጠመቅ» እንደሚቻል እንዳብራራላቸውና ይህም ወደ አዲስ የድል ሕይወት እንደመራቸው ይናገራሉ። ይሁንና፤ ዘገባው የሚያመለክተው ይህንን አይደለም። ጳውሎስ በእነዚህ ወገኖች ሕይወት ውስጥ የመንፈስ ቅዱስ ምስክርነት እንደሌለ መረዳቱ የሰዎቹን አለመዳን ያመለክታል። በመሠረቱ ደኅንነትን ካላገኙ ሰዎች ጋር የመንፈስ ቅዱስን ሙላት በተመለከተ ሊነጋገር አይችልም ነበር። ምንም እንኳ እነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች የተጠመቁና ሃይማኖተኛ ለመሆን የሚጥሩ ቢሆንም ዳሩ ግን አንድ ነገር ይጎድላቸው ነበር። ዛሬም እንደእነዚህ ዓይነት ሰዎች በየአብያተ ክርስቲያናታችን መኖራቸው አላዛኝ ነገር ነው።

ጳውሎስ እንደገለጸው የዮሐንስ ጥምቀት ተስፋ የተገባውን የመሢሔን መምጣት ወደፊት አሻግሮ የሚያመለክት የንስሐ ጥምቀት ሲሆን፤ የክርስቲያን ጥምቀት ግን የተፈጸመውን የክርስቶስን የመስቀል ላይ ሥራና የድል ትንሣኤውን ወደኋላ አዙሮ የሚያመለክት ነው። የዮሐንስ ጥምቀት ከጎልጎታና በዓለ ጎምሳ በፊት ነበር። በመሆኑም ያ ጥምቀት ይፈጸምበት ለነበረበት ወቅት ትክክለኛ ሲሆን፤ ከጎልጎታ በኋላ ግን ጊዜው ያለፈበት ነበር።

መጥምቁ የሐንስ በአሮጌው ሥርዓት ያገለገለ ነቢይ እንደነበረ አስታውስ (ማቴ. 11:7-14)። አሮጌው ኪዳን የተፈጸመው በዮሐንስ አማካኝነት በዮርዳኖስ ወንዝ ላይ ሳይሆን፤ በጎልጎታ ነበር (ዕብ. 10:1-18)። የዮሐንስ ጥምቀት በዘመኑ ለነበሩት አይሁዶች አስፈላጊ ሲሆን (ማቴ. 21:23-32)፤ ለዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን ግን አስፈላጊ አይደለም። ስለዚህም በማናቸውም መልኩ ቢሆን፤ እነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች የመሢሔን መምጣት እንደሚጠበቁ «የብሉይ ኪዳን አማኞች» ነበሩ። ጳውሎስ ለእነዚህ ሰዎች ሉቃስ ያልመዘገባቸውን አያሌ እውነቶች እንደ ገለጸላቸው ጥርጥር የለውም። ከዚያም፤

የመጀመሪያው «ጥምቀታቸው» ትክክለኛ ክርስቲያናዊ ጥምቀት ባለመሆኑ ዳግም አጠመቃቸው።

እነዚህ ሰዎች መንፈስ ቅዱስን ከመቀበላቸው በፊት የጳውሎስ እጅ መጫን ያስፈለገው ለምንድን ነው? ይህ ጴጥሮስ በሐዋርያት ሥራ 10:44-48 ያደረገውን አይቃረንም? አይደለም እነዚህ ሰዎች በኤፌሶን የታላቋን ቤተ ክርስቲያን ማዕከል ለመመሥረት የሚረዱ የልዩ ሕዝቦች ቡድን መሆናቸውን እስካጤንህ በዚያን ሁኔታ መጠመቃቸው ምንም ቅራኔ አያስከትልም። ጳውሎስ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ እንዲያስተላልፍ በማድረግ እግዚአብሔር የጳውሎስን የሐዋርያነት ሥልጣን ከማጽናቱም በላይ፤ የኤፌሶንን ቤተ ክርስቲያን ከሌሎች አብያተ ክርስቲያናትና በተለይም በኢየሩሳሌም ከምትገኘው «እናት» ቤተ ክርስቲያን ጋር አስተባብሯል። ጴጥሮስና ዮሐንስ ባመኑ ሰማርያውያን ላይ እጆቻቸውን በመጫናቸው፤ ሰማርያውያንን ከኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ጋር ከማስተባበሩም፤ በአይሁዶችና በሰማርያውያን መካከል ለብዙ ምእተ ዓመታት የቆየውን የፈራረስ ድልድይ ጠግኗል።

እግዚአብሔር በጳውሎስ አማካኝነት ለእነዚህ አሥራ ሁለት ሰዎች ያደረገው ነገር የዛሬዋ ቤተ ክርስቲያን የምትለማመደው ዓይነት አይደለም። ይህንን እንዴት እናውቃለን? የምናውቀው ያን ዓይነቱ ድርጊት ዳግመኛ ባለመከሰቱ ነው። በኤፌሶን የጳውሎስ አገልግሎት የተለወጡት ሰዎች ሁሉ በአዳኙ ባመኑ ጊዜ የመንፈስ ቅዱስን ስጦታ አግኝተዋል። ይህንንም ጳውሎስ በኤፌሶን 1:13-14 ግልጽ ያደረገው ሲሆን፤ በዛሬውም ዘመን የምንመለከተው ከዚህ ጋር ተመሳሳይ የሆነ ሁኔታ ነው።

በሐዋርያት ሥራ የልሳን ስጦታ ለመጨረሻ ጊዜ የተጠቀሰው በቁጥር 6 ነው። በዕለት በዓለ ኀምሳ አማኞች በልሳን በመናገር እግዚአብሔርን ሲያመሰግኑ፤ አድማጮቻቸውም እነዚህን ልሳናት በሰዎች ዘንድ እንደ ተለመዱ ቋንቋዎች እንጂ፤ እንደ «ሰማያዊ ንግግሮች» አድርገው አልተመለከቱም ነበር (የሐዋ. 2:4-11)። በቆርኔሌዎስ ቤት ውስጥ የተሰባሰቡ የአሕዛብ አማኞችም በልሳን የተናገሩ ሲሆን (10:44-46)፤ ይህም በሐዋርያት ሥራ ምዕራፍ 2 ከተጠቀሰው የአይሁዶች ገጠመኝ ጋር አንድ ዓይነት ነበር (የሐዋ. 11:15 ተመልከት)። ወቅቱም መንፈስ ቅዱስ አይሁዶችን (የሐዋ. 2) እና አሕዛብን (የሐዋ. 10) ወደ ክርስቶስ አካል ያጠምቅ የነበረበት በመሆኑ (1ኛ ቆሮ. 12:13 ተመልከት)፤ ታሪካዊ ጠቀሜታ የነበረው ከስተት ነበር።

ዛሬም የልሳን ስጦታ ለመንፈስ ቅዱስ መላትም ሆነ ለመንፈስ ቅዱስ ጥምቀት መረጃ አይሆንም። እውሎስ «ሁሉ በልሳን ይናገራሉን?» (1ኛ ቆሮ. 12:30) ሲል የጠየቀ ሊሆን፤ የጥያቄው ግሪክኛ አቀራረብ «አይናገሩም» የሚል ምላሽ የሚያስገኝ ነው። እውሎስ በኤፌሶን ለሚገኙ ወዳጆቹ ስለ መንፈስ ቅዱስ ሲጽፍ ስለ ልሳን የጠየቀው ነገር አልነበረም (ኤፌ. 5 ከ18 ጀምሮ)። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በማንኛውም ስፍራ በመንፈስ ቅዱስ ለመጠመቅ ወይም በልሳን ለመናገር እንድንሻ አልተመከርንም፤ ዳሩ ግን በመንፈስ ቅዱስ እንድንሞላ ታዘናል። እውሎስ ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን የጻፈውን መልእክት አንብብና ስለ እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስና በአማኙም ሕይወት ውስጥ ስለሚያከናውነው ተግባር የተሰጡትን አያሌ መግለጫዎች አጤን።

3. ተገቢ ባልሆነ ኃይል ለመጠቀም የሞከሩ ሰባት ሰዎች (19:11-20)።

እውሎስ ከተማዬቱን ለቅቆ ለመውጣት ከመገደዱ በፊት ለሦስት ወራት በምኵራብ ውስጥ ለመመስከር መቻሉ ትልቅ ነገር ነው። በዚህ ስኬታማ ክንውን ውስጥ የአቂላና ጵርስቅላ ታማኝነት የጐላበት አገልግሎት ከፍተኛ ሚና እንደነበረው አይጠረጠርም። ይሁንና በአንዳንድ የምኵራብ አባላት ዘንድ የልብ ድንዳኔ በማየሉ (ዕብ. 3 ከ7 ጀምሮ) እውሎስ ምኵራቡን ቲቶ ከደቀ መዛሙርቱ ጋር ወደ ትምህርት ቤት አመራ። ምናልባትም በትምህርት ቤቱ ከፍሎች የሚጠቀመው በየዕለቱ አብዛኛው ሰው በሚያርፍበት ጊዜ (ከ5-10ሰዓት) ሊሆን ይችላል። በዚህ ሁኔታ እውሎስ ለሁለት ዓመታት ያህል በማገልገሉ «በእስያም የኖሩት ሁሉ አይሁድም የግሪክ ሰዎችም የጌታን ቃል [ሰሙ]» (ቁጥር 10)።

ይህ ምንኛ የድል አገልግሎት ኖሯል! ሁሉም ሰው እውሎስ የሚናገረውንና የሚያደርገውን የሚያውቅ ይመስላል! (ቁጥር 17 እና 20 ተመልከት።) የእውሎስ ጠላቶች ሳይቀሩ ቃሉ እየተስፋፋ እንደሆነና ሰዎቹም እየዳኑ ለመሆናቸው ለመቀበል ተገደው ነበር (ቁጥር 26)። ይህም የሆነው ከሁለት ነገሮች የተነሣ ነው፤ እነዚህም አማኞች ከስፍራ ወደ ስፍራ ሲዘዋወሩ የሚሰጡአቸው ምስክርነቶችና እግዚአብሔር በኤፌሶን በእውሎስ እጅ የሚሠራቸው «ልዩ ተአምራት» ነበሩ (ቁጥር 11)።

በመጽሐፍ ቅዱስ ታሪክ፤ ሦስት የተአምራት ልዩ ክፍለ ጊዜያት ነበሩ፤ እነዚህም፡ (1) የሙሴ ዘመን (2) የኤልያስና የኤልሳዕ ዘመን፤ እና (3) የኢየሱስና የሐዋርያት ዘመን ናቸው። እያንዳንዱ ክፍለ ጊዜ

ከ100 ዓመታት ያነሰ ነበር። እንዳውም ከእነዚህ ክስተቶች አንዳንዶቹ የተፈጸመበትን ሁኔታ ስንገመግመው፤ በሦስቱም ክፍለ ጊዜያት የተፈጸሙ ተአምራት በጠቅላላው ከመቶ አይበልጡም። ይህም ሲባል የተፈጸሙት ተአምራት ሁሉ እንዳልተጻፉ ሳንዘነጋ ነው (ዮሐ. 20:30-31 ተመልከት)።

ጌታችን ተአምራት በሚፈጽምበት ጊዜ፤ ቢያንስ ሦስት ዓላማዎች ነበሩት፤ እነርሱም (1) ርኅራኄውን ለማሳየትና የሰዎችን ጉድለቶች ለመሙላት፤ (2) መንፈሳዊ እውነት ለማስተማርና (3) የመሢሕነት ብቃቱን ለማሳየት ናቸው። ሐዋርያትም በተአምራት አፈጻጸማቸው እነዚህን ዓላማዎች ተከትለዋል። እንዲያውም ተአምራት የመፈጸም ብቃት ከሐዋርያነት ሥልጣን ማረጋገጫዎች አንዱ ነበር (ዕብ. 2:1-4፤ 2ኛ ቆሮ. 12:12፤ ማር. 16:20፤ ሮሜ 15:18-19)። ተአምራት በራሳቸው ከደግንነት ርቆ የጠፋውን ኃጢአተኛ አያድኑም (ዮሐ. 2:23-25፤ ሉቃስ 16:27-31)። ተአምራት ከእግዚአብሔር ቃል መልእክት ጋር መተሳሰር አለባቸው።

ኤፌሶን የአስማትና የጥንቆላ ማዕከል ስለነበረች (ቁጥር 18-19)፤ እግዚአብሔር ጳውሎስ «ልዩ ተአምራት» እንዲፈጽም አስቻለው፤ በዚህም ጳውሎስ በሰይጣን ግዛት ውስጥ የእግዚአብሔርን ኃይል እየገለጸ ነበር። ያም ሆኖ ግን፤ የእግዚአብሔር ሕዝቦች እውነትን በሚያገለግሉበት ጊዜ ሁሉ፤ ሰይጣን ሥራውን ለመቃወም ተመሳሳይ ተግባር እንደሚልክ ልብ ማለት ያሻል። ኢየሱስ ይህንን እውነት በእንክርዳዱ ምሳሌ ሲያስተምር (ማቴ. 13:24-30፤ 36-43)፤ ጴጥሮስ በሰማርያ ተለማምዶታል (የሐዋ. 8:ከ9 ጀመሮ)፤ ጳውሎስም በበኩሉ በጳፉ ይህንኑ አረጋግጧል (13:4-12)። በእውነተኛውና በቅጂ ሥራ መካከል ያለውን ልዩነት ያልዳነው ዓለም እንደማይረዳ ሰይጣን ስለሚያውቅ፤ የእግዚአብሔር ሕዝቦች የሚያደርጉትን ማንኛውንም ነገር አስመስሎ ይሠራል (2ኛ ቆሮ. 11:13-15)።

ለአይሁድ ካህናት አጋንንትን ለማውጣት እንግዳ ነገር ባይሆንም (ሉቃስ 11:19)፤ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም መጠቀሙ ግን እንግዳና ያልተለመደ ተግባር ነበር። እነዚህ ሰዎች ከአዳኙ ጋር ግላዊ ግንኙነት ስላልነበራቸው፤ የጳውሎስንም ስም ለመጥራት ተገደው ነበር፤ ይህም ሆኖ፤ ዘዴያቸው ግብ ሊመታላቸው አልቻለም ነበር። ሊያስወጡት የሞከሩት አጋንንቱ፤ «ኢየሱስንስ አውቀዋለሁ ጳውሎስንም አውቀዋለሁ እናንተሳ እነማን ናችሁ?» አላቸው። በአጋንንት የተያዘው ሰውዬም ሰባቱን ካህናት በመቃወም ከቤቱ አባረራቸው።

ይህ አጋንንት የማውጣቱ መከራ ቢላካም ኖሮ፤ የኢየሱስ ክርስቶስን ስም ከማሰደቡም ባሻገር በኤፌሶን ሥር የሰደደውን የቤተ ክርስቲያንን አገልግሎት ባከላሸባቸው ነበር። (ጳውሎስ በፊልጵስቶስም ተመሳሳይ ሁኔታ አጋጥሞታል። 16:16 ጀምሮ ተመልከት።) ይህም ሆኖ፤ እግዚአብሔር ሜራውን በማክሸፉ፤ ሰይጣንን ለማሸነፍና አሁንም በምትሐታዊ ጥበባት ላይ ይላተፉ የነበሩትን አማኞች ከስሕተታቸው እንዲታረሙ ግንዛቤ ለማስጨበጥ ተጠቅሞበታል። በመሆኑም ከስተቱ የኢየሱስን ስም በማሰደብ ምትክ የእግዚአብሔር ቃል ይበልጥ እንዲስፋፋ ረድቷል።

በቁጥር 18 የአንቀጾቹ የጊዜ አጠቃቀም ሕዝቡ ባለማቋረጥ ይመጡና ከኃጢአታቸው እየተናዘዙና ክፉ ሥራቸውን እየገለጡ እንደነበር ያመለክታል። እነዚህ አማኞች ኃጢአታቸውን በግልጽ ያልተዉና ምትሐታዊ ተግባራቸውን ያከናውኑ የነበሩ ሲሆኑ፤ ጌታ ግን ኃጢአታቸውን ተናዝዘው እንዲመጡ አደረጋቸው። ያቃጠሉአቸው የአስማት መጻሕፍት ዋጋ ሲተመን ለ150 ሰዎች የሚከፈለውን የአንድ ዓመት ደመወዝ የሚመጥን ነበር። እነዚህ ሰዎች የአስማቱን ትርፍ ከምንም ሳይቆጥሩ፤ ከኃጢአታቸው ንስሐ ገብተው ተመልሰዋል።

4. የተቆጡ ዜጎች የፈጠሩት ሁከት (19:21-41)።

በቁጥር 21፤ ጳውሎስ ወደ ሮም ለመሄድ ማቀዱ ለመጀመሪያ ጊዜ ተጠቅሶ እናገኛለን። የዚህ ዕቅድ ፍጻሜ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ከመጨረሻ ባሉት ስምንት ምዕራፎች አማካኝነት ይገልጻል። ጳውሎስ ብዙም ሳይቆይ በሮም ለሚገኙ ቅዱሳን በመጻፍ ይህንኑ መሻቱን፤ ገልጾላቸዋል (ሮሜ 1:13-15፤ 15:22-29)። ከዚያ በፊት ግን በኢየሩሳሌም ለሚገኙ ድሆች ቅዱሳን የሚወስደውን «የፍቅር ስጦታ» ለመፈጸም ሲል በመቄዶንያና በአካይያ የሚገኙትን አብያተ ክርስቲያናት መጎብኘት ነበረበት (1ኛ ቆሮ. 16:3-7፤ ሮሜ 15:25-33፤ የሐዋ. 24:17)። እርሱ በኤፌሶን በቆየበት ጊዜ ግን (1ኛ ቆሮ. 16:8-9)፤ ሥራውን ለማጠናቀቅ ይረዳው ዘንድ ጢሞቴዎስን ልኮታል (1ኛ ቆሮ. 4:17፤ 16:10-11)።

ሰይጣን እንደ አታላይ ሳይሆን (2ኛ ቆሮ. 11:3-4)፤ ነገር ግን እንደ አጥፊ (1ኛ ጴጥ. 5:8) እና እንደ ነፍሰ ገዳይ (ዮሐ. 8:44) ዳግም ማጥቃት የጀመረው በዚህ ወቅት ነበር። ሰይጣን የብር ሠሪዎችን ማኅበር በማንቀሳቀስ በጳውሎስና በወንጌሉ ላይ ሕዝባዊ ተቃውሞ እንዲያደርግ ያበረታታ ጀመር። ጳውሎስ፤ «በኤፌሶን ከአውሬ ጋር ታገልሁ» ማለቱ (1ኛ ቆሮ. 15:32) ይህንኑ ሁከት በማስመልከት ሳይሆን አይቀርም። ጳውሎስ በኤፌሶን ለሦስት ዓመታት ሲያገለግል

ጠላት በተደጋጋሚ ሲሸነፍ ቆይቷል። የጳውሎስን መታሰር ወይም መሞት ሊያስከትል በሚችል መልኩ በከተማዬቱ ሁሉ ተቃውሞ በማስነሣት አገልግሎቱን ማደናቀፍ ለሰይጣን ዋንኛ ድል ይሆን ነበር።

ወንጌሉ በኃይል በሚሰብክበት ጊዜ ሁሉ በአጉል አምልኮና በኃሊኦት ገንዘብ ከሚያከማቹ ሰዎች ወገን ተቃውሞ መሰንዘሩ የማይቀር ነው። የብር ሠሪዎች ቁጣ የተቀሰቀሰው ጳውሎስ የአርጤምስን መቅደስ በመክበቡ ወይም ፀረ-ጣዖት አምልኮ ስብሰባዎችን በማካሄዱ አልነበረም። ያደረገው ነገር ቢኖር እውነቱን በየዕለቱ ማስተማርና የዳኑት ሰዎች በከተማዬቱ ለሚገኙ ሌሎች ላልዳኑት ይመሰክሩ ዘንድ መላክ ነበር። የዳኑት ሰዎች ቁጥር ይበልጥ በጨመረ መጠን የብር ሠሪዎቹን ምርት የሚገዙ ሰዎች ቁጥር እየቀነሰ ሄደ።

«ገንዘብን መውደድ የከፋት ሁሉ ሥር ነው» (1ኛ ጢሞ. 6:10)። ጳውሎስ ስለ እውነተኛው አምላክ በማወጃ ሰዎችን ከእግዚአብሔር በነፃ በሚገኘው ጸጋ አማካኝነት ወደ ሚቀዳጁት ጉጽሕና ሲመራ፣ ድሜፕሮስና የብር ሠሪዎች ግን ገንዘብ ለማግኘት የጣዖት አምልኮና ምግባረ ብልሹነት ያስፋፉ ነበር። የብር ሠሪዎች ከአርጤምስና ከመቅደሷ በላይ ለሥራቸውና ለገቢያቸው ይበልጥ ይጨነቁ እንጂ፣ ሕዝቡ ይህን መሠሪነታቸውን እንዳያውቅባቸው ዓላማቸውን በብልሃትና በረቀቀ ዘዴ ያራምዱ ነበር።

ቤንጃሚን ፍራንክሊን ሁከት ለመፍጠር የተሰበሰበ ሕዝብ «ትልቅ ራስ ተሸክሞ አእምሮ እንደሌለው አውሬ» ነው በማለት ይናገሩ ነበር። ሰዎች በዘዴ የራሳቸውን ፈቃድ ለማስፈጸም በሚችሉ ጥቂት ራስ ወዳድ መሪዎች ለመመራት መፍቀዳቸው ምንኛ የሚያሳዝን ነገር ነው! ድሜፕሮስ የኤፌሶን ሰዎች እጅግ የሚወዱአቸውን ሁለት ነገሮች መጠቀሚያ አደረገ፤ እነዚህም የከተማቸው ክብርና የአምላካቸውና የመቅደሷ ታላቅነት ነበሩ። ያለ ሬድዮ፣ ቴሌቪዥን፣ ወይም ጋዜጣ፣ የቅስቀሳ መሣሪያውን በመዘርጋት ከተማዬቱን በሙሉ በሁከት ሞላት።

ማክስ ለርነር «ያልተጠናቀቀች አገር» በሚለው መጽሐፋቸው፣ «ማንኛውም ለሁከት የተነሣሣ ሕዝብ፣ ግለሰቦች በአላዋቂነት፣ በድንቁርናና በፍርሃት በመገፋፋት የተሰባሰቡበትና ለሕይወታቸው ዋስትና ሊያገኙበት የተጠለሉበት ማኅበር ነው» ሲሉ ገልጸዋል። በጲላሞስ ፊት «ስቀለው! ስቀለው!» ሲል ያወከውና በመጨረሻም ክርስቶስን እስከማሰቀል ያደረሰው «በሃይማኖት ስም» የተነሣሣው ሕዝባዊ ሁከት ነበር። እንደዚሁ ሁሉ ይህም የኤፌሶን ሁከት ቢላክ

ኖሮ፡ ሕጉ እርሱን ለመጠበቅ ጣልቃ ከመግባቱ በፊት ጳውሎስ በታሰረና በተገደለ ነበር።

ሃያ አምስት ሺህ ያህል የሚሆነውና በራሱ ጩኸት ግራ የተጋባው ሕዝብ በመጨረሻው የስታዲዮሙን መቀመጫዎች ሞላው፤ ከእነዚህም ሕዝቦች አብዛኛዎቹ ምን እየተፈጸመ እንዳለ ወይም ለምን በዚያ እንደተገኙ አያውቁም ነበር። የሁከቱ ተካፋዮች ጳውሎስን ሊያገኙ ስላልቻሉ፡ ከረዳቶቹ ሁለቱን ማለትም ጋይዮስን (በ20፡4፤ ሮሜ 16፡23ና 1ኛ ቆሮ 1፡14 የተጠቀሰው ጋይዮስ አይደለም) እና አርስፕሮኮስን (20፡4) ያዙዋቸው። ምንም እንኳን ጳውሎስ በስታዲዮሙ በተሰበሰበው ሕዝብ መሀል መገኘት ለወንጌሉ ሰበካ ታላቅ በር እንደተከፈተ መስሎ ቢታየውም፤ ዳሩ ግን አማኞችና አንዳንድ የከተማዪቱ መሪዎች ወደዚያ እንዳይገባ በጥሞና መከራት (ቁጥር 30-31)።

ብዙም ሳይቆይ፡ እስክንድሮስ የተባለ አይሁዳዊ ለሕዝቡ ለመናገር በሞከረ ጊዜ በተሰብሳቢዎቹ መሀል የዘር መድልዎ መታየት ጀመረ (ቁጥር 33-34)። እስክንድሮስ በኤፌሶን የሚገኙት አይሁዶች የጳውሎስን መልእክት ወይም አገልግሎት እንደማይደግፉና ሕዝቡን ለማስደሰት ሲባል በአይሁዳዊያን ላይ ምንም ዓይነት የበቀል እርምጃ እንዳይወሰድ አሳሰበ። ይሁንና፡ የእርሱ በዚያ መገኘት ሁከቱን ይበልጥ ስላጧጧፈው የተሰበሰበው ሕዝብ ለሁለት ተጨማሪ ሰዓታት ያህል፡ «የኤፌሶን አርጤምስ ታላቅ ናት!» እያለ ሲጮህ ዋለ። ሕዝቡ አይሁዶች ጣዖትን እንደማይደግፉና አርጤምስን እንደማያከብሩ ያውቅ ነበር። በዚያን ዕለት አይሁዶችን ለከፋ አደጋ ከመጋለጥ ያዳናቸው ብቸኛው ኃይል የሃይማኖትን ነፃነት የሚደግፈው የሮም ሕግ ነበር።

በመጨረሻው ውዝግቡን ያረገበው የከተማዪቱ ጸሐፊ ሲሆን፡ ይህንንም ያደረገው በቀዳሚነት ለፖለቲካዊ ምክንያቶች ሲል ነበር። ቀደም ሲል ኤፌሶን የራስዋ የእንደራሴዎች ጉባኤ ያላትና እንደ «ነፃ ከተማ» እንድትተዳደር በሮም የተፈቀደላት ሲሆን፡ በአሁኑ ጊዜ ግን ሮማውያን ይህንኑ ዕድል ለማስወገድ ሰበብ ቢያገኙ ይደሰቱ ነበር (ቁጥር 40)። በመሆኑም የብር ሠሪዎቹ ሁከቱን ለመቀስቀስ የተጠቀሙበትን ያንኑ ብልሃት፤ የከተማዪቱ ጸሐፊ ሁከቱን ለማርገብ ተጠቀመበት፤ ይኸውም የከተማዪቱንና የአምላካቸውን ታላቅነት ማመኸኛ ማድረግ ነበር።

ሉቃስ አማኞቹ በዚህ ሁከት ወቅትና ከማንኛውም ይፋዊ (ቁጥር 37) ወይም ግላዊ (ቁጥር 38) ወንጀል ነፃ ስለ መሆናቸው በከተማዋ ባላሥልጣን መገለጹን መዝግቦታል። ጳውሎስ በፊልጵስዩስ (16፡35-

40) እና በቆሮንቶስም (18:12-17) የዚህ ዓይነት «የባለ ሥልጣን ድጋፍ» አጋጥሞት ነበር፤ በኢየሩሳሌም ከታሰረ በኋላም ዳግም የዚህ ዓይነት ድጋፍ ይደረግለታል። ሉቃስ በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ውስጥ በቤተ ክርስቲያን ላይ የደረሰበት ስደት በማያምኑ አይሁዶች እንጂ በሮማውያን እንደማይቀሰብ ግልጽ ያደርጋል። በመሆኑም፤ ምንም ዓይነት ችግር በሚያጋጥምበት ጊዜ እውሎስ ራሱን፤ ወዳጆቹንና አጥቢያ ማኅበረ ምእምናን ለማዳን በሮም ዜግነቱ ይጠቀም ነበር።

ሕዝቡ ሲበታተን፤ ታላቂቱን ከተማቸውንና ዝነኛዬቱን ጣዖታቸውን የመከላከሉ ሙግት ስለተሳካላቸው እርስ በርሳቸው «እንኳን ደስ ያለን!» እየተባባሉ እንደተመለሱ ጥርጥር የለውም። ከእነዚህ ሰዎች ብዙዎች የሃይማኖታቸውን እውነትነት በተመለከተ ጥያቄ ያሰነሡ ወይም እውሎስ ለሦስት ዓመታት ሲሰብክ የነበረውን ነገር ምንነት ለመመርመር የሞከሩ አይመስልም። ውሸትን በማመን ከብዙኃኑ ጋር መቀላቀል ይቀል ነበር።

ይሁን እንጂ፤ በአሁኑ ጊዜ ኤፌሶንና የኤፌሶኗ አርጤምስ ዓለም አቀፍ አምልኮ አብቅቷል። ከተማዬቱ መቅደሱና የብር ሠሪዎች ማኅበር አልፈዋል። ኤፌሶን በክርስ ምድር ተመራማሪዎችና ከቅድስት ከተማ በመጡ ጎብኝዎች በቀደምትነት የምትገቡበኝ ስፍራ ነች። ሆኖም ግን የእግዚአብሔር የጸጋው ወንጌልና የኢየሱስ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን እስከ ዛሬም ድረስ አሉ! በኤፌሶን ወደሚገኙ ቅዱሳን የተላኩ የመንፈስ ቅዱስ ምሪት ያረፈባቸው አራት ደብዳቤዎች አሉን፤ እነዚህም፤ የኤፌሶን መልእክት፤ 1ኛና 2ኛ ጢሞቴዎስና የራእይ መጽሐፍ ናቸው። ዛሬ የእውሎስ ስም በአካብሮት ሲነሣ የድሜጥሮስ ስም ተዘንግቷል። (ቀድሞውንም እውሎስ ባይኖር ኖር፤ የድሜጥሮስ ስም ከቶውንም ባልተነሣም ነበር።)

ቤተ ክርስቲያን የምታገለግለው መረጃ አቅርባ እውነትን በማሳመን እንጂ በቅስቀሳ አይደለም። ለሌሎች የምናካፍለው የእግዚአብሔርን እውነት እንጂ የሰውን ሃይማኖታዊ ውሸቶች አይደለም። ዓላማችንም ፍቅር እንጂ ጥላቻ አይደለም። እግዚአብሔርን ማስከበር እንጂ ሰውን ማወደስ አይደለም። ለዚህ ነው ቤተ ክርስቲያን ጉዞዋን የምትቀጥለው፤ እኛም ጉዞዋን እንድትቀጥል መርዳት አለብን።